

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ & ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΜΙΑΣ
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΕΠΑΥΞΗΜΕΝΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑ
ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΗΣ ΜΕΣΑΡΑΣ ΣΕ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΠΟΥ
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗ/ ΞΕΝΗ
ΓΛΩΣΣΑ**

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Ασπασία Χατζηδάκη

Καθηγήτρια ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Κρήτης

Ρέθυμνο, Ιανουάριος 2023

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».**

[Αριθμ. ΦΕΚ 635 τ.Β΄/9.3.2016]

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος ΠΜΣ:

Καθηγητής Αναστασιάδης Παναγιώτης

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ & ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΜΙΑΣ
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΕΠΑΥΞΗΜΕΝΗΣ
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΗΣ
ΜΕΣΑΡΑΣ ΣΕ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗ/ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ**

ΕΙΡΗΝΗ ΜΥΛΩΝΑΚΗ

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

© Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΠΤΔΕ,ΕΔΙΒΕΑ, 2018

Το Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Κρήτης και ειδικότερα το Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α, διατηρεί το δικαίωμα της χρήσης και αναπαραγωγής της παρούσας εργασίας για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής Επαυξημένης Πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Ειρήνη Μυλωνάκη

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής / Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Ασπασία Χατζηδάκη

Καθηγήτρια ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Κρήτης

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Παναγιώτης Αναστασιάδης

Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Κωνσταντίνος Κωτσίδης

Διδάκτωρ ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Κρήτης

Ρέθυμνο, Ιανουάριος 2023

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Στους γονείς μου:

*Γιαννιώ του Ηρακλομανώλη
Μαρία της Κατσαρογιώργενας*

Στα παιδιά μου:

Μανώλη και Χρυσή

Στο σύζυγο μου:

Γιώργο

Ευχαριστίες

Η παρούσα εργασία ολοκληρώθηκε χάρη στην στήριξη πολλών ανθρώπων τους οποίους αγαπώ και νιώθω την ανάγκη να τους ευχαριστήσω. Τον καθηγητή του ΠΜΣ κ. Παναγιώτη Αναστασιάδη που μου έδωσε την ευκαιρία να παρακολουθήσω το πρόγραμμα και να αποκτήσω τόσες νέες γνώσεις. Την επόπτριά μου κα. Άσπα Χατζηδάκη για την επιστημονική καθοδήγηση που μου παρείχε αλλά και την υπομονή της. Τον συνεπόπτη μου κ. Κωνσταντίνο Κωτσίδα για την άψογη ανατροφοδότηση του στην δημιουργία του ψηφιακού υλικού. Τους συνοδοιπόρους μου στο «Τετράγωνο Πανοράματος», Γιώργο, Γιάννη και Ζαχαρία για την άμεση ανταπόκριση σε ότι απορία και αν είχα. Τις μαθήτριες για την αγάπη τους και την άμεση ανταπόκριση τους. Τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γορτύνης & Αρκαδίας κ. Μακάριο και τον Πρωτοσύγκελο της μητρόπολης πάτερ Ιωακείμ για την ελευθερία χρήσης υλικού, την εμπιστοσύνη και την στήριξη τους. Την φίλη μου Μαρία που ήταν πάντα στο ακουστικό της έτοιμη να με βοηθήσει. Την φίλη μου Ειρήνη για την τεχνική υποστήριξη και τα ενθαρρυντικά της λόγια. Την φίλη μου Ελένη που μου δίνει την βοήθεια της πριν την ζητήσω. Τέλος, τον άνδρα μου, τα παιδιά μου και την μητέρα μου που ανέχτηκαν για τόσο μεγάλο διάστημα μια «άλλη» Ειρήνη.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Περίληψη

Η εισαγωγή της ΕξΑΕ σε κάθε μορφή τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης θεωρείται πλέον δεδομένη ειδικά, μετά τις εξελίξεις των δυο τελευταίων ετών με την είσοδο της πανδημίας covid 19. Οι ειδικοί της ΕξΑΕ κλήθηκαν να δώσουν βοήθεια και λύσεις στη νέα κατάσταση που δημιουργήθηκε, επισημαίνοντας τον κύριο ρόλο που διαδραματίζει το εκπαιδευτικό υλικό στην ΕξΑΕ. Βάζοντας ένα μικρό πετραδάκι στη προσπάθεια τους αυτή δημιουργήθηκε η παρούσα ερευνητική εργασία με σκοπό το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση ενός συμπληρωματικού εξ αποστάσεως διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και ενός χωροευαίσθητου παιχνιδιού Επαυξημένης Πραγματικότητας σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα.

Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού που δημιουργήθηκε αφορά τον πολιτισμό της Μεσαράς και συγκεκριμένα τον υλικό πολιτισμό της περιλαμβάνοντας τους αρχαιολογικούς χώρους Γόρτυνα, Φαιστό, Αγία Τριάδα και τον άυλο παρουσιάζοντας τις πολιτιστικές δράσεις του Πολιτιστικού Κέντρου της Ιεράς Μητρόπολης Γορτύνης και Αρκαδίας. Κατά το σχεδιασμό του εκπαιδευτικού υλικού λήφθηκαν υπόψη οι αρχές της ΕξΑΕ, οι αρχές Εκπαίδευσης Ενηλίκων και οι θεωρίες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, όπως τις ορίζουν οι ειδικοί του κάθε πεδίου. Για την υλοποίηση του αξιοποιήθηκαν η πλατφόρμα Chamilo, το ψηφιακό εργαλείο H5p και η εφαρμογή Actionbound για το παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας. Το παιχνίδι δημιουργήθηκε σε περιβάλλον κινητής μάθησης, υλοποιήθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο και εντάχθηκε στο τέλος του μαθήματος ως δραστηριότητα αυτοαξιολόγησης της 2^{ης} διδακτικής ενότητας.

Η αποτίμηση αυτής της συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης χωρίστηκε σε δυο μέρη: του κύριου εκπαιδευτικού υλικού και του παιχνιδιού. Το κύριο εκπαιδευτικό υλικό αξιολογήθηκε από ειδικούς της ΕξΑΕ και από πέντε ενήλικες μαθήτριες. Αυτές αξιολόγησαν και το παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας. Η έρευνα βασίστηκε στην ποιοτική ανάλυση περιεχομένου από ερωτηματολόγια ανοικτού τύπου ερωτήσεων σε δείγμα σκοπιμότητας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις αρχές και την μεθοδολογία της ΕξΑΕ. Τέλος από τις μαθήτριες

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

διαπιστώθηκε η ευχρηστία του και η ελκυστικότητα του, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι μπορεί να αντικαταστήσει τη δια ζώσης διδασκαλία.

Λέξεις – Κλειδιά

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων, πολιτισμός, διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Abstract

The introduction of distance education in every form of formal and non-formal education is now considered a given, especially after the developments of the last two years with the entry of the covid 19 pandemic. Distance education experts were called to provide help and solutions to the new situation that was created, highlighting the main role played by educational materials in distance education. Putting a small gem in their effort, this research work was created with the aim of designing, implementing and evaluation a complementary remote interactive educational material and a spatially sensitive augmented reality game for adults who are taught Greek as a second language.

The content of educational material created concerns the culture of Mesara and specifically its material culture including the archaeological sites of Gortyna, Phaistos, AgiaTriada and the intangible presenting the cultural activities of the Cultural Center of the Holy Metropolis of Gortyna& Arcadia. During the design of the educational material, the principles of distance education, the principles of Adult Education and the theories of intercultural education, as defined by experts in each field, were taken into account. For this implementation, the Chamilo platform, the H5p digital tool and the Actionbound application for the augmented reality game were used. The game was created in a mobile learning environment, implemented in the Cultural Center and included at the end of the course as a self-assessment activity of the 2nd teaching unit.

The evaluation of this supplementary remote intervention was divided into two parts: the main training material and the game. The main training material was evaluated by distance education experts and five adult trainees. They also evaluated the augmented reality game. The research was based on qualitative content analysis from open-ended questionnaires in a feasibility sample. The results showed that the educational material was designed according to the principles and methodology of distance learning. Finally, the trainees confirmed its ease of use and its attractiveness, without this meaning that it can replace real-life teaching.

Keywords

E-learning, Adult Education, civilization, learning Greek as a second/foreign language.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	v
Abstract	vii
Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων	xi
Κατάλογος Πινάκων	xiii
Συνοτομογραφίες & Ακρωνύμια.....	xvί
1 Εισαγωγή.....	1
1.1 Δομή εργασίας.....	3
2 Εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....	5
2.1 Εννοιολογική οριοθέτηση.....	5
2.1.1 Ανοιχτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....	6
2.1.2 Τα χαρακτηριστικά της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.....	8
2.1.3 Θεωρητικές προσεγγίσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.....	9
2.2 Το εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....	11
2.2.1 Αρχές δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού	14
3 Εκπαίδευση και Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας.....	17
3.1 Μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με την χρήση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας	18
3.2 Ηλεκτρονική μάθηση	19
3.3. Κινητή μάθηση	19
3.4 Επαυξημένη Πραγματικότητα και κινητή μάθηση	20
3.4.1 Εννοιολογική οριοθέτηση Επαυξημένης Πραγματικότητας.....	20
3.4.2 Τύποι της Επαυξημένης Πραγματικότητας.....	22
3.4.3 Αξιοποίηση της Επαυξημένης Πραγματικότητας στην εκπαίδευση.....	23
4 Εκπαίδευση Ενηλίκων.....	25
4.1 Θεωρητικές προσεγγίσεις στην Εκπαίδευση Ενηλίκων	25
4.2 Τα χαρακτηριστικά του ενήλικα εκπαιδευόμενου.....	27
4.2.1 Εμπόδια στη μάθηση	29
4.3 Εκπαίδευση ενηλίκων και εξ αποστάσεως εκπαίδευση	30
5 Διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας	32
5.1 Επίπεδα γλωσσομάθειας και δεξιότητες.....	32
5.2 Ικανότητες του χρήστη της γλώσσας	34
5.3 Μητρική, δεύτερη, ξένη γλώσσα.....	36
5.4 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση.....	37
5.5 Πολιτισμός και γλώσσα.....	38
5.5.1 Η έννοια του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς.....	39
5.5.2 Η σχέση πολιτισμού και γλώσσας.....	40
5.5.3 Η διδασκαλία του πολιτισμού στην εκμάθηση της Γ2.....	40
6 Σχεδιασμός και περιγραφή του εκπαιδευτικού υλικού	43
6.1 Εργαλεία ΤΠΕ στη δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού.....	45
6.2 Δομή του εκπαιδευτικού υλικού.....	46
6.2.1 Είσοδος στο μάθημα.....	46
6.2.2 Δομή του μαθήματος	47

6.2.3	Δομή και μορφή κάθε διδακτικής ενότητας.....	48
6.3	Παρουσίαση αρχών σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού.....	55
6.3.1	Παρουσίαση εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.....	55
6.3.2	Παρουσίαση εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με την τυπολογία West & Λιοναράκη	61
6.3.3	Παρουσίαση των δραστηριοτήτων του εκπαιδευτικού υλικού	65
6.4	Το χωροευαίσθητο παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας.....	71
6.4.1	Περιγραφή του παιχνιδιού.....	75
7	Αποτίμηση του Εκπαιδευτικού υλικού	77
7.1	Μεθοδολογία της έρευνας	77
7.2	Σκοπός και στόχοι της έρευνας	77
7.2.1	Σκοπός της έρευνας	77
7.2.2	Στόχοι της έρευνας	78
7.3	Ερευνητικά ερωτήματα	79
7.4	Είδος της έρευνας	79
7.5	Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας.....	80
7.6	Δειγματοληψία της έρευνας	80
7.7	Μέθοδοι έρευνας και μέσα συλλογής δεδομένων	81
7.7.1	Έρευνα κύριου εκπαιδευτικού υλικού.....	81
7.7.2	Έρευνα χωροευαίσθητου παιχνιδιού Επαυξημένης Πραγματικότητας..	83
7.8	Τρόπος επεξεργασίας των ερευνητικών δεδομένων.....	83
7.8.1	Επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων για το κύριο εκπαιδευτικό υλικό	83
7.8.2	Επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων για το παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας	87
7.9	Δεοντολογία της έρευνας.....	88
7.10	Περιορισμοί της έρευνας.....	88
8	Παρουσίαση των δεδομένων της έρευνας.....	89
8.1	Απόψεις των ειδικών της ΕΞΑΕ για το κύριο εκπαιδευτικό υλικό.....	89
8.1.1	Το προφίλ των συμμετεχόντων - αξιολογητών στην έρευνα	89
8.1.2	Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων	91
8.2	Απόψεις των εκπαιδευομένων για το κύριο εκπαιδευτικό υλικό	111
8.2.1	Το προφίλ των συμμετεχόντων – εκπαιδευομένων στην έρευνα.....	111
8.2.2	Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων για το κύριο εκπαιδευτικό υλικό	115
8.3	Έρευνα χωροευαίσθητου παιχνιδιού ΕΠ.....	119
8.3.1	Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων	119
9	Σύνοψη, συμπεράσματα, συνεισφορά.....	124
9.1	Σύνοψη	124
9.2	Συμπεράσματα.....	124
9.3	Συνεισφορά έρευνας και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.....	126
10	Βιβλιογραφία.....	127

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

10.1	Ελληνόγλωσση	127
10.2	Ξενόγλωσση	135
11	Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγια του κύριου ΕΥ	138
12	Παράρτημα Β: Ερωτηματολόγιο για το παιχνίδι επαυξημένης πραγματικότητας Actionbound	164

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων

Εικόνα 1: Σχέση εκπαιδευτή, εκπαιδευομένου και εκπαιδευτικού υλικού στην ΕξΑΕ

Εικόνα 2: Αντιστοίχιση επιπέδων

Εικόνα 3: Βίντεο αφόρμησης

Εικόνα 4: Επεξηγηματική εισαγωγή

Εικόνα 5: Παράδειγμα από την περιγραφή του μαθήματος

Εικόνα 6: Περιεχόμενα μαθήματος

Εικόνα 7: Παράδειγμα από το εξώφυλλο της εισαγωγής

Εικόνα 8: Παράδειγμα από τα περιεχόμενα της 1^{ης} ΔΕ

Εικόνα 9: Παράδειγμα από την επεξήγηση εικονιδίων της εισαγωγής

Εικόνα 10: Παράδειγμα από το σκοπό της εισαγωγής

Εικόνα 11: Παράδειγμα από την παρουσίαση των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της 1^{ης} ΔΕ

Εικόνα 12: Βοήθεια

Εικόνα 13: Σύνδεση διδακτικών ενοτήτων

Εικόνα 14: Δραστηριότητα σωστού / λάθους από τη 2^η ΔΕ

Εικόνα 15: Διαδραστικό βίντεο από την εισαγωγή

Εικόνα 16: Σύνοψη

Εικόνα 17: Βιβλιογραφία

Εικόνα 18: Τέλος μαθήματος

Εικόνα 19: Αρχές Χωρικής και Χρονικής Συνάφειας

Εικόνα 20: Αρχή της Κατάτμησης

Εικόνα 21: Αρχή της Κατάτμησης

Εικόνα 22: Αρχή του Πλεονασμού

Εικόνα 23: Αρχή της Σηματοδότησης

Εικόνα 24: Αρχή της Σηματοδότησης

Εικόνα 25: Αρχή της Προσωποποίησης

Εικόνα 26: Αρχή της Προπαίδευσης

Εικόνα 27: Αρχή της Προπαίδευσης

Εικόνα 28: Διακείμενα

Εικόνα 29: Επικείμενα 1^η ΔΕ

Εικόνα 30: Επικείμενα 2^η ΔΕ

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 31: Παρακείμενα

Εικόνα 32: Περικείμενα 1^η ΔΕ

Εικόνα 33: Περικείμενα 2^η ΔΕ

Εικόνα 34: Επιλογή της σωστής απάντησης

Εικόνα 35: Δραστηριότητα σωστό / λάθος

Εικόνα 36: Αναζήτηση & επεξεργασία πληροφοριών 1

Εικόνα 37: Αναζήτηση & επεξεργασία πληροφοριών 2

Εικόνα 38: Αναζήτηση & επεξεργασία πληροφοριών 3

Εικόνα 39: Αναζήτηση & επεξεργασία πληροφοριών 4

Εικόνα 40: Αξιοποίηση γνώσεων

Εικόνα 41: Αξιοποίηση εμπειριών

Εικόνα 42: Ο δικός μας πολιτιστικός χάρτης

Εικόνα 43: Δραστηριότητα συναισθηματικής εμπλοκής

Εικόνα 44: Επιβράβευση

Εικόνα 45: Καθοδήγηση παράδειγμα από την εισαγωγή

Εικόνα 46: Καθοδήγηση παράδειγμα από την 2^η ΔΕ

Εικόνα 47: Τίτλος παιχνιδιού

Εικόνα 48: Εισαγωγικό βίντεο

Εικόνα 49: Γενικές οδηγίες

Εικόνα 50: Οδηγίες έναρξης

Εικόνα 51: Οδηγίες εγγραφής

Εικόνα 52: Πόντοι

Εικόνα 53: Αξιολόγηση του παιχνιδιού

Εικόνα 54: Στιγμιότυπα από το παιχνίδι

Εικόνα 55: Στιγμιότυπα από το παιχνίδι

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Επίπεδα γλωσσομάθειας

Πίνακας 2: Κύριο ΕΥ – ειδικοί, ερευνητικοί άξονες

Πίνακας 3: Κύριο ΕΥ – εκπαιδευόμενοι, ερευνητικοί άξονες

Πίνακας 4: Παιχνίδι ΕΠ – εκπαιδευόμενοι, ερευνητικοί άξονες

Πίνακας 5α: Κύριο ΕΥ – ειδικοί, κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα

Πίνακας 5β: Κύριο ΕΥ – εκπαιδευόμενοι, κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα

Πίνακας 5γ: Παιχνίδι ΕΠ – εκπαιδευόμενοι, κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα

Πίνακας 5.1: Το δείγμα κατά φύλο

Πίνακας 5.2: Το δείγμα κατά ηλικία

Πίνακας 5.3: Έτη προϋπηρεσίας των αξιολογητών

Πίνακας 5.4: Εξοικείωση με ΕξΑΕ και ΤΠΕ

Πίνακας 6.1: Το δείγμα κατά φύλο

Πίνακας 6.2: Το δείγμα κατά ηλικία

Πίνακας 6.3: Χώρα καταγωγής

Πίνακας 6.4: Ομιλούμενες γλώσσες

Πίνακας 6.5: Έτη διαμονής στην Ελλάδα

Πίνακας 6.6: Επίπεδα γλωσσομάθειας

Πίνακας 6.7: Τρόπος εκμάθησης της ελληνικής

Πίνακας 6.8: Συχνότητα χρήσης της ελληνικής

Πίνακας 6.9: Σχέση με την τεχνολογία

Πίνακας 7.1: Ελκυστικότητα (E1)

Πίνακας 7.2: Ενδιαφέρον (E8)

Πίνακας 7.3: Ευχρηστία (E2)

Πίνακας 7.4: Ευκολία δραστηριοτήτων (E3)

Πίνακας 7.5: Κίνητρα μάθησης (E4)

Πίνακας 7.6: Τα μαθησιακά αποτελέσματα (E5)

Πίνακας 7.7: Τα μαθησιακά αποτελέσματα (E6)

Πίνακας 7.8: Τα μαθησιακά αποτελέσματα (E9)

Πίνακας 7.9: Προτάσεις / Παρατηρήσεις (E7)

Πίνακας 8.1: Προβλήματα στη διαδικασία του παιχνιδιού (E4)

Πίνακας 8.2: Διάρκεια πρόσβασης (E1)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

- Πίνακας 8.3: Τεχνικό πρόβλημα(E3)
- Πίνακας 8.3α: Τεχνικό πρόβλημα(E3)
- Πίνακας 8.4: Εξοικείωση με την εφαρμογή (E2)
- Πίνακας 8.5: Πλεονεκτήματα (E5)
- Πίνακας 8.6: Μειονεκτήματα (E6)
- Πίνακας 8.7: Προτάσεις βελτίωσης(E7)
- Πίνακας A1: Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
- Πίνακας A2: Αναφορά σε διαφορετικές πηγές
- Πίνακας A3: Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών
- Πίνακας A4: Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών
- Πίνακας A5: Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές
- Πίνακας B1: Φιλικό ύφος
- Πίνακας B2: Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών
- Πίνακας B3 : Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας
- Πίνακας B4 : Ευανάγνωστη γραφή
- Πίνακας B5: Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών
- Πίνακας B6: Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης
- Πίνακας B7: Μόνο κείμενο
- Πίνακας B8 : Κείμενο και εικόνες
- Πίνακας B9: Κείμενο, εικόνες και βίντεο
- Πίνακας B10: Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση
- Πίνακας Γ1: «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα
- Πίνακας Γ2: Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα
- Πίνακας Γ3: Εύκολη πλοήγηση
- Πίνακας Γ4: Αξιοπιστίαυπερσυνδέσμων
- Πίνακας Δ1: Συμβουλές μελέτης
- Πίνακας Δ2: Έμφαση σε σημεία
- Πίνακας Δ3: Επεξηγηματικά σχόλια
- Πίνακας E1: Δραστηριότητες για έκφραση κρίσεων
- Πίνακας E2: Δραστηριότητες για διατύπωση ερωτήσεων
- Πίνακας E3: Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής
- Πίνακας E4: Δραστηριότητες ανταλλαγής απόψεων

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

- Πίνακας Ε5: Δραστηριότητες για αίσθηση του ανήκειν στην ομάδα
- Πίνακας Ε6: Δραστηριότητες ενσωμάτωσης απόψεων στο ΕΥ
- Πίνακας Στ1: Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης
- Πίνακας Στ2: Δραστηριότητες αυτόνομης κριτικής σκέψης
- Πίνακας Στ3: Δραστηριότητες διαύλων επικοινωνίας
- Πίνακας Στ4: Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με την πραγματικότητά του
- Πίνακας Στ5: Δραστηριότητες εφαρμογής γνώσης στην πραγματικότητά του
- Πίνακας Ζ1: Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού
- Πίνακας Ζ2: Σαφήνεια προσδοκώμενων
- Πίνακας Ζ3: Παρακίνηση σε επίπεδο γνώσεων
- Πίνακας Ζ5: Παρακίνηση σε επίπεδο στάσεων
- Πίνακας Ζ6: Έλεγχος προόδου βάσει προσδοκώμενων αποτελεσμάτων
- Πίνακας Η1: Συνδυασμός κειμένου εικόνας
- Πίνακας Η2: Χρήση εικόνων
- Πίνακας Η3: Στοιχεία αφήγησης
- Πίνακας Η4: Μη σχετικές πληροφορίες
- Πίνακας Η5: Φιλική γλώσσα
- Πίνακας Η6: Χρήση β' προσώπου
- Πίνακας Η7: Ηχητική παρουσίαση
- Πίνακας Η8: φιλικό ύφος αφήγησης
- Πίνακας Η9: Εμφάνιση φιλικού avatar
- Πίνακας Η10: Τμηματική παρουσίαση
- Πίνακας Η11: Ανατροφοδότηση
- Πίνακας Η12: Μακροσκελή κείμενα
- Πίνακας Η13: Σαφείς οδηγίες
- Πίνακας Η14: Στοιχεία επισήμανσης
- Πίνακας Η15: Εισαγωγικές δραστηριότητες
- Πίνακας Θ1: Δυνατά σημεία ΕΥ
- Πίνακας Θ2: Προτάσεις βελτίωσης

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

Γ1	Μητρική γλώσσα
Γ2	Δεύτερη γλώσσα
ΔΕ	Διδακτική Ενότητα
ΕΔΙΒΕΑ	Εργαστήριο Προηγμένων Μαθησιακών Τεχνολογιών στη Δια Βίου και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
ΕΞΑΕ	Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
ΕΠ	Επαυξημένη Πραγματικότητα
ΕΥ	Εκπαιδευτικό Υλικό
ΚΕΠΑ	Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες
ΟΟΣΑ	Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας
GPS	Global Positioning Systems
NIACE	National Institute of Adult Continuing Education, Εθνικό Ινστιτούτο για τη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση Ενηλίκων Αγγλίας και Ουαλίας
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

1 Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (ΠΜΣ) «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)» εκπονήθηκε η παρούσα εργασία με θέμα τη σχεδίαση, υλοποίηση και αποτίμηση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού για ενήλικες, με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και τη χρήση εφαρμογών Επαυξημένης Πραγματικότητας, παρουσιάζοντας πτυχές του πολιτισμού στο μάθημα της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας. Πιο αναλυτικά το θέμα του εκπαιδευτικού υλικού (ΕΥ) που δημιουργήθηκε αφορά την παρουσίαση των υλικών και άυλων μορφών του πολιτισμού της Μεσαράς.

Αφορμή για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος στάθηκε η συμμετοχή της δημιουργού στο διαδικτυακό μάθημα της European Schoolnet Academy με θέμα: «Ψηφιακή εκπαίδευση με πολιτιστική κληρονομιά» και η ανάγνωση της Διακήρυξης για την Ανοιχτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση¹ σύμφωνα με την οποία «*Όλοι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα από φύλο, χρώμα, θρησκευτικές και πολιτικές πεποιθήσεις, συνιστούν την Κοινωνία των Πολιτών, είναι εν δυνάμει ενεργοί πολίτες και έχουν δικαίωμα στη γνώση*». Στόχος της εκπαίδευσης και όλων των εναλλακτικών μορφών της (εξ αποστάσεως, συμβατική και σχολική, ενηλίκων, δια βίου, κατάρτιση και συνεχιζόμενη, τυπική και μη τυπική κ.α.) θα πρέπει να είναι η ενδυνάμωση της δημοκρατικής συνείδησης και η ενίσχυση των ανθρώπινων αξιών. Κάθε μορφή εκπαίδευσης οφείλει να ενεργοποιεί την ανθρώπινη επιθυμία για καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες (Λιοναράκης, κ.α., 2020). Αντίστοιχα και η γλωσσική διδασκαλία οφείλει να δεσμεύεται για την ενίσχυση του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ισότητας των ανθρώπινων δικαιωμάτων ως δημοκρατική βάση κοινωνικής αλληλεπίδρασης (Byram et al., 2002: 9).

Το ΕΥ δημιουργήθηκε από την αρχή σύμφωνα με τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (ΕΞΑΕ) και δεν αποτελεί μέρος έτοιμου συμβατικού υλικού. Παράλληλα, το ΕΥ που δημιουργήθηκε αποτελεί συμπληρωματικό εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό

¹Πριν δυο χρόνια ο Αντώνης Λιοναράκης στη θέση του Editorial του περιοδικού OpenEducation – TheJournalforOpenandDistanceEducationandEducationalTechnology δημοσίευσε τη Διακήρυξη για την Ανοιχτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με ενδεικτικές υπογραφές από εκπροσώπους της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

στα πλαίσια δια ζώσης διδασκαλίας. Συνάμα καταλυτικός παράγοντας για την ανάγκη δημιουργίας του στάθηκαν οι τελευταίες παγκόσμιες εξελίξεις με την είσοδο και εγκαθίδρυση της πανδημίας του Covid-19, η οποία επέβαλε με βίαιο και κατεπείγοντα τρόπο την εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, καλώντας τους αρμόδιους φορείς «να σηκώσουν σε ελάχιστο χρόνο την ευθύνη της μετάβασης σε ένα νέο περιβάλλον υποστήριξης της μάθησης στο σπίτι σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης» (Αναστασιάδης, 2020).

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η αξιολόγηση του εξ αποστάσεως συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού για ενήλικες στα πλαίσια της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας. Η έρευνα αποτελείται από δυο μέρη: την αποτίμηση του κύριου ΕΥ από τους ειδικούς της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, τελειόφοιτους του ΠΜΣ και από τις συμμετέχουσες - μαθήτριες και την αποτίμηση του χωροευαίσθητου παιχνιδιού Επαυξημένης Πραγματικότητας από τις μαθήτριες.

Αναλυτικότερα διερευνήθηκε από τους τελειόφοιτους του ΠΜΣ: εάν το ΕΥ διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και εάν έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Από τις μαθήτριες διερευνήθηκαν:

1. Οι απόψεις τους για τον νέο τρόπο διδασκαλίας του μαθήματος.
2. Οι στάσεις και οι δεξιότητες τους απέναντι στην πλατφόρμα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
3. Οι απόψεις τους για την ευχρηστία και την ελκυστικότητα του ΕΥ.
4. Οι απόψεις τους για την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων.
5. Προτεινόμενες αλλαγές για την βελτίωση του ΕΥ.

Το δεύτερο μέρος της έρευνας αφορά το χωροευαίσθητο παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας και είχε ως στόχο να διερευνήσει:

1. Την ύπαρξη πιθανών προβλημάτων στο σχεδιασμό του παιχνιδιού.
2. Την ύπαρξη προβλημάτων στη διεξαγωγή του παιχνιδιού.
3. Την ύπαρξη προβλημάτων προσβασιμότητας στο παιχνίδι.
4. Την καταγραφή των δυνατών σημείων του παιχνιδιού.
5. Την καταγραφή των αδύνατων σημείων του παιχνιδιού.
6. Προτεινόμενες αλλαγές βελτίωσης.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας παρουσιάζονται αναλυτικά στο κεφάλαιο της Μεθοδολογίας της έρευνας και συγκεκριμένα στο υποκεφάλαιο 7.3.

1.1 Δομή εργασίας

Η παρούσα εργασία είναι δομημένη ως εξής: εισαγωγή, θεωρητικό μέρος, σχεδιασμός και περιγραφή ΕΥ, μεθοδολογία έρευνας, παρουσίαση αποτελεσμάτων, σύνοψη – συμπεράσματα, βιβλιογραφία, παραρτήματα.

Αναλυτικότερα, το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή στην οποία αναφέρεται το θέμα της εργασίας και περιγράφεται ο σκοπός και η δομή της.

Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται η αποσαφήνιση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και της ανοικτής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, περιγράφονται τα χαρακτηριστικά της ΕξΑΕ, γίνεται αναφορά στις θεωρητικές προσεγγίσεις και αναλύεται ο ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού στην ΕξΑΕ καθώς και διάφορες αρχές δημιουργίας του.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρατίθενται οι μορφές της ΕξΑΕ με την χρήση ΤΠΕ, αποσαφηνίζονται οι όροι ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) και κινητή μάθηση (m-learning), οριοθετείται η έννοια της Επαυξημένης Πραγματικότητας, περιγράφονται οι τύποι της και το πώς αυτή δύναται να αξιοποιηθεί στην εκπαίδευση.

Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, παρουσιάζονται οι θεωρητικές προσεγγίσεις και τα χαρακτηριστικά των ενήλικων εκπαιδευομένων καθώς και τα εμπόδια που συναντούν στη μάθηση. Στο τέλος του κεφαλαίου συνδέεται η Εκπαίδευση Ενηλίκων με την εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.

Το πέμπτο κεφάλαιο αφορά τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας. Αρχικά αναφέρονται τα επίπεδα γλωσσομάθειας, οι δεξιότητες που απαιτούνται αλλά και οι ικανότητες του χρήστη της γλώσσας και αποσαφηνίζονται οι όροι μητρική, δεύτερη και ξένη γλώσσα. Το τελευταίο μέρος του κεφαλαίου αφορά τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και τη σχέση του πολιτισμού με τη γλώσσα.

Στο έκτο κεφάλαιο περιγράφεται το συμπληρωματικό εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας καθώς και το χωροευαίσθητο παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Το έβδομο κεφάλαιο περιλαμβάνει τη μεθοδολογία της έρευνας, το σκοπό, τα ερευνητικά ερωτήματα, τη δειγματοληψία, τη μέθοδο ανάλυσης, τα μέσα συλλογής και της επεξεργασίας των δεδομένων, τη δεοντολογία και τους περιορισμούς της έρευνας.

Στο όγδοο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα δεδομένα της έρευνας και σχολιάζονται ανά άξονα.

Το ένατο κεφάλαιο αποτελεί τη σύνοψη των αποτελεσμάτων της έρευνας, το συμπέρασμα και τη συνεισφορά της παρούσας εργασίας.

Στο τέλος παρατίθενται η βιβλιογραφία, ελληνόγλωσση και ξενόγλωσση καθώς και τα παραρτήματα με τα ερωτηματολόγια της έρευνας.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

2 Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η ραγδαία ανάπτυξη νέων εφαρμογών της τεχνολογίας και της επικοινωνίας, που έχει κατακλύσει την ζωή και την καθημερινότητα του σύγχρονου ανθρώπου καθιστά δικαίως την σημερινή εποχή ως εποχή της επανάστασης της πληροφορίας. Η 4^η Βιομηχανική Επανάσταση αποτελεί τη νέα πραγματικότητα επηρεάζοντας κάθε εκδοχή της ανθρώπινης δραστηριότητας. Οι αλλαγές που φέρνει η εισαγωγή της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών επεκτείνονται σ' όλους τους ανθρώπινους τομείς δράσης και κατ' επέκταση και στην εκπαίδευση. Εκτός από την ανατροπή της βασικής σχέσης εκπαιδευόμενου με εκπαιδευτή, η διείσδυση των εκπαιδευτικών πολυμέσων στη μαθησιακή διαδικασία αποτελούν τον προάγγελο ριζικών αλλαγών στο ευρύτερο εκπαιδευτικό περιβάλλον μέσα από τη διαδικασία της εξ αποστάσεως μάθησης (Αναστασιάδης κ.α, 2001).

2.1 Εννοιολογική οριοθέτηση

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, αν και η ιστορία της ξεκινάει πριν από 150 χρόνια περίπου με τις σπουδές δι' αλληλογραφίας, ως όρος καθιερώθηκε επίσημα το 1982 στην ονομασία του *Διεθνές Συμβουλίου για την εξ αποστάσεως Εκπαίδευση*, το οποίο στη συνέχεια μετονομάστηκε σε *Διεθνές Συμβούλιο για την Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση*. Το γεγονός αυτό δηλώνει τις εξελίξεις που έχει δεχτεί αλλά και σηματοδοτεί τον σημερινό ορισμό της ως «Ανοικτή Μάθηση και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση (Λιοναράκης, 2009). Ο ορισμός της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ως την εκπαίδευση στην οποία υπάρχει μια φυσική απόσταση μεταξύ του εκπαιδευτή και του εκπαιδευομένου θεωρείται πλέον όχι μόνο απλοϊκός αλλά και παρερμηνεία παλαιότερων εποχών (Λιοναράκης, 2006). Οι εννοιολογικές εκδοχές που έχουν δώσει αρκετοί ερευνητές δικαιολογούνται από το γεγονός ότι κάθε ορισμός ικανοποιεί συγκεκριμένες ανάγκες και προσδιορίζεται από πρακτικές εφαρμογές (Λιοναράκης, 2003).

Σύμφωνα με τον Μουζάκη (2006) στην διεθνή βιβλιογραφία υπάρχει ποικιλία ορισμών:

- ❖ *«Η εξ αποστάσεως διδασκαλία μπορεί να οριστεί ως η οικογένεια διδακτικών μεθόδων στις οποίες οι διδακτικές συμπεριφορές, συμπεριλαμβανομένων κι εκείνων*

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

που σε μια συνεχή κατάσταση θα έπρεπε να πραγματοποιούνται παρουσία του εκπαιδευόμενου, έτσι ώστε η επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου να πρέπει να διευκολυνθεί με εκτύπωση, ηλεκτρονικών, μηχανικών ή άλλων συσκευών». (Moore, 1973, 1977)

- ❖ *«Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση περιλαμβάνει διάφορες μορφές σπουδών, σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, οι οποίες διεξάγονται χωρίς την άμεση και συνεχή επίβλεψη εκπαιδευτών και στηρίζονται στην οργάνωση, καθοδήγηση και διδασκαλία που παρέχεται από κάποιο εκπαιδευτικό οργανισμό». (Holmberg, 1977)*
- ❖ *«Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί μια καλά σχεδιασμένη και οργανωμένη δραστηριότητα που αφορά στην επιλογή, στην προετοιμασία και στην παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού καθώς και στην καθοδήγηση και στην υποστήριξη του εκπαιδευόμενου μέσα από την αξιοποίηση τεχνολογικών μέσων». (Delling, 1985)*
- ❖ *«Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση υπονοεί ότι η πλειοψηφία των επικοινωνιών μεταξύ (ανάμεσα) στον εκπαιδευτή και τον φοιτητή λαμβάνουν χώρα ανεξάρτητα. Θα πρέπει να περιλαμβάνει αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτή και φοιτητή με σκοπό τη διευκόλυνση και την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Χρησιμοποιεί την τεχνολογία για να μεσολαβήσει η απαραίτητη αμφίδρομη επικοινωνία». (Garrison & Shale, 1987)*
- ❖ *«Εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι η εκπαίδευση που διδάσκει και ενεργοποιεί τον μαθητή πώς να μαθαίνει μόνος του και πώς να λειτουργεί αυτόνομα προς μία ευρετική πορεία αυτομάθησης». (Λιοναράκης, 2001)*

2.1.1 Ανοιχτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Ο όρος που χρησιμοποιείται σήμερα για την «Ανοιχτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» είναι «Ανοιχτή Μάθηση και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» (Λιοναράκης, 2009). Οι δυο αυτοί όροι, σύμφωνα με τον Μαρταλή (1998), λανθασμένα θεωρούνται ταυτόσημοι, αφού ο πρώτος αφορά μια φιλοσοφική προσέγγιση και ο δεύτερος μια μέθοδο διδασκαλίας. Εξάλλου η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ως εκπαιδευτική και παιδαγωγική οντότητα, στηρίζεται στη φιλοσοφία και τις θεωρητικές αρχές της «ανοικτής μάθησης» (Μουζάκης, 2006). Ο όρος «ανοικτή μάθηση» χρησιμοποιείται για να περιγράψει τις διαδικασίες που διασφαλίζουν τη δυνατότητα πρόσβασης κάθε πολίτη στην εκπαίδευση, ανεξάρτητα από

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

τη φυσική απόσταση που τον χωρίζει από το εκπαιδευτικό ίδρυμα, τις κοινωνικές και οικονομικές καταστάσεις καθώς και από την προηγούμενη εκπαιδευτική του εμπειρία (Verduin & Clark, 1991, στο Μουζάκης, 2006).

Σύμφωνα με τους Λιοναράκη και Λυκουργιώτη (1998: 35), «*Η ανοικτή μάθηση είναι ένα ιδεώδες, μια φιλοσοφική προσέγγιση σύμφωνα με την οποία η μόρφωση είναι δικαίωμα όλων των ανθρώπων και θα πρέπει να μπορούν να την απολαμβάνουν σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους*». Η δυσκολία των εκπαιδευτικών συστημάτων να προσαρμοστούν στις νέες εργασιακές απαιτήσεις και στις τεχνολογικές και επιστημονικές εξελίξεις, η ταχύτητα ανανέωσης της γνώσης, η ανάγκη της συνεχούς επιμόρφωσης των εργαζομένων, η πολυπολιτισμικότητα των κοινωνιών είναι κάποιοι από τους λόγους που οδήγησαν στην προώθηση πολιτικών ανοικτής μάθησης (Paul, 1990, Lockwood, 1995, στο Μουζάκης, 2006).

Τα χαρακτηριστικά της Ανοικτής Μάθησης μπορούν να συνοψιστούν στα εξής: παύει να υφίσταται η υποχρέωση της φυσικής παρουσίας κατά την παρακολούθηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα διαμορφώνεται σύμφωνα με τις προηγούμενες εμπειρίες των εκπαιδευομένων, αλλάζει η σχέση μεταξύ διδάσκοντα και διδασκόμενου, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επιλογής για το χρόνο, τον τόπο, το ρυθμό μελέτης και τις διαδικασίες στις οποίες θα στηριχθεί για να μάθει. Αυτό το τελευταίο σηματοδοτεί και το χαρακτηριστικό της ευελιξίας της ανοικτής εκπαίδευσης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η ανοικτή εκπαίδευση καταργεί τα ακαδημαϊκά κριτήρια σπουδών και ότι η απόκτηση τίτλων σπουδών πραγματοποιείται χωρίς υποχρεώσεις και απαιτήσεις. Το πρόγραμμα σπουδών είναι δομημένο με σαφείς υποχρεώσεις και απαιτήσεις για τους εκπαιδευόμενους και είναι διαμορφωμένο με τέτοιο τρόπο που να προσαρμόζεται στις ιδιαιτερότητες καθενός (Μουζάκης, 2006).

Η ανοικτή εκπαίδευση αποτελεί την κυριότερη έκφανση μιας παιδαγωγικής αντίληψης που έχει ως κέντρο τον ίδιο τον εκπαιδευόμενο και στηριζόμενη στις μαθητοκεντρικές αντιλήψεις προωθεί την ανεξαρτητοποίηση των εκπαιδευομένων από τον διδάσκοντα, ο οποίος αναλαμβάνει τον ρόλο του καθοδηγητή – υποστηρικτή στην ανακαλυπτική διαδικασία της μάθησης (Wedemeyer, 1973).

2.1.2 Τα χαρακτηριστικά της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η δυσκολία να δοθεί ένας συγκεκριμένος ορισμός για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση αλλά και η πληθώρα των ορισμών που υπάρχει οδήγησαν τους ερευνητές στην ανάγκη προσδιορισμού των βασικών χαρακτηριστικών της. Σύμφωνα με τον Λιοναράκη (2009), ο προσδιορισμός των βασικών χαρακτηριστικών της ΕξΑΕ συμβάλλει στην καλύτερη εννοιολογική προσέγγιση του πεδίου της. Ο Desmond Keegan (1986) υποστήριξε ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από τα ακόλουθα βασικά στοιχεία:

- ✚ Τη γεωγραφική απόσταση που χωρίζει τον εκπαιδευτή με τον εκπαιδευόμενο, καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών και τη διαφοροποιεί από την πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία
- ✚ Τον κεντρικό ρόλο που έχει το εκπαιδευτικό ίδρυμα αναφορικά με το σχεδιασμό, την παραγωγή και τη διαμοίραση του εκπαιδευτικού υλικού αλλά και τις υπηρεσίες υποστήριξης του εκπαιδευόμενου
- ✚ Την εξασφάλιση της αμφίδρομης επικοινωνίας στοχεύοντας στο όφελος του μαθητή μέσα από το ζωντανό και άμεσο διάλογο
- ✚ Τη χρήση τεχνολογικών μέσων (ήχου, εκτύπωσης, βίντεο, κ.α.) τόσο για την διαμοίραση του εκπαιδευτικού υλικού όσο και για τη διασύνδεση εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου
- ✚ Την οργάνωση και αξιοποίηση ειδικά σχεδιασμένου εκπαιδευτικού υλικού, στοιχείο που διαφοροποιεί την εξ αποστάσεως εκπαίδευση από την κατ' ιδίαν μελέτη
- ✚ Τη χρήση εξατομικευμένων μορφών διδασκαλίας, χωρίς να αποκλείονται ομαδικές συναντήσεις για διδακτικούς και κοινωνικούς λόγους

Συμπληρωματικά, η μεθοδολογία της ΕξΑΕ επηρεάστηκε σημαντικά από την ραγδαία ανάπτυξη των τεχνολογικών μέσων και την χρήση τους συμφωνάμε τους Garrison & Shale (1987), οι οποίοι θεωρούν ότι η ΕξΑΕ δεν συμβαδίζει με την υπάρχουσα πραγματικότητα και ότι ο Keegan την περιγράφει μέσα στα περιορισμένα πλαίσια της παραδοσιακής της διάστασης. Οι Garrison & Shale (1987) περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ΕξΑΕ ως ακολούθως:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

- ✚ Το μεγαλύτερο ποσοστό της επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου γίνεται ανεξάρτητα, γεγονός που υπονοεί ο όρος εξ αποστάσεως από μόνος του
- ✚ Βασική επιδίωξη είναι η όσο το δυνατόν πιο συχνή αμφίδρομη επικοινωνία εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου με στόχο την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας
- ✚ Η χρήση των τεχνολογικών μέσων κρίνεται απαραίτητη για την εξασφάλιση της αμφίδρομης επικοινωνίας (Μουζάκης, 2006)

2.1.3 Θεωρητικές προσεγγίσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Το ενδιαφέρον των ερευνητών για τον τρόπο με τον οποίο ο εκπαιδευόμενος εμπλέκεται στην εκπαιδευτική διαδικασία και μαθαίνει, τροφοδότησε την προσπάθεια διατύπωσης μιας θεωρίας για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θεωρητικοί του πεδίου κατέθεσαν τις απόψεις τους προσπαθώντας να διαμορφώσουν ένα συγκεκριμένο θεωρητικό πλαίσιο. Ο Desmond Keegan (1986) κατηγοριοποίησε τις κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε τρεις θεωρίες: τη θεωρία της Ανεξαρτησίας και της Αυτονομίας, τη θεωρία της βιομηχανοποίησης της διδασκαλίας και τη θεωρία της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας.

Στη Θεωρία της Ανεξαρτησίας και της αυτονομίας² δίνεται έμφαση στην αυτονομία / ανεξαρτησία του σπουδαστή και εισάγεται ο όρος ανεξάρτητες σπουδές συνδέοντας τον με τις έννοιες της αυτοκατευθυνόμενης και αυτορυθμιζόμενης μάθησης. Αναλυτικότερα προτείνεται η μη συνύπαρξη διδασκων και διδασκόμενου, η διεκπεραίωση της διαδικασίας της μάθησης μέσω του έντυπου υλικού ή άλλου μέσου, η εξατομίκευση της διδασκαλίας, η ευθύνη του εκπαιδευόμενου για το ρυθμό της προόδου του, η μάθηση ως αποτέλεσμα της δραστηριότητας του διδασκόμενου (Wedemeyer, 1973, Moore, 1993). Στη Θεωρία της βιομηχανοποίησης της διδασκαλίας³ υποστηρίζεται ότι η ΕξΑΕ είναι ένα σύστημα παροχής γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων, το οποίο χαρακτηρίζεται από την καλύτερη δυνατή χρήση της τεχνολογίας αλλά και την ορθολογική εφαρμογή των μεθόδων παραγωγής και διανομής του εκπαιδευτικού υλικού (Peters, 1993). Στη Θεωρία

²με κύριους εκφραστές τον Charles Wedemeyer και τον Michael Moore.

³με κύριο εκπρόσωπο τον Otto Peters.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας⁴ η εξ αποστάσεως εκπαίδευση προσεγγίζεται ως μια εκπαιδευτική καινοτομία, η οποία σχεδιάζεται, οργανώνεται και επιβλέπεται από έναν εκπαιδευτικό φορέα και μπορεί να εφαρμοστεί σε όλα τα επίπεδα σπουδών και προστίθεται η αναγκαιότητα της προσωπικής επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων δίνοντας βάρος στην υποστήριξη του σπουδαστή με έμφαση στο φιλικό προσωπικό ύφος, και τη συμμετοχή των διδασκομένων στη λήψη των αποφάσεων. Τέλος, γίνεται αναφορά στην ενσυναίσθηση και τα συναισθήματα της προσωπικής σχέσης μεταξύ διδασκόντων και μαθητευομένων ως παράγοντα διαμόρφωσης ευχάριστης μάθησης (ενεργοποίηση, κινητοποίηση σπουδαστών) (Holmberg, 1995).

Τα τελευταία χρόνια η ραγδαία ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών οδήγησε στη διαμόρφωση νέων δεδομένων στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση με αποτέλεσμα ο διάλογος για την διαμόρφωση ενός θεωρητικού πλαισίου να εξελίσσεται και να μετεξελίσσεται γεγονός που δικαιολογείται από τον δυναμικό χαρακτήρα κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας (Μουζάκης, 2006). Έτσι, σύμφωνα με τις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις προκύπτουν τρεις ακόμα θεωρήσεις: της Ισοδυναμίας, της Συνεργατικής Ελευθερίας και της Πολυμορφικής Εκπαίδευσης.

Στη Θεωρία της Ισοδυναμίας⁵ δίδεται έμφαση στην ευθύνη του εκπαιδευτή να σχεδιάσει μαθησιακές διαδικασίες που παρέχουν ίσης αξίας εμπειρία για τους εκπαιδευόμενους. Παράλληλα, έννοιες όπως η «εμπειρία μάθησης», η «κατάλληλη εφαρμογή», και η «έκβαση» αποτελούν λέξεις κλειδιά (Simonson, 1999). Η Θεωρία της Συνεργατικής Ελευθερίας⁶ βασίζεται σε τρεις πυλώνες: την εθελοντική αλλά ελκυστική συμμετοχή, στα μέσα προώθησης της ατομικής ευελιξίας (όπως ο χρόνος, ο ρυθμός, η πρόσβαση, το περιεχόμενο) και τέλος στα μέσα προώθησης της σχέσης με τη μαθησιακή κοινότητα (Paulsen, 2014). Με τη Θεωρία της Πολυμορφικής Εκπαίδευσης προστίθεται ο όρος της πολυμορφικότητας, για να επισημανθεί η προβληματική διάσταση της «εξ αποστάσεως» (Lionarakis, 1998). Σύμφωνα με την εξ αποστάσεως πολυμορφική εκπαίδευση, η εκπαιδευτική εφαρμογή είναι ευέλικτη και συνδέεται με την απόλυτη ελευθερία επιλογών στα μέσα μεταφοράς της πληροφορίας και επικοινωνίας. Η πολυμορφικότητα της εξ

⁴με κύριο εκπρόσωπο τον Borje Holmberg.

⁵με κύριο εκφραστή τον Michael Simonson.

⁶Αναπτύχθηκε από τον Paulsen.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

αποστάσεως εκπαίδευσης σηματοδοτεί μια φιλοσοφία και μια μεθοδολογία συγκεκριμένων παιδαγωγικών πρακτικών διδασκαλίας και μάθησης και δηλώνει «την ποιοτική εκπαίδευση που λειτουργεί με αρχές μάθησης και διδασκαλίας σε ένα εξ αποστάσεως περιβάλλον» (Λιοναράκης, 2006).

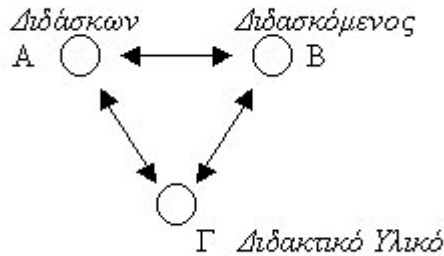
2.2 Το εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση το εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί βασικό συστατικό της μαθησιακής διαδικασίας από την στιγμή που αυτό συνδέει τους εκπαιδευόμενους με τα περιεχόμενα της μάθησης (Μουζάκης, 2006) και, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Λιοναράκης (2009: 13) ο εκπαιδευόμενος με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού υλικού ενεργοποιείται και «*μαθαίνει πώς να μαθαίνει μόνος του και πώς να λειτουργεί αυτόνομα προς μια ευρετική πορεία αυτομάθησης και γνώσης*».

Σύμφωνα με τον Rowntree (1994, στο Λιοναράκης, 2009: 34) το εκπαιδευτικό υλικό «*περιέχει έναν δάσκαλο σε ετοιμότητα, ο οποίος ενεργοποιείται αμέσως μόλις αυτό ανοιχτεί και είναι έτοιμος να βοηθήσει το διδασκόμενο να μάθει*». Η καθοδήγηση του εκπαιδευόμενου στην μελέτη του, η επεξήγηση δύσκολων σημείων, η εμπύχωση και η ενθάρρυνση του για να συνεχίσει, η δυνατότητα εκτίμησης της προόδου του αλλά και η ελεύθερη επιλογή του τόπου, του χρόνου, και του ρυθμού μελέτης σηματοδοτούν τον ρόλο του εκπαιδευτικού υλικού (Evans, 1994, Rowntree, 1994, Ματραλής, 1998).

Σε αντίθεση με την δυαδική σχέση μαθητή και δασκάλου που υπάρχει στην συμβατική εκπαίδευση, στην εξ αποστάσεως η αμφίδρομη, αλληλεπιδραστική και θεμελιώδη σχέση πραγματοποιείται μεταξύ τριών βασικών παραγόντων: του διδάσκοντα, του διδασκόμενου και του διδακτικού υλικού (Μουζάκης, 2006). Και αυτή η σχέση έχει αποτυπωθεί από τον Λιοναράκη (2009: 13) στο παρακάτω σχήμα:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 1: Σχέση εκπαιδευτή, εκπαιδευομένου και εκπαιδευτικού υλικού στην ΕξΑΕ

Το εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση εκτός από ολοκληρωμένο εργαλείο μάθησης, επιτελεί λειτουργίες καθορίζοντας με αυτό τον τρόπο την ποιότητα της μάθησης. Οι λειτουργίες που αποδίδονται από τον Λιοναράκη (2009) από την ανάλυση των απόψεων του Holmberg (1995) είναι οι εξής:

- Η παρουσίαση της πραγματικότητας μέσα από κατάλληλα επιλεγμένο και διαμορφωμένο πληροφοριακό υλικό με στόχο την αυτόνομη, αυτενεργό και ανακαλυπτική μάθηση.
- Η οργάνωση ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος υπό παιδαγωγικές προϋποθέσεις με στόχο την ενεργή εμπλοκή των εκπαιδευομένων.
- Η κινητοποίηση του εκπαιδευόμενου με την παροχή κινήτρων για μάθηση, εμπύχωση και ενθάρρυνση.
- Η σε βάθος εμπέδωση του περιεχομένου μέσα από πολύπλευρες δραστηριότητες.
- Η συμβολή του εκπαιδευτικού υλικού στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων του εκπαιδευόμενου με σκοπό την εξέλιξη και ανάπτυξη του.
- Η εξοικείωση του εκπαιδευόμενου με διαδικασίες αξιολόγησης.

Παράλληλα στο πλαίσιο της πολυμορφικής εκπαίδευσης το πολυμορφικό – εκπαιδευτικό υλικό σύμφωνα με το Λιοναράκη (1999) αποτελείται από:

- το κυρίως διδακτικό κείμενο
- τα παράλληλα κείμενα (readers)
- τον αναλυτικό οδηγό σπουδών και μελέτης
- τα βιβλιογραφικά βοηθήματα

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

- τον φάκελο εργασίας των ασκήσεων, δραστηριοτήτων και εργασιών (assignments)
- τα οπτικοακουστικά μέσα και τις νέες τεχνολογίες

Συμφωνά με το Λιοναράκη (2004), είναι απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να γνωρίζει αναλυτικά τα στάδια μελέτης του, άρα στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα πρέπει να αναφέρονται αναλυτικά:

- τι πρέπει να κάνει
- γιατί το κάνει
- πότε πρέπει να το κάνει
- πώς να το κάνει και τέλος,
- αν το έκανε σωστά.

Οι ασκήσεις – δραστηριότητες είναι στοιχείο καθοριστικής σημασίας για το εκπαιδευτικό υλικό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης γιατί αλληλεπιδρούν με τον σπουδαστή εμπλέκοντας τον ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία και αποτελούν το κυριότερο μέσο αυτοαξιολόγησης της πορείας του εκπαιδευομένου (Μπάνου, 2001). Οι απαντήσεις λειτουργούν ανατροφοδοτικά: από τη μια εντοπίζουν τις δυσκολίες που πιθανόν να συναντήσει ο εκπαιδευόμενος και από την άλλη τον εμπυχώνουν, τον επιβραβεύουν και τον καθοδηγούν για περαιτέρω μελέτη (Ματράλης, 1998).

Σύμφωνα με τον Race (1999), η καταλληλότητα ενός εκπαιδευτικού υλικού για χρήση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με την αξιολόγηση των ασκήσεων και - κυρίως - των απαντήσεων που το υλικό περιλαμβάνει.

Οι παρακάτω τύποι δραστηριοτήτων αποτελούν σημείο αναφοράς για μια ευέλικτη και αμφίδρομη σχέση μεταξύ εκπαιδευομένου και διδακτικού υλικού (Λιοναράκης, 2004):

- Ανάδειξης και αξιοποίησης γνώσεων και εμπειριών
- Αναζήτησης και επεξεργασίας πληροφοριών
- Εφαρμογής
- Κριτικής σκέψης και δημιουργικότητας
- Επαλήθευσης και αυτοαξιολόγησης γνώσεων και δεξιοτήτων

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

2.2.1 Αρχές δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού

Η δημιουργία ΕΥ είναι μια πολύπλοκη διαδικασία την οποία έκανε ακόμα πιο σύνθετη η είσοδος των νέων τεχνολογιών. Η δημιουργία εξ αποστάσεως ΕΥ με την βοήθεια των νέων τεχνολογικών μέσων οδήγησε τους ειδικούς στην διατύπωση αρχών σύμφωνα με τις οποίες θα πρέπει αυτό να σχεδιάζεται και να αναπτύσσεται. Αρχικά ο Λιοναράκης (2001), προσαρμόζοντας την τυπολογία που έθεσε ο West για τα βασικά στοιχεία που οφείλει να περιέχει το εξ αποστάσεως ΕΥ, πρότεινε μια δομή η οποία πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

Τα προκείμενα: περιεχόμενα, κεφάλαια, υποενότητες, στόχοι, μαθησιακά αποτελέσματα λέξεις κλειδιά, με σκοπό την εισαγωγή του διδασκόμενου στο βασικό κείμενο και την αλληλεπίδρασή του με το υλικό και τη σύνδεση παλιάς και νέας γνώσης.

Τα μετακείμενα: συνόψεις, παραρτήματα, περιλήψεις, βιβλιογραφία, παραπομπές, οδηγοί για περαιτέρω μελέτη, γλωσσάρια, με σκοπό την διαπίστωση του βαθμού εμπέδωσης της νέας γνώσης.

Τα διακείμενα: συμπεράσματα, συνόψεις και περιλήψεις σε όλο το βασικό κείμενο, δραστηριότητες και ασκήσεις αυτοαξιολόγησης, με σκοπό την εναρμόνιση των προηγούμενων γνώσεων με των νέων.

Τα επικείμενα: συμπληρωματικό υλικό, διασαφηνίσεις, γλωσσάρια, ορισμοί, σχόλια μελέτης, με στόχο τη κατανόηση της προσφερόμενης γνώσης.

Τα παρακείμενα: μη γλωσσικά και ημι-γλωσσικά στοιχεία, φωτογραφικό υλικό, εικόνες, σχήματα, τυπογραφικές ιδιαιτερότητες για τη διασαφήνιση του νοήματος του κυρίως κειμένου και την ενίσχυση της επιστημονικής του αξίας

Τα περικείμενα: μελέτες περίπτωσης, παραδείγματα, κείμενα αναφοράς, παράλληλα κείμενα με στόχο τον εμπλουτισμό του βασικού κειμένου.

Τα πολυαντικείμενα: ηλεκτρονικά μέσα, κασέτες εικόνας και ήχου, χρήση διαδικτύου για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Τα πολυκείμενα: οδηγίες και κατευθύνσεις συγγραφής, κριτήρια αξιολόγησης, αναλυτικά σχόλια, μορφές επικοινωνίας διδάσκοντα με διδασκόμενο με σκοπό την εκπόνηση εργασιών.

Στην συνέχεια ο Mayer (2009), αντλώντας στοιχεία από τη θεωρία του Γνωστικού φορτίου, τη θεωρία της διπλής Κωδικοποίησης, τη Γενετική θεωρία, το μοντέλο της Μνήμης Εργασίας και το μοντέλο της Ουσιαστικής Μάθησης διατύπωσε, δώδεκα αρχές σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού για e-learning περιβάλλοντα. Οι αρχές αυτές έχουν ως εξής:

Πολυμεσική αρχή : ταυτόχρονη παρουσίαση των πληροφοριών με λέξεις και εικόνες

Αρχή της Συνοχής: αποφυγή περιττών λεκτικών και οπτικών πληροφοριών

Αρχή της Χωρικής Συνάφειας: κοντινή παρουσίαση των εικόνων με τις αντίστοιχες λέξεις

Αρχή της Χρονικής Συνάφειας: ταυτόχρονη παρουσίαση λέξεων και εικόνων

Αρχή του Πλεονασμού: αποφυγή χρήσης πολλαπλών μέσων για την παρουσίαση του περιεχομένου

Αρχή της Τροπικότητας: προτιμότερα χρήση της αφήγησης αντί της παράθεσης κειμένων

Αρχή της Κατάτμησης: σύντομη παρουσίαση των πληροφοριών, αποφυγή μακροσκελών κειμένων

Αρχή της Προσωποποίησης: χρήση φιλικής γλώσσας και δεύτερου προσώπου

Αρχή της Σηματοδότησης: χρήση μέσων για την επισήμανση σημαντικών πληροφοριών

Αρχή της Προπαίδευσης: εκ των προτέρων παρουσίαση των βασικών εννοιών

Αρχή της Φωνής: φιλική αφήγηση, χρήση ανθρώπινης και όχι μηχανικής φωνής

Αρχή της Εικόνας: αποφυγή ύπαρξης της εικόνας του αφηγητή

Τέλος, οι Σπανακά & Λιοναράκης (2017) συνοψίζοντας ότι έκριναν σημαντικό, έχοντας κουραστεί από μακροσκελή κείμενα, πρότειναν 7 αρχές δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού ως εξής:

1η Αρχή: Διδακτικοί Στόχοι και Μαθησιακά Αποτελέσματα

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Σαφής και μετρήσιμος προσδιορισμός τόσο των διδακτικών στόχων όσο και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων εξ αρχής σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων, επειδή αποτελούν τη βασική προϋπόθεση κάθε διδακτικής και μαθησιακής δραστηριότητας.

2η Αρχή: Προφορικός λόγος

Μορφή προφορικού λόγου στο γραπτό λόγο με στόχο τη σαφήνεια και τη κατανοησιμότητα.

3η Αρχή: Ανακαλυπτική Μάθηση

Ανακάλυψη της γνώσης βήμα προς βήμα και όχι σύμφωνα με ένα γραμμικό και καθοδηγούμενο πλαίσιο ενεργειών.

4η Αρχή: Τι είμαι ικανός να κάνω με αυτά που έμαθα;

Γνώση των επιδιωκόμενων γνώσεων και δεξιοτήτων που θα αναπτυχθούν.

5η Αρχή: Τα Αυτονόητα

Ορισμός όλων όσων θεωρούνται δεδομένη γνώση και πιθανόν να μην είναι.

6η Αρχή: Γιατί αυτό και όχι το άλλο;

Αιτιολόγηση της επιλογής συγκεκριμένων πηγών και σύνδεση των προηγούμενων με των επόμενων στοιχείων του υλικού.

7η Αρχή: Οι Εικόνες στις Έννοιες

Οπτικοποίηση των αφηρημένων εννοιών με εικόνες γιατί «η ψυχή σκέφτεται με εικόνες» σύμφωνα με τον Αριστοτέλη.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

3 Εκπαίδευση και Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας

Η ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση είναι πλέον δεδομένη, οι πρόσφατες εξελίξεις των δυο τελευταίων ετών με την εμφάνιση της πανδημίας του κορωνοϊού επέβαλαν την χρήση της τεχνολογίας στην εκπαίδευση και τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα αυτής της εξ ανάγκης επιβολής θα διαπιστωθούν από μελλοντικές έρευνες. Οι λόγοι που οδήγησαν στην ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διδασκαλία είναι πολλοί: εμπλουτίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία με ανεξάντλητες πηγές εκπαιδευτικού υλικού και εργαλεία επικοινωνίας, βελτιώνουν την ποιότητα της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας, κινητοποιούν την προσοχή και την αντίληψη των διδασκόμενων, πολλαπλασιάζουν τις δυνατότητες ανάκλησης πληροφοριακών στοιχείων και παράλληλα προσφέρουν ένα πεδίο για την ερμηνευτική κατανόηση δεδομένων και φαινομένων (Μικρόπουλος, 2011), βοηθούν στη κατανόηση βασικών εννοιών γνωστικών αντικειμένων καθώς και στην ανάπτυξη ανώτερων γνωστικών δεξιοτήτων μέσα από τη δημιουργία συνθηκών οικοδόμησης της νέας γνώσης από τους ίδιους τους μαθητές (Crock et al., 2010). Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην διδασκαλία προάγει την αυτενέργεια, τη διερεύνηση, την επίλυση προβλημάτων, την αιτιολόγηση, τη διατύπωση συμπερασμάτων, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία, με απώτερο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της μάθησης (Μικρόπουλος, 2011).

Για να επιτευχθούν όλα τα παραπάνω η ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της παιδαγωγικές προϋποθέσεις και να στηρίζεται σε εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και όχι στα τεχνολογικά χαρακτηριστικά των ΤΠΕ. Οι προσεγγίσεις αυτές μπορεί να είναι είτε συμπεριφοριστικές⁷, είτε γνωστικές, κοινωνικοπολιτισμικές⁸, είτε μετασχηματιστικές⁹ και η επιλογή τους γίνεται σύμφωνα με το γνωσιακό ενδιαφέρον του κάθε εκπαιδευτικού (Μικρόπουλος, 2011).

⁷Οι συμπεριφοριστικές προσεγγίσεις διακατέχονται από ένα τεχνικό γνωσιακό ενδιαφέρον, η μάθηση θεωρείται μια διαδικασία πρόσκτησης της γνώσης και ο «έλεγχος» είναι η λέξη-κλειδί της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ο διδάσκων μπορεί να αξιοποιήσει δασκαλοκεντρικές ή μαθητοκεντρικές στρατηγικές διδασκαλίας, αυστηρά καθοδηγούμενες ή σε ένα πλαίσιο φθίνουσας καθοδήγησης, ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και το μαθησιακό στυλ του κάθε μαθητή (Μικρόπουλος, 2011).

⁸Οι γνωστικές και οι κοινωνικοπολιτισμικές προσεγγίσεις διακατέχονται από ένα πρακτικό γνωσιακό ενδιαφέρον, η μάθηση είναι μια διαδικασία δημιουργίας της γνώσης και συντελείται μέσα σε συγκεκριμένα

3.1 Μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με την χρήση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας

Σύμφωνα με τον Αναστασιάδη (2014) η ΕξΑΕ με την χρήση των ΤΠΕ δύναται να έχει μια από τις εξής τρεις μορφές: Ασύγχρονη, Σύγχρονη και Μεικτή – Συνδυαστική. Η Ασύγχρονη μορφή είναι ευέλικτη στον χώρο, τον χρόνο και τον ρυθμό μάθησης, αφού επιτρέπει σε διδάσκοντες και διδασκόμενους να αλληλεπιδρούν σε διαφορετικό χρόνο και τόπο μέσω των προηγμένων τεχνολογιών του διαδικτύου ασύγχρονης μετάδοσης (Αναστασιάδης, 2008). Η Σύγχρονη μορφή πάλι μέσω των προηγμένων τεχνολογιών του διαδικτύου σύγχρονης μετάδοσης δίνει την δυνατότητα άμεσης αλληλεπίδρασης μέσω ήχου, εικόνας και δεδομένων, σε πραγματικό δηλαδή χρόνο, ανεξάρτητα του τόπου που βρίσκεται ο καθένας (Αναστασιάδης, 2004). Σύμφωνα με τον Καργίδη (2003, στο Αναστασιάδης, 2014), τα πλεονεκτήματα της σύγχρονης ΕξΑΕ συνοψίζονται στην ευελιξία στο χρόνο και στον τόπο, στον επαρκή χρόνο αντίδρασης ή αλληλεπίδρασης του εκπαιδευομένου, αλλά και στη χρησιμοποίηση αποτελεσματικής τεχνολογίας από άποψη κόστους. Το Μεικτό – Συνδυαστικό μοντέλο μάθησης (blended learning) υπό παιδαγωγικές προϋποθέσεις μπορεί να δώσει την δυνατότητα συνύπαρξης των θετικών στοιχείων της σύγχρονης και ασύγχρονης μορφής και της δια ζώσης διδασκαλίας (Anastasiades, 2012). Σύμφωνα με τον Αναστασιάδη (2008), η συνδυαστική - μεικτή μάθηση μπορεί να έχει μια από τις παρακάτω διαστάσεις: το συνδυασμό μορφών διαδικτυακής τεχνολογίας (π.χ. σύγχρονη με ασύγχρονη) ώστε να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι, το συνδυασμό παιδαγωγικών προσεγγίσεων, στοχεύοντας σε θετικά μαθησιακά αποτελέσματα, το συνδυασμό της δια ζώσης διδασκαλίας με οποιαδήποτε μορφή διδακτικής τεχνολογίας. Αυτό όμως που κρίνεται αναγκαίο για την επιτυχία του συγκεκριμένου μοντέλου μάθησης είναι η καλά οργανωμένη διδακτική προσέγγιση, η

πολιτισμικά πλαίσια (γλώσσα, στερεότυπα, αντιλήψεις) και είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης του ανθρώπου με άλλα άτομα μέσα από κοινές δραστηριότητες, , λέξη-κλειδί είναι η «κατανόηση» του νοήματος μιας κατάστασης (Μικρόπουλος, 2011).

⁹Οι κριτικές και οι μετασχηματιστικές προσεγγίσεις διακατέχονται από ένα χειραφετικό γνωσιακό ενδιαφέρον, όπου το περιεχόμενο της μάθησης συνδέεται με τον πραγματικό κοινωνικό κόσμο, λέξη- κλειδί αποτελεί η «δράση» με στόχο τον μακροπρόθεσμο κοινωνικό μετασχηματισμό (Μικρόπουλος, 2011)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

οποία στηρίζεται στην εκπαιδευτική θεωρία, την υλικοτεχνική δομή και σε μηχανισμούς διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης (Αναστασιάδης, 2014).

3.2 Ηλεκτρονική μάθηση

Η ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη των τελευταίων χρόνων επηρέασε καθοριστικά και την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών οδήγησε στη διαμόρφωση νέων περιβαλλόντων. Σύμφωνα με τον Μουζάκη (2011), υπάρχει ποικιλία όρων για την περιγραφή των συστημάτων της ΕξΑΕ μέσω των νέων τεχνολογιών, αλλά έχει επικρατήσει να αναφέρεται ως «ηλεκτρονική μάθηση» (e-learning¹⁰) και παρόλο που στη διεθνή βιβλιογραφία δεν συναντάται ένας κοινά αποδεκτός ορισμός, η πιο συχνή ανάλυση παραπέμπει «στην αξιοποίηση των πολυμεσικών και δικτυακών τεχνολογιών για τη βελτίωση της ποιότητας της μάθησης μέσα από τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε πηγές και υπηρεσίες, την ανταλλαγή γνώσεων και πληροφοριών, την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία» (Ally, 2004, στο Μουζάκης, 2011).

3.3. Κινητή μάθηση

Η χρήση κινητών συσκευών, όπως (PDAs), κινητά τηλέφωνα, TabletPCs, PocketPCs, υπολογιστές παλάμης, κλπ, στην εκπαιδευτική διαδικασία ορίζεται ως κινητή μάθηση (m-learning). Σύμφωνα με την Καμπανά (2011: 44) υπάρχει ποικιλία ορισμών και περιγραφών για την κινητή μάθηση:

«η διασταύρωση των φορητών υπολογιστών και της ηλεκτρονικής μάθησης: προσβάσιμες πηγές, όπου και αν βρίσκεστε, δυνατότητες για επιστημονική έρευνα, έντονη αλληλεπίδραση, δυναμική υποστήριξη για αποτελεσματική μάθηση, και αξιολόγηση που βασίζεται στην απόδοση e-learning ανεξάρτητα από γεωγραφική θέση, χρόνο ή χώρο» (Quinn, 2000)

«η εκμάθηση που μπορεί να λάβει χώρα οποτεδήποτε και οπουδήποτε, με τη βοήθεια μιας κινητής συσκευής» (Dye et al., 2003)

¹⁰Το e στον όρο e-learning μπορεί να σημαίνει ηλεκτρονικός και να δηλώνει τον τρόπο με τον οποίο μεταδίδεται το εκπαιδευτικό περιεχόμενο, ή μπορεί να ερμηνευτεί ως «everything, everyone, engaging, easy» (Rahmani & Azimi, 2013) για να τονίσει την ευκολία, την συμμετοχικότητα και την καθολικότητα με την οποία μπορεί κάποιος να μάθει.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

«η κινητή μάθηση δίνει τη δυνατότητα σε κάποιον να μάθει παντού κάθε φορά χωρίς μόνιμη φυσική σύνδεση στα καλωδιακά δίκτυα» (Georgiev et al., 2004)

«η κινητή μάθηση θα χαρακτηρίσει τις νέες στρατηγικές, τις πρακτικές, τα εργαλεία, τις εφαρμογές, και τους πόρους για να εκπληρώσει την υπόσχεση της πανταχού παρούσας, προσωπικής, και συνδεδεμένης εκμάθησης» (Wagner, 2005)

Από τις παραπάνω περιγραφές διαπιστώνεται ότι με την χρήση φορητών ηλεκτρονικών συσκευών η μάθηση μπορεί να επιτευχθεί χωρίς χωροχρονικούς περιορισμούς. Παράλληλα, η μάθηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με διαφορετικούς τρόπους χρήσης όπως: χρήση των κινητών συσκευών για την πρόσβασή σε εκπαιδευτικές πηγές, για την παραγωγή περιεχομένου, για επικοινωνία. Το m-learning περιλαμβάνει την αξιοποίηση φορητών συσκευών, ασύρματων δικτύων και κινητής τηλεφωνίας για τη διευκόλυνση, υποστήριξη, ενδυνάμωση και επέκταση της μάθησης και της διδασκαλίας (Σταυρακάκη, 2018).

3.4 Επαυξημένη Πραγματικότητα και κινητή μάθηση

Την σημερινή εποχή ο αριθμός των ανθρώπων που έχουν smartphones, tablets και laptops έχει αυξηθεί ραγδαία. Η πλειοψηφία αυτών τα χρησιμοποιεί για να επικοινωνούν άμεσα ή μέσω κοινωνικών δικτύων, να παίζουν παιχνίδια ή να ασχολούνται με διάφορες εφαρμογές. Υπάρχει και μια μειοψηφία ανθρώπων που χρησιμοποιούν αυτές τις συσκευές στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ένας νέος τρόπος προσέγγισης της μάθησης αναπτύσσεται μέσω της χρήσης κινητών συσκευών (m-learning), με στόχο την βελτίωση της. Παράλληλα οι κινητές συσκευές αξιοποιούνται και για τις εφαρμογές της Επαυξημένης Πραγματικότητας (ΕΠ) και του κωδικού γρήγορης απόκρισης (QR-code) (Φιλιπούσης, 2017). Μια σειρά από έρευνες έχει πραγματοποιηθεί για να διερευνηθούν αν τα παιχνίδια Επαυξημένης Πραγματικότητας με την χρήση κινητών συσκευών επιδρούν και με ποιον τρόπο στη μάθηση.

3.4.1 Εννοιολογική οριοθέτηση Επαυξημένης Πραγματικότητας

Η Επαυξημένη Πραγματικότητα μπορεί να οριστεί με αναλυτικό ή αφαιρετικό τρόπο αλλά σε μια πιο γενική περιγραφή της θεωρείται «μια εμπειρία που δημιουργείται από την

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

ενίσχυση ή την επικάλυψη του φυσικού κόσμου με ψηφιακά – εικονικά αντικείμενα» (Στρατικόπουλος & Αναστασιάδης, 2022). Πιο αναλυτικά, η ΕΠ αποτελεί τον συνδυασμό εικονικών και πραγματικών αντικειμένων στο φυσικό τους περιβάλλον, ένα σύστημα δηλαδή που ευθυγραμμίζει εικονικά και πραγματικά αντικείμενα το ένα με το άλλο αλληλεπιδρώντας σε πραγματικό χρόνο (Azuma et al., 2001). Η αύξηση των κινητών συσκευών και η πρόσβαση στο διαδίκτυο από οπουδήποτε και οποτεδήποτε καθιστά την ΕΠ ένα αυξανόμενο φαινόμενο (Tsung - Yu Liu, 2007), το οποίο γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ του εικονικού και του φυσικού κόσμου, αλλάζοντας τον τρόπο που κάποιος βλέπει, φαντάζεται και μαθαίνει για τον κόσμο γύρω του (Φιλιπούσης, 2017). Σύμφωνα με τους Kirper & Rampolla (2013, στο Γιαννόπουλος, 2022) η ΕΠ μπορεί να θεωρηθεί ως το μείγμα, ή το «μέσο έδαφος» μεταξύ του απολύτως συνθετικού και του εντελώς πραγματικού. Στο ίδιο πλαίσιο είναι και ο ορισμός του Butchart (2011) σύμφωνα με τον οποίο η ΕΠ ενσωματώνει τις ψηφιακές πληροφορίες με το περιβάλλον του χρήστη σε πραγματικό χρόνο. Το περιεχόμενο της προσεγγίζεται από μια κινητή συσκευή (π.χ. κινητό τηλέφωνο), η οποία σαρώνει μια εικόνα και οδηγεί τον χρήστη στο ψηφιακό υλικό. Το υλικό αυτό μπορεί να είναι παιχνίδια, τρισδιάστατα κινούμενα σχέδια, μια άλλη εικόνα, ένα βίντεο και πολλά άλλα (Φιλιπούσης, 2017).

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να διασαφηνιστεί η διαφορά της Επαυξημένης από την Εικονική Πραγματικότητα γιατί είναι δυο όροι που συχνά συγχέονται. Όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω η Επαυξημένη Πραγματικότητα δίνει την δυνατότητα δημιουργίας ψηφιακών αντικειμένων στο φυσικό χώρο που οι άνθρωποι κινούνται και ζουν. Αντίθετα, η Εικονική Πραγματικότητα αναφέρεται αποκλειστικά σε ψηφιακά περιβάλλοντα, τα οποία δεν αποτελούν μέρος του πραγματικού κόσμου, και οι χρήστες φοράνε γυαλιά και άλλες συσκευές που δεν τους επιτρέπουν την επαφή με το περιβάλλον γύρω τους (Cabero & Barroso, 2016). Η Εικονική Πραγματικότητα δηλαδή χρησιμοποιεί τεχνολογίες οι οποίες βυθίζουν πλήρως τον χρήστη σε ένα συνθετικό περιβάλλον και δεν μπορεί να δει τον πραγματικό κόσμο γύρω του. Η Επαυξημένη Πραγματικότητα είναι μια παραλλαγή της Εικονικής Πραγματικότητας, η οποία επιτρέπει στον χρήστη να αντικρίζει τον πραγματικό κόσμο με εικονικά αντικείμενα τοποθετημένα πάνω ή σε συνδυασμό με τον πραγματικό

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

κόσμο. Συνεπώς, η ΕΠ συμπληρώνει την πραγματικότητα και δεν την αντικαθιστά πλήρως, όπως η Εικονική (Φιλίππουσης, 2017, Γιαννόπουλος, 2022).

3.4.2 Τύποι της Επαυξημένης Πραγματικότητας

Σε μια γενική θεώρηση για τους τύπους της Επαυξημένης Πραγματικότητας η διάκριση αφορά το περιεχόμενο της το οποίο μπορεί να έχει δυο μορφές, αυτή που βασίζεται στο καλά σχεδιασμένο ψηφιακό αντικείμενο και περιεχόμενο και σε αυτή που το περιεχόμενο βασίζεται στη γεωγραφική θέση. Στη πρώτη μορφή χρησιμοποιούνται δείκτες ή αντικείμενα τα οποία εκτελούν μια ενέργεια αφού πρώτα σαρωθούν, στη δεύτερη μορφή χρησιμοποιείται η εντοπιστική αντίχενυση μέσω συστημάτων εντοπισμού θέσης, όπως τα GPS (Global Positioning Systems) και ψηφιακών πληροφοριών για την επικάλυψη των σημείων ενδιαφέροντος (FitzGerald et al., 2013, Munnerley et al., 2012). Το ίδιο ευρύτερο χαρακτηριστικό της ΕΠ περιγράφουν και οι Cheng & Tsai (2012) διακρίνοντας δυο τύπους, αυτόν που βασίζεται στην εικόνα και αυτόν που βασίζεται στην τοποθεσία. Σε μια άλλη διάκριση αναφέρονται πάλι δύο τύποι ΕΠ με δείκτες και χωρίς δείκτες. Η ΕΠ με δείκτες (marked augmented) χρησιμοποιεί έναν γραμμικό δισδιάστατο κώδικα για την σύνδεση της κινητής συσκευής με τις πληροφορίες, η ΕΠ χωρίς δείκτες (markless augmented) χρησιμοποιεί την τοποθεσία της κινητής συσκευής για να προστεθούν οι πληροφορίες (Pence, 2011).

Σε μια αναλυτική κατηγοριοποίηση η Επαυξημένη Πραγματικότητα χωρίζεται με βάση δυο άλλων κριτηρίων την επαύξηση που ενεργοποιείται από ερεθίσματα (triggered) και την επαύξηση που βασίζεται στην προβολή (viewbased). Σύμφωνα με το πρώτο κριτήριο υπάρχουν τέσσερις διαφορετικούς τύποι επαύξησης: αυτή που βασίζεται σε δείκτες (χαρτιού ή αντικειμένων) που λειτουργούν ως ενεργοποιητές, αυτή που βασίζεται στην τοποθεσία-θέση GPS, τη δυναμική επαύξηση αντικειμένων και τέλος τη σύνθετη επαύξηση όπου γίνεται συνδυασμός της δυναμικής αναγνώρισης αντικειμένων με την τοποθεσία- GPS. Στην δεύτερη κατηγορία αυτή που βασίζεται στη προβολή υπάρχουν δυο τύποι επαύξησης: η ψηφιοποιημένη, η οποία ψηφιοποιεί μια δυναμική εικόνα του κόσμου, χωρίς αναφορά στο τι προβάλλεται και η έμμεση, η οποία αναφέρεται σε μια αποθηκευμένη-στατική προβολή εικόνας του κόσμου (Edwards-Steward et al., 2016).

3.4.3 Αξιοποίηση της Επαυξημένης Πραγματικότητας στην εκπαίδευση

Τα τελευταία χρόνια η εκπαιδευτική κοινότητα επιδιώκει την εφαρμογή των συστημάτων της Επαυξημένης Πραγματικότητας στη μαθησιακή διαδικασία. Σύμφωνα με τους Στρατικόπουλο και Αναστασιάδη (2022) έχουν εφαρμοσθεί αρκετά ερευνητικά - εκπαιδευτικά προγράμματα στα πλαίσια της σχολικής εκπαίδευσης, ενώ οι αναφορές που υπάρχουν για την εκπαίδευση ενηλίκων είναι λιγότερες. Μέσα από την έρευνα τους προκύπτουν τα θετικά αποτελέσματα στα οποία μπορεί να οδηγήσει η εφαρμογή της Επαυξημένης Πραγματικότητας στην εκπαίδευση. Αρχικά οι έρευνες έδειξαν ότι αυξάνονται τα κίνητρα των μαθητών, δίνονται νέοι τρόποι παρουσίασης σχέσεων και συνδέσεων, βελτιώνεται η ροή της μάθησης και η εμπειρία της μάθησης γίνεται πιο πλούσια. Στην συνέχεια παρατηρήθηκε ότι η χρήση της ΕΠ προσφέρει αίσθηση της πραγματικότητας, παρουσιάζει μια φυσική εμπειρία, οπτικοποιεί σύνθετες σχέσεις, προσφέρει εμπειρίες που δεν μπορούν να υπάρξουν στην πραγματική ζωή, κάνει τη μάθηση διασκεδαστική, αυξάνει τη συμμετοχή του μαθητή, συγκεκριμενοποιεί αφηρημένες έννοιες, παρουσιάζει ένα ασφαλές μαθησιακό περιβάλλον, κάνει οικονομία χώρου και χρόνου, προσφέρει ευελιξία (Στρατικόπουλος & Αναστασιάδης, 2022).

Η εφαρμογή της ΕΠ σε διάφορους εκπαιδευτικούς τομείς δύναται να υποστηρίξει και να βελτιώσει μια ποικιλία παιδαγωγικών προσεγγίσεων (Bower et al., 2014). Οι βασικές θεωρίες μάθησης που μπορούν να συσχετιστούν με την ΕΠ είναι: ο εποικοδομισμός¹¹, ενθαρρύνοντας τον διδασκόμενο να ασχοληθεί με τις έννοιες σε ένα βαθύτερο επίπεδο, η πλαισιωμένη μάθηση¹² ενσωματώνοντας εμπειρίες στο πλαίσιο του πραγματικού κόσμου με στόχο την ενεργοποίηση της αυθεντικής και σε βάθος μάθησης, η παιχνιδοκεντρική μάθηση δημιουργώντας μια αφήγηση και τοποθετώντας τον εκπαιδευόμενο σε ένα ρόλο, παρέχοντας και ενσωματώνοντας πληροφορίες για την διευκόλυνση της μάθησης με βάση το παιχνίδι (Φιλιπούσης, 2017).

¹¹ Βασικοί στόχοι της εποικοδομιστικής προσέγγισης είναι η δημιουργία ενός κατάλληλου αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος και η οικοδόμηση γνώσεων πάνω στις ήδη υπάρχουσες μέσα από μια ατομική και ενεργητική διαδικασία μάθησης (Κόμης, 2015).

¹² Σύμφωνα με τη θεωρία της πλαισιωμένης μάθησης η μάθηση προκύπτει φυσικά κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων και την επίλυση προβλημάτων (Antonioli et al., 2014).

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Συμπληρωματικά μπορούν να αναφερθούν και κάποιες ακόμα στρατηγικές μάθησης που σχετίζονται με την ΕΠ: η θεωρία ροής¹³ με βάση την οποία συνδέεται το περιβάλλον του πραγματικού κόσμου με τη μάθηση με ελκυστικό τρόπο, και η μάθηση που βασίζεται στην έρευνα, όπως η ανακαλυπτική μάθηση, σύμφωνα με την οποία οργανώνονται κατάλληλες δραστηριότητες ώστε οι εκπαιδευόμενοι να αναλάβουν τον ρόλο του ερευνητή και να ανακαλύψουν πληροφορίες, να τις συνδυάσουν με τις εμπειρίες τους και να οδηγηθούν τελικά στη γνώση.

Κλείνοντας το κεφάλαιο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι η εφαρμογή της ΕΠ στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά το σχεδιασμό της θα πρέπει να θέτει στόχους και σκοπούς μάθησης που να μπορούν να επιτευχθούν και να λαμβάνεται υπόψη το πώς θα αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αυτοί οι στόχοι. Κρίνεται σκόπιμη η αποφυγή πληροφοριών που δεν είναι απαραίτητες ή σχετικές με το παρεχόμενο υλικό για να αποφευχθεί ο αποπροσανατολισμός των διδασκομένων, γιατί στη προσπάθειά τους να κατανοήσουν την περιττή πληροφορία χάνουν χρόνο (Φιλιπούσης, 2017).

¹³ Η θεωρία ροής υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι είναι πιθανό να παραμείνουν συγκεντρωμένοι σε αυτό που κάνουν αν ασχολούνται με σημαντικές γι' αυτούς δραστηριότητες (Antonioli et al., 2014).

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

4 Εκπαίδευση Ενηλίκων

Η Εκπαίδευση Ενηλίκων ως έννοια είναι αρκετά οριοθετημένη (Βεργίδης & Καραλής, 2004). Όμως, η μελέτη των πηγών δείχνει ότι ο συγκεκριμένος όρος δεν είναι εύκολο να οριστεί (Rogers, 2002, Jarvis, 2004, Κόκκος, 2005). Πολλοί είναι οι ορισμοί που έχουν προταθεί από την UNESCO, από το NIACE (Εθνικό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Ενηλίκων Αγγλίας και Ουαλίας) και τον ΟΟΣΑ, όπως και από αρκετούς θεωρητικούς και ερευνητές. Σύμφωνα με τον Κόκκο (2005), οι ορισμοί της UNESCO και του ΟΟΣΑ για την εκπαίδευση ενηλίκων είναι ιδιαίτερα ευρείς και επομένως καλύπτουν το πεδίο, καθώς τοποθετούν στην εκπαίδευση ενηλίκων κάθε δραστηριότητα σχεδιασμένης μάθησης ανεξάρτητα από το επίπεδο της και διακρίνουν καθαρά το ιδεώδες της συμβολής των μαθησιακών δραστηριοτήτων στην πλήρη προσωπική ανάπτυξη και στη δημιουργική ένταξη στο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό γίγνεσθαι. Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο όρος εκπαίδευση ενηλίκων σηματοδοτεί το οργανωμένο μέρος της διά βίου μάθησης που αφορά ενήλικους και ταυτόχρονα υποδηλώνει την ανθρωπιστική κατεύθυνση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που πραγματοποιούνται σε αυτό το πλαίσιο. (Κόκκος, 2005: 38). Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η εκπαίδευση ενηλίκων ενισχύθηκε σημαντικά ύστερα από τη Συνθήκη της Λισσαβόνας, γνωστή και ως «η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη», το 2007, επειδή προσδιορίστηκε ως το βασικό θεσμικό εργαλείο εθνικών στρατηγικών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για παροχή νέων εκπαιδευτικών ευκαιριών επαγγελματικής εισόδου/ανόδου στην αγορά εργασίας, βελτίωση της ποιότητας ζωής και προσωπικής ανάπτυξης των ενηλίκων εκπαιδευομένων (Griffin, 2006b, Holford, 2008 στο Σιδηρόπουλος, χ.χ.).

4.1 Θεωρητικές προσεγγίσεις στην Εκπαίδευση Ενηλίκων

Σημαντικές θεωρίες της εκπαίδευση ενηλίκων υποστηρίζουν ότι η διεργασία της μάθησης προωθείται μέσω της αλληλεπίδρασης που συντελείται ανάμεσα σε εκπαιδευομένους και εκπαιδευτές και της αξιοποίησης της εμπειρίας των εκπαιδευομένων (Σιδηρόπουλος, χ.χ.). Οι θεωρητικές βάσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται η εκπαίδευση ενηλίκων μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Μάθηση για την Κοινωνική Αλλαγή: το κίνημα αυτό αναπτύχθηκε στις δεκαετίες 1960 – 1980 με κύριο εκπρόσωπο τον Paulo Freire. Αυτός τόνισε την αξία της «λαϊκής επιμόρφωσης» που στόχο έχει την ενδυνάμωση των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων (Tennant, 1997). Αναλυτικότερα, ο Freire αναφέρεται στην εκπαίδευση ως μια διαδικασία απελευθέρωσης, ένα μέσο για την κριτική συνειδητοποίηση, όπου οι εκπαιδευόμενοι αυτοαξιολογούν τις προσωπικές τους εμπειρίες, αλληλεπιδρούν με τους εκπαιδευτές, διαμορφώνοντας μια ουσιαστική σχέση με τη γνώση (Παυλάκης, χ.χ). Ο Freire θεωρούσε ότι ο διάλογος αποτελεί κεντρικό ζήτημα της εκπαίδευσης γιατί προωθεί την ισοτιμία και στηρίζεται στο σεβασμό την αγάπη και την ανοχή, υποστήριξε ότι η πραγματική εκπαίδευση μπορεί να συμβεί μέσα από το διάλογο και την επικοινωνία. Μόνο τότε η εκπαίδευση αποτελεί πράξη ελευθερίας και διεργασία απελευθέρωσης (Freire 1970, στο Κόκκος, 2010).

Θεωρία της Ανδραγωγικής: στις αρχές της δεκαετίας του 1970 ο Malcom Knowles εστιάζει στον ενεργό ρόλο των εκπαιδευομένων και στη δυνατότητα τους να αναλαμβάνουν την ευθύνη της μαθησιακής διαδικασίας και στις αρχές της επόμενης δεκαετίας ο David Kolb αναδεικνύει την σημασία των εμπειριών των εκπαιδευομένων αλλά και τα χαρακτηριστικά διαφορετικών μαθησιακών στυλ (Παυλάκης, χ.χ.). Σύμφωνα με τη θεωρία της Ανδραγωγικής, η μάθηση είναι μία δια-δραστική διεργασία ερμηνείας, η οποία οδηγεί στο συνεχή μετασχηματισμό των βιωμάτων των ενήλικων εκπαιδευομένων και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτές μπορούν να διευκολύνουν τους εκπαιδευομένους, ώστε να επιτύχουν αυτόν το στόχο (Knowles, 1978, Kolb, 1984 στο Κόκκος, 2010). Τέλος είναι σημαντικό να αναφερθούν οι έξι παραδοχές στις οποίες στηρίζεται η παραπάνω θεωρία μια και αυτές αποτέλεσαν και τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων: η ανάγκη των εκπαιδευόμενων να γνωρίζουν τον λόγο για τον οποίο θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία, η ανάγκη και η ικανότητα των εκπαιδευόμενων να αυτοκαθορίζονται και να παίρνουν οι ίδιοι αποφάσεις για τη ζωή τους, οι προηγούμενες εμπειρίες που όλοι οι εκπαιδευόμενοι φέρουν, η επιθυμία να αποκτήσουν γνώσεις που θα είναι χρήσιμες για τις συνθήκες στις οποίες βρίσκονται, η απόκτηση συγκεκριμένων γνώσεων παρά αφηρημένων και ακαδημαϊκών εννοιών και τέλος τα εσωτερικά κίνητρα για μάθηση (Knowles et al., 2005 στο Παυλάκης, χ.χ.).

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Θεωρία της μετασχηματίζουσας Μάθησης: αναπτύχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και ως σήμερα θεωρείται η πιο ολοκληρωμένη επιστημονικά ανάμεσα στις σύγχρονες θεωρίες της εκπαίδευσης ενηλίκων, καθώς αξιοποιεί αρχές, πορίσματα και ερευνητικά δεδομένα τόσο των εκπαιδευτικών όσο και ψυχολογικών και κοινωνικών θεωριών (Κόκκος, 2010). Ο κύριος εκφραστής της θεωρίας αυτής, ο Jack Mezirow, υποστηρίζει ότι η μάθηση δεν είναι μια απλή συσσώρευση καινούργιων γνώσεων αλλά αποτελεί μια διεργασία κατά την οποία αρκετές βασικές αξίες και παραδοχές με βάση τις οποίες λειτουργούμε αλλάζουν, πραγματοποιείται δηλαδή ο μετασχηματισμός της υπάρχουσας γνώσης ώστε να δημιουργηθεί μια νέα οπτική (Κόκκος, 2005: 75). Πιο συγκεκριμένα, βασικό στόχο της θεωρητικής αυτής προσέγγισης αποτελεί η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης με ελεύθερο και χωρίς προκαταλήψεις τρόπο, η συμμετοχή σε συλλογικές διερευνήσεις για την αναζήτηση της αλήθειας και η δράση μέσα από στοχαστική διάθεση (Παυλάκης, χ.χ.). Η επιτυχία αυτού του στόχου απαιτεί *«εκπαιδευόμενους που έχουν τη δυνατότητα να έχουν εσωτερικά κίνητρα, να είναι αυτοκατευθυνόμενοι, ορθολογικοί, να δείχνουν ενσυναίσθηση και να συμμετέχουν σε συλλογικές διαλογικές διαδικασίες»* (Mezirow, 1999: 4). Τέλος, σύμφωνα με την θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης, ο εκπαιδευτής ενηλίκων πρέπει να τάσσεται υπέρ της αλλαγής, να προωθεί τον διάλογο και την συμμετοχή σ' αυτόν και να αποφεύγει τον δογματισμό, έτσι ώστε να βοηθήσει τους ενήλικους εκπαιδευόμενους να συνειδητοποιήσουν τις δυνατότητες τους για χειραφέτηση, κοινωνική υπευθυνότητα και αυτοδυναμία (Κόκκος, 2010).

4.2 Τα χαρακτηριστικά του ενήλικα εκπαιδευόμενου

Στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων, ως ενήλικος εκπαιδευόμενος θεωρείται ο οποιοσδήποτε ενήλικας συμμετέχει σε μια δραστηριότητα, τυπική ή άτυπη, με στόχο την απόκτηση γνώσεων ή δεξιοτήτων ή αξιολόγησης των προσωπικών του στάσεων ή της κατάκτησης μιας νέας συμπεριφοράς (Κόκκος, 2010). Αναφορικά με τον όρο ενήλικας, αν και υπάρχει προβληματισμός, θεωρείται οποιοσδήποτε έχει κατακτήσει ένα επίπεδο ωριμότητας τέτοιο που να του επιτρέπει να αναλάβει την ευθύνη για τον εαυτό του συμπεριλαμβανομένων και των οικονομικών ευθυνών τόσο σε ατομικό επίπεδο αλλά ακόμα και για τρίτους (Hiemstra, 1991, στο Κόκκος, 2010). Οι θεωρητικοί του πεδίου

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

έχουν δώσει ιδιαίτερη βάση στα χαρακτηριστικά των ενηλίκων ως εκπαιδευομένων. Σύμφωνα με τον Κόκκο (2005) τα χαρακτηριστικά αυτά είναι:

1. η συνειδητή συμμετοχή τους σε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης, έχοντας συγκεκριμένους στόχους
2. οι εμπειρίες που ήδη έχουν και η αξιοποίηση τους ως πηγή μάθησης
3. η άποψη τους για τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν
4. η τάση τους για ενεργητική συμμετοχή στη διεργασία της μάθησης
5. οι δυσκολίες και τα εμπόδια που πιθανόν να τους οδηγήσουν σε παραίτηση.

Εκπαιδευτές ενηλίκων, όπως οι Hiemstra & Sisco (1990), προσθέτουν και τα παρακάτω χαρακτηριστικά στους ενήλικους εκπαιδευομένους: η εκπαίδευση θεωρείται παράπλευρη απασχόληση, προσήλθαν από κάποια επείγουσα ανάγκη ή κίνητρο, δεν αποκαλύπτεται πάντα ο πραγματικός λόγος που τους οδήγησε στη μάθηση, έχουν την ανάγκη να νιώθουν άνετα, έχουν ελάχιστο χρόνο για εργασίες, επιθυμούν να τους αντιμετωπίζουν ως ώριμους ανθρώπους, έχουν ανάγκη την επιβράβευση και την ενθάρρυνση, εκτιμούν την καλά σχεδιασμένη μαθησιακή εμπειρία (Κόκκος, 2010).

Στα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευομένων αναφέρονται συχνά και οι λόγοι που τους εμπλέκουν στην διεργασία της μάθησης και συνήθως είναι περισσότεροι του ενός (Cross, 1981). Σύμφωνα με το Σιδηρόπουλο (χ.χ.), οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν στα προγράμματα εκπαίδευσης είτε για να ανταποκριθούν με μεγαλύτερη επάρκεια στο θεσμικό κοινωνικό και επαγγελματικό τους ρόλο και κατ' επέκταση να διασφαλίσουν την προσωπική τους ανάπτυξη, είτε για να ανταποκριθούν και να ικανοποιήσουν τις προσδοκίες των σημαντικά κοινωνικών άλλων και τις ανάγκες του δημόσιου/κοινοτικού συμφέροντος, είτε τέλος για να βρουν νέους διεξόδους στα ποικίλα υπαρξιακά/οντολογικά προβλήματα που τους απασχολούν (Boeren et al., 2012). Σε μια πιο αναλυτική περιγραφή οι Carp, Peterson & Roelfs (1974, στο Cross, 1981) αναφέρουν στους λόγους συμμετοχής στη μάθηση την απόκτηση γνώσεων ή πτυχίου, την πνευματική αναζήτηση, την προσωπική ευχαρίστηση, το να γίνουν καλύτεροι γονείς, ή απλώς για να ξεφύγουν από κάτι.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Ο Alan Rogers (2002, στο Κόκκος 2010) προσθέτει ότι οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν στην εκπαίδευση με δεδομένες προθέσεις και προσδοκίες, οι οποίες αφορούν την ίδια την εκπαίδευση, αλλά και με ανταγωνιστικά ενδιαφέροντα που μπορεί να παρεμποδίσουν τη διεργασία της μάθησης.

4.2.1 Εμπόδια στη μάθηση

Κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων είναι απαραίτητο να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των παραγόντων που θα επιδράσουν αρνητικά στην διεργασία της μάθησης. Σύμφωνα με μελέτες, οι Carp, Peterson & Roelfs, (1974 στο Cross, 1981) υποστηρίζουν ότι τα μαθησιακά εμπόδια έχουν σχέση είτε με γεγονότα της καθημερινής προσωπικής και κοινωνικής ζωής των ενηλίκων εκπαιδευομένων (situational) είτε με τις διαδικασίες του εκπαιδευτικού πλαισίου (institutional barriers) είτε με τις ατομικές τους επιλογές, τα κίνητρα και τις στάσεις τους (dispositional barriers).

Τα εμπόδια στη μάθηση που αντιμετωπίζουν οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι μπορούν να διαχωριστούν σε εξωτερικά και εσωτερικά. Τα μεν πρώτα δυσκολεύουν την πρόσβαση στην εκπαιδευτική διαδικασία ενώ τα δεύτερα στη διεργασία της μάθησης (Κόκκος, 2005). Τα εσωτερικά εμπόδια οφείλονται είτε σε ψυχολογικούς παράγοντες είτε στις προϋπάρχουσες γνώσεις και αξίες οι οποίες έχουν διαμορφώσει ένα πλαίσιο προσκόλλησης των εκπαιδευομένων, που ενδεχομένως μέσα από την εκπαίδευση να κλονιστεί (Κόκκος, 2005). Τα ψυχολογικά εμπόδια περιλαμβάνουν την έλλειψη αυτοπεποίθησης, το φόβο της αποτυχίας αλλά και το άγχος που βιώνουν αρκετοί ενήλικοι εκπαιδευόμενοι στη διεργασία της μάθησης (Rogers, 2002). Τα εξωτερικά εμπόδια από την άλλη πλευρά περιλαμβάνουν είτε τις υποχρεώσεις των ενηλίκων όπως για παράδειγμα οικονομικοί λόγοι, οικογενειακές υποχρεώσεις, επαγγελματικός φόρτος εργασίας, κοινωνικές υποχρεώσεις, είτε με θέματα που σχετίζονται με το εκπαιδευτικό πλαίσιο, την οργάνωσή του, τα εκπαιδευτικά υλικά, τον εκπαιδευτή, τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους, τις συνθήκες του χώρου εκπαίδευσης και άλλους παρόμοιους παράγοντες (Παυλάκης, χ.χ.).

Σημαντικό τελικά στην εκπαίδευση ενηλίκων δεν είναι μόνο να πετύχει την προσέλευση των ενηλίκων σε προγράμματα εκπαίδευσης αλλά και να μπορέσει να διατηρήσει την

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

συμμετοχή τους μέχρι την ολοκλήρωση του προγράμματος (Κόκκος, 2010). Για να συμβεί αυτό απαιτείται τόσο η εμπύχωση των ενηλίκων εκπαιδευομένων για να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση σε σχέση με τις ικανότητες τους (Cross, 1981) όσο και ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού προγράμματος το οποίο θα συνάδει με τους στόχους και τις προσδοκίες των ενηλίκων εκπαιδευομένων, θα δημιουργεί ευκαιρίες μάθησης απομακρύνοντας τα εμπόδια στη μάθηση και τέλος θα κατανοεί τις αλλαγές που βιώνει ο ενήλικος εκπαιδευόμενος σε μία μεταβατική κατάσταση ζωής (Κόκκος, 2010).

4.3 Εκπαίδευση ενηλίκων και εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται πολλοί ενήλικοι να επιθυμούν την αύξηση των γνώσεων τους σε διάφορους τομείς με σκοπό είτε την βελτίωση της γνώσης και της εμπειρίας τους είτε την εν γένει αυτοβελτίωσή τους. Για το λόγο αυτό κατευθύνονται προς την εκπαίδευση ενηλίκων, η οποία περιέχει μορφές και είδη εκπαιδευτικών εμπειριών που είναι όσο το δυνατόν περισσότερο συμβατά με τις εμπειρίες, τα ενδιαφέροντα, τις ικανότητες τους, τις ευθύνες τους αλλά και τους μεταβαλλόμενους ρόλους τους (Wang et al., 2008, στο Μελά, 2021).

Η εκπαίδευση ενηλίκων ως μέρος της δια βίου μάθησης στηρίζεται σε αυτή και προωθεί την πρακτική εφαρμογή της. Στη Σύσταση 2018/C 189/01 του Συμβουλίου της Ευρώπης (2018) για την δια βίου μάθηση εκτιμάται ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, λαμβάνοντας υπόψη τη σωματική, διανοητική, συναισθηματική, πνευματική, κοινωνική και επαγγελματική ανάπτυξη καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Η δια βίου μάθηση είναι γνωστό ότι συνδέεται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση λόγω των πρακτικών της πρώτης, οι οποίες διαφοροποιούνται ανάλογα την περίπτωση (Richardson & King, 1998, στο Μελά, 2021) και λόγω των πλεονεκτημάτων της διαδικτυακής ΕξΑΕ (Μελά, 2021).

Η ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, η οποία διαφέρει από τη παραδοσιακή εκπαίδευση στο ότι οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι δεν έχουν φυσική και διά ζώσης επαφή με τον εκπαιδευτή αλλά μελετούν κατ' ιδίαν, χρησιμοποιεί ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό χάρη στις σύγχρονες και συνεχώς εξελισσόμενες τεχνολογίες του διαδικτύου. Με αυτό

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

τον τρόπο οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι εμπλέκονται σε μια διαδικασία αυτο-ρυθμιζόμενης μάθησης, βιώνοντας τη μάθηση ως μια ευκαιρία ενίσχυσης και προαγωγής της αυτενέργειας, της ενηλικιότητας, της ανεξαρτησίας, της αυτοαξιολόγησης και της αυτοανάπτυξης (Keegan 2000, Schapiro, 2003, στο Σιδηροπουλος, χ.χ.). Η αυτορυθμιζόμενη μάθηση και η αυτοαξιολόγηση αποτελούν βασικά συστατικά της εκπαίδευσης ενηλίκων σε εξ αποστάσεως προγράμματα γιατί όπως επισημαίνει ο Knowles (1975, στο Καλογρίδη, 2019) η αυτοκατευθυνόμενη μάθηση αποτελεί μια διαδικασία σύμφωνα με την οποία οι εκπαιδευόμενοι βάζουν οι ίδιοι τους μαθησιακούς στόχους, εντοπίζουν τις πηγές μάθησης, επιλέγουν γι' αυτούς τις κατάλληλες μεθόδους και τεχνικές και τελικά αξιολογούν τα προσωπικά μαθησιακά αποτελέσματα και την γενικότερη πρόοδο τους (αυτοαξιολόγηση). Η διαδικασία αυτοαξιολόγησης στην εκπαίδευση ενηλίκων από απόσταση συναρτάται τόσο από τις μαθησιακές εμπειρίες του παρελθόντος όσο και των παρόντων εμπειριών των εκπαιδευομένων. Ο αναστοχασμός τους μπορεί να οδηγήσει στη διάκριση μεταξύ αξιολόγησης της μάθησης και αξιολόγησης της επίδοσης. Επομένως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι «η αυτοαξιολόγηση στην εκπαίδευση ενηλίκων από απόσταση αφορά πρωτίστως στην αξιολόγηση της μάθησης» (Γιαννακοπούλου, 2016).

Η απόσταση που χωρίζει τους ενήλικους εκπαιδευομένους από τους εκπαιδευτές αποτελεί το βασικό στοιχείο της Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (Keegan, 2001), η οποία δίνει έμφαση τόσο στο εκπαιδευτικό υλικό και στον τρόπο με τον οποίο είναι διαμορφωμένο, ώστε να «διευκολύνει» τη διεργασία της μάθησης, όσο και στο ρόλο του εκπαιδευτή ενηλίκων αφού αυτός αποτελεί πρόσωπο – κλειδί στη διεργασία της μάθησης (Κόκκος & Λιοναράκης, 1998). Ο σημαντικός ρόλος του εκπαιδευτή ενηλίκων σε προγράμματα e-learning έχει επιβεβαιωθεί από έρευνες και, όπως υποστηρίζει η Salmon (2004, στο Βασάλα, Στεφάτου, 2016), οι εκπαιδευόμενοι σε προγράμματα ηλεκτρονικής μάθησης δεν επιθυμούν την ολοκλήρωσή τους χωρίς την παρέμβαση ενός καθοδηγητή. Ο ρόλος του εκπαιδευτή κρίνεται καθοριστικός γιατί αφορά την μείωση του φαινομένου της πρόωρης εγκατάλειψής, την εξάλειψη του αισθήματος απομόνωσης και την ενθάρρυνση των συμμετεχόντων σε ένα εξ αποστάσεως πρόγραμμα σπουδών (Denis, 2004, στο Βασάλα, Στεφάτου, 2016).

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

5 Διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας

Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας αποτελεί ένα εξελισσόμενο ερευνητικό πεδίο τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, οι οικονομικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές και ερευνητικές αλλαγές έχουν προωθήσει και προβάλλει την ανάγκη διερεύνησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας όχι μόνο σε επίπεδο σχολικό αλλά και στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων. Παράλληλα, οι σύγχρονες εκπαιδευτικές θεωρίες δίνουν νέες δυνατότητες εκμάθησης και προάγουν τόσο τον επικοινωνιακό όσο και τον διαπολιτισμικό χαρακτήρα για την εκμάθηση μιας γλώσσας. Τα θέματα που τίθενται για την διδασκαλία μιας γλώσσας ως δεύτερης / ξένης και δη της ελληνικής είναι πολλά (προσεγγίσεις, μέθοδοι, τεχνικές διδασκαλίας, απόκτηση ή εκμάθηση, μητρική (Γ1) vs δεύτερη (Γ2), διγλωσσία, πολλαπλογλωσσία vs πολυγλωσσία, κτλ) και δεν είναι δυνατό να αναλυθούν όλα στην παρούσα εργασία, θα γίνει αναφορά μόνο σ' αυτά που κρίνονται σημαντικά.

5.1 Επίπεδα γλωσσομάθειας και δεξιότητες

Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (ΚΕΠΑ) εκδόθηκε μετά από εικοσαετή έρευνα για τη γλώσσα από το Συμβούλιο της Ευρώπης με στόχο να αποτελέσει τη βάση για την εκπόνηση προγραμμάτων διδασκαλίας γλωσσών, διδακτικών εγχειριδίων καθώς και για τη γλωσσική αξιολόγηση. Χρησιμοποιείται στην Ευρώπη, με απήχηση όμως και σε άλλες ηπείρους. Στις παραγράφους που ακολουθούν παρουσιάζεται συνοπτικά η κλίμακα γλωσσομάθειας που περιέχεται στο ΚΕΠΑ και οι γλωσσικές δεξιότητες, που είναι απαραίτητες για την εκμάθηση της ξένης γλώσσας (Κάντζου & Σταμούλη, 2014).

Σύμφωνα με το Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001, σελ. 20) *«Η διαδικασία της γλωσσικής εκμάθησης είναι συνεχής και ατομική. Δεν υπάρχουν δύο χρήστες μιας γλώσσας, είτε αυτή είναι η μητρική τους είτε μια ξένη γλώσσα, που να έχουν ακριβώς τις ίδιες ικανότητες ή που να τις αναπτύσσουν με τον ίδιο τρόπο. Κάθε προσπάθεια να καθιερωθούν «επίπεδα» επάρκειας είναι ως ένα βαθμό αυθαίρετη, όπως και σε κάθε τομέα γνώσεων ή δεξιοτήτων. Ωστόσο, για πρακτικούς σκοπούς είναι*

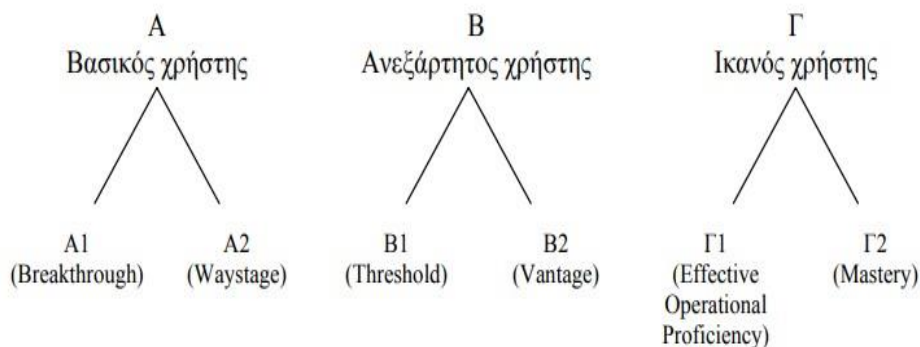
Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

χρήσιμο να προσδιορίσουμε μια κλίμακα καθορισμένων επιπέδων για να τεμαχίσουμε τη μαθησιακή διαδικασία για λόγους σχεδιασμού». Για το λόγο αυτό θεσπίστηκε το γενικό πλαίσιο των έξι ευρέων επιπέδων, το οποίο προσφέρει ικανοποιητική κάλυψη του μαθησιακού χώρου που αφορά μαθητές ευρωπαϊκών γλωσσών και το οποίο αναφέρει τα παρακάτω επίπεδα:

A1	<i>Breakthrough</i>
A2	<i>Waystage</i>
B1	<i>Threshold</i>
B2	<i>Vantage</i>
Γ1	<i>Effective Operational Proficiency</i>
Γ2	<i>Mastery</i>

Πίνακας 1: Επίπεδα γλωσσομάθειας

Μελετώντας τα παραπάνω έξι επίπεδα παρατηρείται ότι αντιστοιχούν στις ανώτερες και κατώτερες εκδοχές της κλασικής διαίρεσης σε βασικό, μέσο και προχωρημένο. Διαπιστώνεται κατ' επέκταση όπως αναφέρεται στο ΚΕΠΑ (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001: 27) ότι το προτεινόμενο σύστημα υιοθετεί μια αρχή «υπερκειμενικής» διακλάδωσης, ξεκινώντας από ένα αρχικό διαχωρισμό τριών ευρέων επιπέδων (Α, Β, Γ), όπου κάθε επίπεδο στην συνέχεια χωρίζεται σε δυο κλίμακες όπως φαίνεται στη παρακάτω εικόνα:

Εικόνα 2: Αντιστοίχιση επιπέδων

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Το ΚΕΠΑ εκτός των άλλων προσεγγίζει τη γλώσσα από την λειτουργική της διάσταση και περιγράφει τα αποτελέσματα της εκμάθησής της σε συνάρτηση με τη χρήση της. Γι' αυτό διακρίνει τις δεξιότητες που αναπτύσσει ο ομιλητής κατά την εκμάθηση της γλώσσας στις εξής: την κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου (προσληπτικές δεξιότητες), την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου (παραγωγικές δεξιότητες), την προφορική και γραπτή αλληλεπίδραση (δεξιότητες αλληλεπίδρασης) και τη διαμεσολάβηση (Κάντζου & Σταμούλη, 2014). Σύμφωνα με το ΚΕΠΑ (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001) οι περιγραφές της γλωσσικής ικανότητας των χρηστών στη Δεύτερη Γλώσσα απεικονίζουν την προσδοκώμενη ανάπτυξη για καθεμία από τις τέσσερις Δεξιότητες Παραγωγής και Κατανόησης Γραπτού και Προφορικού Λόγου. Οι Δεξιότητες αυτές στο σύνολό τους συνιστούν την επικοινωνιακή ικανότητα που αναμένεται να εμφανίσει ο μαθητής περνώντας από τις χαμηλότερες στις υψηλότερες επιδόσεις στη γλώσσα-στόχο. Η κλίμακα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, ξεκινάει από το Επίπεδο του Αρχάριου χρήστη με ενδιάμεσο αυτό του Ανεξάρτητου για να καταλήξει σε αυτό του Αυτάρκους χρήστη.

Η καλλιέργεια των τεσσάρων δεξιοτήτων αποτελεί έναν από τους στόχους της διδασκαλίας μιας γλώσσας ως δεύτερης, αφού αυτές συνθέτουν την επικοινωνιακή ικανότητα του χρήστη. Έτσι η επίτευξη της κατανόησης και παραγωγής λόγου τίθεται στις μέρες μας στο επίκεντρο ενδιαφέροντος.

5.2 Ικανότητες του χρήστη της γλώσσας

Στην σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την δια βίου μάθηση αναφέρεται ότι οι βασικές ικανότητες είναι ένας δυναμικός συνδυασμός των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων που πρέπει να αναπτύσσει ένας εκπαιδευόμενος καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Η υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση παρέχουν σε όλους ευκαιρίες να αναπτύξουν τις βασικές ικανότητες (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2018: 7). Σύμφωνα με το ΚΕΠΑ (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001: 118) οι χρήστες και οι μαθητές μιας γλώσσας για να μπορέσουν να εκτελέσουν τα καθήκοντα και τις δραστηριότητες που είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση των καταστάσεων στις οποίες συμμετέχουν στηρίζονται σε ικανότητες που έχουν αναπτύξει

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

κατά την διάρκεια των προηγούμενων εμπειριών τους. Για το λόγο αυτό κάνει μια διάκριση ανάμεσα στις επικοινωνιακές γλωσσικές ικανότητες με την στενή έννοια του όρου και στις γενικές ικανότητες.

Οι επικοινωνιακές γλωσσικές ικανότητες διακρίνονται σε: γλωσσικές (λεξιλογικές, γραμματικές, σημασιολογικές, φωνολογικές, κ.α.), κοινωνιογλωσσικές (συμβάσεις ευγενείας, εκφράσεις λαϊκής σοφίας, κ.α.) και σε πραγματολογικές ικανότητες (ικανότητα συνεχούς λόγου, σχεδιασμού, κ.α.). Η διάκριση των γενικών ικανοτήτων στηρίζεται στην λογική ότι όλες οι ανθρώπινες ικανότητες βοηθούν με κάποιο τρόπο στην ικανότητα του χρήστη της γλώσσας να επικοινωνεί. Είναι χαρακτηριστικό η χρήση του γαλλικού ρήματος *savoir* για την διάκρισή τους¹⁴ (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001).

Ο Σιμόπουλος (2014: 143) αναλύοντας τις γενικές ικανότητες σύμφωνα με το ΚΕΠΑ, αναφέρει ότι τα στοιχεία της προσωπικότητας, (η υπαρκτική ικανότητα, *savoir être*), οι στάσεις και τα ιδιοσυγκρασιακά χαρακτηριστικά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στη γλωσσική εκμάθηση και διδασκαλία ακόμα και αν είναι δύσκολο να προσδιοριστούν. Δίδεται έμφαση στο ότι οι υπαρκτικές ικανότητες σχετίζονται με τον πολιτισμό και αποτελούν ευαίσθητες περιοχές για τις διαπολιτισμικές αντιλήψεις και σχέσεις. Η υπαρκτική ικανότητα ενεργοποιείται από την ικανότητα μάθησης (*savoir apprendre*), αφού στην ουσία αυτή σημαίνει το πώς κάποιος ενσωματώνει τις νέες γνώσεις στις ήδη υπάρχουσες και κατά πόσο είναι διατεθειμένος, να ανακαλύπτει το διαφορετικό (μια άλλη γλώσσα, ένα άλλο πολιτισμό, άλλους ανθρώπους ή νέες περιοχές γνώσης). Κατ' επέκταση η προθυμία κάποιου να συσχετίζει τον πολιτισμό προέλευσης με τον πολιτισμό της νέας κοινότητας αντιπροσωπεύει τις διαπολιτισμικές ικανότητες (*savoir faire*), την δεξιότητα δηλαδή να χειρίζεται αποτελεσματικά τις διαπολιτισμικές διαφοροποιήσεις. Συνάμα, κρίνεται αναγκαίο να λαμβάνεται υπόψη η κοινωνικοπολιτισμική γνώση γιατί είναι δυνατό να μη συμπεριλαμβάνεται στην προηγούμενη εμπειρία του μαθητή και είναι

¹⁴Δηλωτική γνώση (*savoir*): γνώση του κόσμου, κοινωνικοπολιτισμική γνώση, διαπολιτισμική επίγνωση). Δεξιότητες και τεχνογνωσία (*savoir-faire*): κοινωνικές, τεχνικές και επαγγελματικές δεξιότητες, δεξιότητες διαβίωσης και ελεύθερου χρόνου, διαπολιτισμικές δεξιότητες. «Υπαρκτική» ικανότητα (*savoir-etre*): στάσεις, κίνητρα, αξίες, πεποιθήσεις, τρόποι σκέψης, παράγοντες της προσωπικότητας. Ικανότητα μάθησης (*savoir-apprendre*): επίγνωση της γλώσσας και της επικοινωνίας, γενικές φωνητικές δεξιότητες, δεξιότητες μελέτης και ευρετικές δεξιότητες.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

πιθανό να έχει διαστρεβλωθεί από στερεότυπα (savoir). Η διαπολιτισμική επίγνωση πραγματοποιείται μέσα από την κατανόηση της σχέσης ανάμεσα στον «κόσμο προέλευσης» και τον «κόσμο της κοινότητας - στόχου» και περιλαμβάνει την επίγνωση της ποικιλότητας και των δύο κόσμων μέσα από τη συνειδητοποίηση του πώς φαίνεται η κάθε κοινότητα από την οπτική γωνία της άλλης (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001: 121).

Η παραπάνω άποψη επιβεβαιώνεται και από την ανάγκη συνδυασμού της πολυγλωσσικής με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση για να επιτευχθεί η πολυγλωσσική και διαπολιτισμική ικανότητα του εκπαιδευομένου (Beacco & Byram, 2007, στο Χατζηδάκη 2016). Σύμφωνα με την Χατζηδάκη (2016: 92) «η μεν πολυγλωσσική ικανότητα ορίζεται ως η ικανότητα «να κατακτάς διαδοχικά και να χρησιμοποιείς διάφορες ικανότητες σε διάφορες γλώσσες, σε ποικίλα επίπεδα επάρκειας και για ποικίλες λειτουργίες», η δε διαπολιτισμική ικανότητα ορίζεται ως «συνδυασμός γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και συμπεριφορών που επιτρέπουν σε έναν ομιλητή, σε ποικίλους βαθμούς, να αναγνωρίζει, να κατανοεί, να ερμηνεύει και να αποδέχεται άλλους τρόπους να ζει και να σκέφτεται πέρα από την κουλτούρα της ομάδας του». Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω αναλύσεις και ορισμούς, υιοθετείται το συμπέρασμα ότι η διαπολιτισμική επίγνωση για να επιτευχθεί, προϋποθέτει την διαπολιτισμική και πολυγλωσσική ικανότητα, τις οποίες θα πρέπει να καλλιεργούν και οι δυο πλευρές, εκπαιδευτής και εκπαιδευόμενος. Συνάμα, όλα τα παραπάνω συνηγορούν στο ότι στη διδασκαλία της γλώσσας θα ήταν χρήσιμο να περιλαμβάνονται και στοιχεία «πολιτισμού».

5.3 Μητρική, δεύτερη, ξένη γλώσσα

Η πολυπολιτισμικότητα και η πολυγλωσσία αποτελούν βασικά γνωρίσματα των σύγχρονων κοινωνιών. Οι μετακινήσεις των ανθρώπων για διάφορους λόγους κάποιες φορές οδηγούν στην ανάγκη εκμάθησης μιας δεύτερης γλώσσας. Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αποσαφηνιστούν οι όροι μητρική γλώσσα (Γ1), δεύτερη γλώσσα (Γ2) αλλά και ξένη γλώσσα. Η μητρική γλώσσα είναι αυτή που κατακτάει κάποιος τα πρώτα χρόνια της ζωής του με την καθοδήγηση της οικογένειας του¹⁵. Μέσα από την κατάκτηση της Γ1 αποκτάται η γνώση για τις αξίες, τα ήθη και τα έθιμα του πολιτισμού αφού η

¹⁵https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/history/ag_history/browse.html?start=8

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

γλώσσα αποτελεί κύριο χαρακτηριστικό της ταυτότητας κάθε ανθρώπου (Κασιμάτη 1983).

Η δεύτερη γλώσσα είναι η γλώσσα που χρονικά κατακτιέται μετά ή και παράλληλα με την μητρική. Η δεύτερη γλώσσα είναι η γλώσσα την οποία μαθαίνει κάποιος στο φυσικό της περιβάλλον, δηλαδή σ' ένα περιβάλλον που η γλώσσα αυτή είναι ο βασικός φορέας επικοινωνίας και κατά συνέπεια υπάρχει άφθονο γλωσσικό εισαγόμενο. Η άμεση επαφή με φυσικούς ομιλητές ακόμα και αν η γλώσσα δεν χρησιμοποιείται στο οικείο περιβάλλον, είναι απαραίτητη για την επικοινωνία του. (Oxford, 2003). Οι λόγοι για την εκμάθηση της Γ2 μπορεί να οφείλονται σε κοινωνικούς, οικονομικούς ή οικογενειακούς παράγοντες.

Η δεύτερη γλώσσα συχνά παραφράζεται λανθασμένα σε «ξένη γλώσσα». Η διαφορά τους είναι ότι η ξένη γλώσσα μαθαίνεται για προσωπικούς λόγους στο πλαίσιο μιας οργανωμένης διδασκαλίας, σε μη φυσικό περιβάλλον και το γλωσσικό εισαγόμενο είναι περιορισμένο. Η χρήση της είναι περιορισμένη καθώς δεν υπάρχει επαφή με φυσικούς ομιλητές (Oxford, 2003).

5.4 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Η πολυπολιτισμικότητα των σύγχρονων κοινωνιών είχε ως αποτέλεσμα την εφαρμογή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σε διεθνές αλλά και εθνικό επίπεδο. Σύμφωνα με το διαπολιτισμικό μοντέλο αναγνωρίζεται η πολιτισμική πολλαπλότητα και η διαφορετικότητα. Συνάμα η διαπολιτισμική εκπαίδευση απευθύνεται σ' όλους στοχεύοντας στην κατάργηση των διακρίσεων, την ισονομία, την αλληλεγγύη και την αλληλοκατανόηση. Σύμφωνα με τον Manfred Hohmann (1989), έναν από τους θεμελιωτές της διαπολιτισμικής θεωρίας στην Ευρώπη οι στόχοι της διαπολιτισμικής αγωγής συνοψίζονται στην ακόλουθη τριάδα: οι πολιτισμοί συναντιούνται, μέσα από την συνάντηση των πολιτισμών παραμερίζονται τα εμπόδια που παρεμβάλλονται και τέλος δρομολογούνται οι «πολιτισμικές ανταλλαγές» και ο «πολιτισμικός εμπλουτισμός».

Στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην διδασκαλία της Γ2 είναι σημαντικό το εκπαιδευτικό υλικό να περιλαμβάνει στοιχεία του πολιτισμού, αποκλείοντας στερεότυπα

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

ξενοφοβίας, προκαταλήψεων και εθνικών εξάρσεων, σεβόμενο την διαφορετικότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Συνάμα πρέπει να περιέχει πολιτισμικά χαρακτηριστικά όχι μόνο της διδασκόμενης γλώσσας αλλά και πολιτισμικά στοιχεία του πληθυσμού στον οποίο απευθύνεται (Κουνέλη, 2012). Είναι βασική επιδίωξη της διαπολιτισμικής προσέγγισης η εκμάθηση της γλώσσας-στόχου ως πολιτισμικού προϊόντος που δεν αξιολογείται ως ανώτερου ή κατώτερου κάποιου άλλου. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την ανάπτυξη της «διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας» και των εναλλακτικών τρόπων εκμάθησης και διδασκαλίας (Δενδρινού, 2001).

Τέλος, η αξία της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργηθεί μια σειρά από προγράμματα με στόχο την ένωση του πολιτιστικού, ψηφιακού και εκπαιδευτικού κόσμου μεταξύ των ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων κρατών. Τα προγράμματα αυτά αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για την επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα, αφού αποτελούν ανεξάντλητη πηγή πληροφοριών. Τέτοια προγράμματα είναι: το Open Culture, το οποίο συγκεντρώνει πολιτιστικά και εκπαιδευτικά μέσα για την παγκόσμια κοινότητα δια βίου μάθησης, το Search Culture.gr και το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Europeana τα οποία είναι συσσωρευτές ψηφιακού περιεχομένου της πολιτιστικής κληρονομιάς και η Παγκόσμια Ψηφιακή Βιβλιοθήκη (World Digital Library) η οποία έχει σκοπό την ψηφιοποίηση σπάνιων αρχείων από βιβλιοθήκες και οργανισμούς όλων των κρατών του κόσμου (Δουλγέρη, 2021).

5.5 Πολιτισμός και γλώσσα

Η ενσωμάτωση στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού σε ένα γλωσσικό περιβάλλον απορρέει από την αδιάσπαστη σχέση μεταξύ γλώσσας και πολιτισμού. Σύμφωνα με τη Nieto (2002, στο Χουρδάκης κ.α., 2016) γλώσσα και πολιτισμός πρέπει να διδάσκονται μαζί. Η άποψη αυτή μπορεί να αιτιολογηθεί από την αλληλένδετη σχέση τους: *«η γλώσσα είναι φορέας του πολιτισμού και εργαλείο γνωριμίας με τη σκέψη των ανθρώπων του· για να διεισδύσει κάποιος στην κουλτούρα των ανθρώπων, πρέπει να γνωρίζει τη γλώσσα τους. Αλλά και για μάθει καλά τη γλώσσα, πρέπει να εξοικειωθεί με την κοινωνική κουλτούρα»* (Χουρδάκης κ.α., 2016: 4). Αυτός είναι και ο λόγος που ενσωματώθηκε ένα

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

συμπληρωματικό εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό με στοιχεία ιστορίας και πολιτισμού στο συγκεκριμένο τμήμα για τη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2.

5.5.1 Η έννοια του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η σχέση πολιτισμού και γλώσσας είναι αδιαμφισβήτητα πολύ στενή. Πριν την ανάλυση αυτής της σχέσης κρίνεται σκόπιμο να οριοθετηθεί η έννοια του πολιτισμού. Ο πολιτισμός με την σημερινή του έννοια είναι αποτέλεσμα των τελευταίων αιώνων, προερχόμενος από την Γαλλία, ως ελληνική λέξη υπάρχει από τα αρχαία χρόνια προερχόμενη από την λέξη πολίτης αλλά με διαφορετική τότε σημασία. Η σημερινή της σημασία δόθηκε το 1804 από τον Αδαμάντιο Κοραή επιθυμώντας την απόδοση του γαλλικού όρου *civilisation* στα ελληνικά (Δημαράς, 1977). Σύμφωνα με τον Braudel (2003: 93) «ένας πολιτισμός δεν είναι ούτε μια δεδομένη οικονομία, ούτε μια δεδομένη κοινωνία, είναι αυτό που μέσα από διαδοχικές οικονομίες, μέσα από διαδοχικές κοινωνίες εξακολουθεί να επιβιώνει». Στο ίδιο πλαίσιο ο Edgar Morin (2022: 25) στο τελευταίο του βιβλίο αναφέρει: «δεν είμαι μόνο ένα μικροσκοπικό κομμάτι μιας κοινωνίας και μια εφήμερη στιγμή του χρόνου που περνά. Η κοινωνία ως όλον, με την γλώσσα της, τον πολιτισμό της και τα ήθη της είναι μέσα μου». Στο Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής ως πολιτισμός ορίζεται: «το σύνολο των υλικών, πνευματικών, τεχνικών επιτευγμάτων και επιδόσεων, που είναι αποτέλεσμα των δημιουργικών δυνάμεων και των ικανοτήτων του ανθρώπου και που εκφράζεται ιστορικά στους τύπους και στις μορφές οργάνωσης και δράσης της κοινωνίας καθώς και στη δημιουργία (υλικών και πνευματικών) αξιών»¹⁶. Παρατηρείται ότι ο πολιτισμός ως έννοια έχει διπλό περιεχόμενο και αναφέρεται συγχρόνως σε ηθικές και υλικές αξίες και διακρίνεται σε πνευματικό πολιτισμό και υλικό πολιτισμό.

Άμεσα συνδεδεμένος με τον πολιτισμό είναι και ο όρος της πολιτιστικής κληρονομιάς, λαμβάνοντας υπόψη τον παρακάτω ορισμό για τον πολιτισμό ως «ένα συνολικό βίωμα με πολλές συνιστώσες, που καλύπτει τις συλλογικές ανθρώπινες συμπεριφορές και λειτουργεί ως μέρος της συλλογικής μνήμης των κοινωνικών ομάδων» (Βερνίκος & Δασκαλόπουλος,

¹⁶https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/search.html?lq=%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%8C%CF%82&sin=all

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

2002, στο Χανοπούλου, 2017: 20). Με τον όρο πολιτιστική κληρονομιά εννοούνται όλα εκείνα τα υλικά και άυλα τεκμήρια της πολιτιστικής ταυτότητας των κοινωνιών που έζησαν ή ζουν ακόμα και τα οποία αξίζουν και απαιτούν ορθή διαχείριση για τη διατήρησή τους (Βαλανίδου, 2008). Τα οφέλη από τη διαχείριση της πολιτισμικής κληρονομιάς είναι πολλαπλά και πολυεπίπεδα καθώς περιλαμβάνουν την οικονομία (η οπτική του πολιτισμού ως πλουτοπαραγωγικός πόρος), την εκπαίδευση, την ψυχαγωγία και την κοινωνική συνοχή βελτιώνοντας την επικοινωνία και συνεργασία διαφορετικών κοινωνικών ομάδων (Μπιτσάνη, 2004, στο Ιακωβίδου, 2021).

5.5.2 Η σχέση πολιτισμού και γλώσσας

Ο πολιτισμός ως σύνολο αντιλήψεων, ιδεών, στάσεων, τρόπων σκέψης και δράσης χαρακτηρίζει τα μέλη μιας κοινότητας, των οποίων η συμπεριφορά διαμορφώνεται και επηρεάζεται από τις αρχές αυτών των στοιχείων (Μήτσης, 1998, στο Χανοπούλου, 2017). Κατά τη διάρκεια εξέλιξης και μεταβολής του πολιτισμού και της γλώσσας διαπιστώνεται ότι οι δυο έννοιες είναι στενά συνδεδεμένες και συνυφασμένες (Risager, 2006, στο Χανοπούλου, 2017). Η σχέση του πολιτισμού και της γλώσσας μπορεί να προσδιοριστεί μέσα από τρεις συνδέσεις σύμφωνα με τον Fishman (2007): τη γλώσσα ως ένδειξη του πολιτισμού, τη γλώσσα ως σύμβολο του πολιτισμού και τη γλώσσα ως μέρος του πολιτισμού. Οι παραπάνω συνδέσεις προβάλλουν την αμφίδρομη σχέση τους. Η γλώσσα εξελίσσεται μαζί με τον πολιτισμό αφού αποτελεί έναν από τους τρόπους έκφρασης του. Γλώσσα και πολιτισμός αναπτύσσονται μαζί και βρίσκονται σε πλήρη αρμονία (Χανοπούλου, 2017). Από την οπτική του άρρηκτου και ισχυρού δεσμού γλώσσας και πολιτισμού, η διδασκαλία των πολιτισμικών στοιχείων στην εκμάθηση της Γ2 θεωρείται πλέον αυτονόητη αφού δίνει την δυνατότητα της συνομιλίας μέσω ενός άλλου συστήματος επικοινωνίας, στο οποίο εκτός της κατάκτηση των γραμματικοσυντακτικών κανόνων και λεξημάτων, κατακτούνται και μια σειρά από διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά δεδομένα (Χαραλαμπίδης, 2003).

5.5.3 Η διδασκαλία του πολιτισμού στην εκμάθηση της Γ2

Η κατάκτηση της Γ2 μέσα από την γνωριμία του λαού που την ομιλεί ως μητρική υπήρχε ανέκαθεν. Παρατηρείται ότι από τις παλαιότερες ακόμα μεθόδους η διδασκαλία της

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

δεύτερης / ξένης γλώσσας ενδιαφέρονταν για τον πολιτισμό. Στην γραμματικομεταφραστική μέθοδο χρησιμοποιήθηκαν αυθεντικά λογοτεχνικά, ιστορικά, πολιτικά ή φιλοσοφικά κείμενα, τα οποία ήταν δείγματα πολιτισμικής δημιουργίας. Η μέθοδος αυτή ακολούθησε την στενή έννοια του όρου του πολιτισμού στον καθορισμό της διδακτέας ύλης (Γιαννακού, 2008).

Στην συνέχεια η οπτικοακουστική μέθοδος διευρύνει την θεματική του πολιτισμικού στοιχείου στη διδασκαλία της γλώσσας συμπεριλαμβάνοντας εκτός του έντυπου υλικού και οπτικοακουστικό υλικό (ταινίες, τραγούδια, κ.α.), εκθέτοντας με αυτόν τον τρόπο τον εκπαιδευόμενο με την καθημερινή ζωή και τις συνήθειες του λαού της γλώσσας στόχου. Τα πράγματα αλλάζουν με την εμφάνιση της επικοινωνιακής προσέγγισης όπου η βαρύτητα πλέον δεν δίνεται στην δομή της γλώσσας αλλά στην χρήση της. Οι μαθησιακοί στόχοι τώρα δεν είναι η γνώση της γραμματικής δομής αλλά η επίτευξη της αυθεντικής επικοινωνίας, ποιος μιλά, με ποιον, που, πότε, σε ποιο ρόλο και με ποια πρόθεση. Βασικός στόχος είναι η επικοινωνία, η οποία είναι συνυφασμένη με τη γνώση του πολιτισμού που η συγκεκριμένη γλώσσα είναι φορέας (Σαπιρίδου, 2001, Γιαννακού, 2008).

Η σύνδεση της κατάκτησης της Γ2 μέσα από την γνωριμία του πολιτισμού της προάγει τον διαπολιτισμικό διάλογο και οδηγεί στην αλληλοαποδοχή, στον αλληλοσεβασμό, στην αλληλεγγύη και στη συνεργασία μεταξύ των ατόμων μέσα από την κατάρριψη προκαταλήψεων. Η έννοια του διαπολιτισμού αναδεικνύει την αναγνώριση της αλληλεπίδρασης ως μέσο πραγμάτωσης διαπροσωπικών σχέσεων και κοινωνικών συναλλαγών ανάμεσα στα άτομα (Richards & Rodgers, 1986). Με την πολιτιστική αλληλεπίδραση κατά την διδασκαλία της Γ2 ανακαλύπτονται κοινές δράσεις και στάσεις ακόμα και όταν οι απόψεις είναι διαφορετικές και έτσι δημιουργείται κλίμα αμοιβαιότητας και εμπιστοσύνης ανάμεσα στα άτομα.

Η παραγωγική ανταλλαγή απόψεων των ανθρώπων με διαφορετικές πολιτιστικές συνήθειες και τρόπους πληροφόρησης, ζωής και εκπαίδευσης αποτελεί συστατικό στοιχείο της πολιτιστικής εκπαίδευσης (Κοσμέτος, 2012) και η διδασκαλία του πολιτισμού αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Γ2. Τέλος, η ενσωμάτωση του

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

πολιτιστικού στοιχείου στη γλωσσική διδασκαλία βοηθάει στην πολιτισμική προσαρμογή των ατόμων (Μήτσης, 1998).

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

6 Σχεδιασμός και περιγραφή του εκπαιδευτικού υλικού

Μια από τις πιο σημαντικές φάσεις της διδακτικής διαδικασίας αποτελεί ο σχεδιασμός του μαθήματος (Ματθαιουδάκη, 2013). Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, τις αρχές της πολυμεσικής μάθησης και τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων. Παράλληλα λήφθηκε υπόψη το γλωσσικό και πολιτισμικό επίπεδο των μαθητών, καθώς και οι ανάγκες τους (Χατζηδάκη, 2016). Σύμφωνα με τη Woodward (2003, στο Ματθαιουδάκη, 2013), θα πρέπει πριν το σχεδιασμό του μαθήματος να υπάρχει η γνώση πληροφοριών όπως: αριθμός μαθητών, ονόματα, ηλικία, μητρική γλώσσα, εθνικότητα, άλλες γλώσσες που ενδεχομένως γνωρίζουν, επίπεδο γλωσσομάθειας, επάγγελμα και ενδιαφέροντα, προσδοκίες, μαθησιακά στυλ και είδη νοημοσύνης κ.α. Η συγκεκριμένη ομάδα αποτελείται από 5 ενήλικες γυναίκες. Το επίπεδο γλωσσομάθειας τους σύμφωνα με τις οδηγίες και τα κριτήρια του ΚΕΠΑ όπως αυτά αναλύθηκαν στο κεφάλαιο 5.1 είναι το B2, πρόκειται δηλαδή για ανεξάρτητους χρήστες, μέσου επιπέδου. Αυτό προκύπτει από τα διαγνωστικά τεστ που έχουν συμπληρώσει οι μαθήτρίες. Κάθε φορά που συμμετείχαν σε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης (μη τυπικό ή άτυπο) δίνονταν σ' αυτές ένα διαγνωστικό τεστ¹⁷ ώστε να ενταχθούν στο αντίστοιχο τμήμα ανάλογα το επίπεδο τους. Η γνώση των υπόλοιπων πληροφοριών έχει καταγραφεί στη διάρκεια των δια ζώσης μαθημάτων. Κρίθηκε όμως αναγκαίο για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας να δοθεί ένα σύντομο ερωτηματολόγιο για την περιγραφή του προφίλ των μαθητριών το οποίο αναλύεται στο κεφάλαιο των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Στην συνέχεια σειρά είχε η σκοποθεσία και η στοχοθεσία. Η καθαρή διατύπωση του σκοπού και των στόχων του μαθήματος αποτελεί την επαγγελματική πυξίδα του εκπαιδευτικού και τον βοηθά ώστε να μη χάνει τον προορισμό του. Παράλληλα, οι στόχοι της διδασκαλίας αλλά και οι διδακτικές επιλογές και ενέργειες θα προκύψουν από την γνώση του σκοπού (Νήμα & Καψάλης 2002, στο Ματθαιουδάκη, 2013). Το ίδιο

¹⁷ Στην περίπτωση που τα μαθήματα οργανώνονταν από το ΙΝΕΔΙΒΙΜ, παρέχονταν και τα κατατακτήρια τέστ. Στην περίπτωση άτυπων μαθημάτων μέσα από τις δραστηριότητες του Πολιτιστικού Κέντρου της Ιεράς Μητρόπολης Γορτύνης και Αρκαδίας τα τεστ προέρχονταν από την σελίδα του ΚΕΓ: <https://www.greek-language.gr/certification/tests/index.html#toc003>

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

ισχυρίζεται και η Woodward (2003, στο Ματθαιουδάκη, 2013) ότι δηλαδή «*καλό μάθημα είναι αυτό το οποίο βοηθά τους μαθητές να επιτύχουν τους στόχους τους, δηλαδή τους οδηγεί στη μάθηση*».

Σκοπός του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού υλικού είναι η επαφή και η γνωριμία των μαθητριών με τον υλικό και άυλο πολιτισμό της Μεσαράς. Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων αναλύονται στην ενότητα «περιγραφή του μαθήματος» στην πλατφόρμα Chamilo. Παράλληλα, μέσα από μια διαθεματική προσέγγιση της γνώσης και συγκεκριμένα από ένα μάθημα που αφορά τον πολιτισμό, επιδιώκεται οι μαθήτριες να αναπτύξουν τις δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου στο πλαίσιο της διδασκαλίας της ελληνικής ως Γ2, να καλλιεργήσουν δηλαδή την ικανότητα να αποκωδικοποιούν και να δομούν νόημα ως αποδέκτες κειμένων και να παράγουν επικοινωνιακά αποτελεσματικό γραπτό λόγο. Ο ρόλος των ΤΠΕ κρίνεται πολύ σημαντικός ιδιαίτερα στη διδασκαλία και μάθηση της δεύτερης γλώσσας, αφού η γλωσσική γνώση μπορεί να είναι περιορισμένη και η διαδικασία πρόσβασης σ' αυτή πιο επίπονη (Schoonen & Van Gelderen, 2003, στο Σπαντιδάκης κ.α., 2013). Παράλληλα, η χρήση των πολυμεσικών τεχνολογιών επιτυγχάνει τον συνδυασμό διαφορετικών ειδών πληροφοριών (π.χ. ακουστικής και οπτικής πληροφορίας), ενεργοποιώντας αντίστοιχους διαύλους επεξεργασίας, καταργώντας την αυστηρά γραμμική προσέγγιση του κειμένου και ενθαρρύνοντας τη σφαιρικότερη κατανόησή του. Συνάμα, οι ΤΠΕ παρέχουν την δυνατότητα της εύκολης αναζήτησης και ανάκτησης της γλωσσικής πληροφορίας μέσα από τη χρήση ηλεκτρονικών γλωσσικών πόρων (λεξικά, σώματα κειμένων), της πρόσβασης σε παράλληλα κείμενα και της χρήσης υπερκειμένων. (Χαραλαμποπούλου, 2009). Τέλος, η χρήση των ΤΠΕ δίνει την δυνατότητα αλληλεπίδρασης με την παρεχόμενη πληροφορία και επιτρέπει στον εκπαιδευόμενο να λειτουργήσει σε ένα περιβάλλον προσομοίωσης, αποκτώντας δεξιότητες και γνώσεις (Κορομπίλη & Τόγια, 2016).

Το διαδραστικό ΕΥ που δημιουργήθηκε δεν αποτελεί έτοιμο υλικό δια ζώσης διδασκαλίας που μετατράπηκε σε εξ αποστάσεως, αλλά αποτελεί ένα συμπληρωματικό εξ αποστάσεως ΕΥ στα πλαίσια της δια ζώσης διδασκαλίας στηριζόμενο στην μορφή της μικτής μάθησης. Από σχετικές έρευνες έχει διαπιστωθεί ότι η συμπληρωματική ΕξΑΕ μέσω εκπαιδευτικών

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

λογισμικών μπορεί: να λειτουργήσει αποδοτικά, να βελτιώσει το επίπεδο των γνώσεων, χάρη στην επίλυση μεγάλου αριθμού ασκήσεων (Σπαντιδάκης, 2006) και να αναπτύξει δεξιότητες παραγωγής γραπτού λόγου (Ράλλη & Σπαντιδάκης, 2006).

Κατά την διάρκεια δημιουργίας του ΕΥ έγινε προσπάθεια η αξιοποίηση των ΤΠΕ να αποτελέσει το μέσο ως εργαλείο μετάδοσης και επεξεργασίας της γνώσης, απορρίπτοντας την αρχή «το μέσον για το μέσον» (Lionarakis, 1998)¹⁸. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι το εκπαιδευτικό υλικό που παράχθηκε υιοθετεί μια ανθρωποκεντρική, παιδαγωγική διδακτική προσέγγιση που δεν εξαντλεί τη διδασκαλία της γλώσσας στην επίτευξη επιδόσεων και στην επιτυχία σε εξετάσεις, γιατί λήφθηκε υπόψη ότι οι αποδέκτες του συγκεκριμένου ΕΥ δεν ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για την κατάκτηση υψηλού βαθμού ελληνομάθειας, και μάλιστα πιστοποιημένης, αλλά αρκούνται σε κάποιο επίπεδο επικοινωνιακής επάρκειας (Δαμανάκης, 2007, στο Χατζηδάκη 2016).

6.1 Εργαλεία ΤΠΕ στη δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού

Το εκπαιδευτικό υλικό έχει την μορφή προηγμένης μαθησιακής τεχνολογίας ασύγχρονης μάθησης. Το διαδραστικό περιεχόμενο του μαθήματος ενσωματώθηκε στο περιβάλλον της πλατφόρμας διαχείρισης Chamilo¹⁹. Το βασικό μέσο για την δημιουργία του κυρίου εκπαιδευτικού υλικού αποτέλεσε το ψηφιακό εργαλείο H5p. Για την ανάπτυξη του χωροευαίσθητου παιχνιδιού ΕΠ χρησιμοποιήθηκε η web-based πλατφόρμα Actionbound, δημιουργώντας ένα πολυμεσικό διαδραστικό περιβάλλον κινητής μάθησης.

Συμπληρωματικά, χρησιμοποιήθηκαν κάποιες επιπλέον εφαρμογές, οι οποίες περιγράφονται παρακάτω. Η εφαρμογή Doodle χρησιμοποιήθηκε για την δημιουργία βίντεο με τη μορφή σκίτσου. Αυτή υλοποιήθηκε για τις παρουσιάσεις των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων και τη σύνοψη κάθε ενότητας. Η εφαρμογή Pixton είναι ένα ψηφιακό εργαλείο για την δημιουργία avatar, σεναρίων και κόμικς, με

¹⁸Σύμφωνα με τον Κουτσογιάννη (2011, στο Κουτσογιάννης κ.α., 2011)) η αποκλειστική χρήση της τεχνολογίας ως εργαλείο, απομονωμένη από άλλες μεταβλητές (οικονομικές, κοινωνικές, ιστορικές, κ.α.) αποτελεί τον πυρήνα αυτού που επικαλείται εργαλειολόγος και θεωρείται ότι αυτός ο λόγος έχει αρνητικές επιπτώσεις στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στη γλωσσική διδασκαλία γιατί συχνά υποτιμάει την αλλαγή των διδακτικών πρακτικών και δίνει βαρύτητα στην τεχνολογία.

¹⁹http://chamilo.datacenter.uoc.gr/metchamilo/courses/TA3IDISTONPOLITISMOTHSMESARAS/index.php?id_session=0

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

αυτήν σχεδιάστηκε το avatar του μαθήματος. Η εφαρμογή MovieMaker παρέχει τη δυνατότητα σύνθεσης και επεξεργασίας στοιχείων εικόνας (κινητής και ακίνητης) και ήχου. Με αυτή δημιουργήθηκε το εισαγωγικό βίντεο για το χωροευαίσθητο παιχνίδι ΕΠ στη 2^η διδακτική ενότητα. Οι εφαρμογές LearningApps και Wordwall χρησιμοποιήθηκαν για τον σχεδιασμό διαδραστικών δραστηριοτήτων. Για την δημοσίευση σημειώσεων από τους εκπαιδευόμενους σε μια κοινή σελίδα χρησιμοποιήθηκαν οι εφαρμογές Padlet και Jamboard. Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν ψηφιακά εργαλεία για την ηχογράφηση φωνής και την επεξεργασία εικόνων. Τέλος, χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή WhatsApp Messenger για την άμεση ανταλλαγή μηνυμάτων από κινητό τηλέφωνο.

6.2 Δομή του εκπαιδευτικού υλικού

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η αρχική είσοδος των μαθητριών στο περιβάλλον του μαθήματος, η δομή του μαθήματος και η δομή και μορφή κάθε διδακτικής ενότητας.

6.2.1 Είσοδος στο μάθημα

Η μαθήτρια με την είσοδο της στην πλατφόρμα Chamilo έρχεται σε επαφή με ένα βίντεο αφόρμησης, το οποίο είναι στα αγγλικά αλλά έχει ελληνικούς υπότιτλους.

Εικόνα 3: Βίντεο αφόρμησης

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Στην συνέχεια υπάρχει μια σύντομη επεξηγηματική εισαγωγή και οδηγίες για να προχωρήσει.

Η Μεσαρά είναι ο τόπος που γεννήθηκε και μεγάλωσε. Είναι ένας πανέμορφος τόπος που αποφάσισα να σας τον γνωρίσω παρουσιάζοντας τον πολιτισμό του.

Πατώντας στο εικονίδιο

"περιγραφή μαθήματος" μπορείτε να δείτε πληροφορίες για το μάθημα.

Πατώντας στο εικονίδιο

"Μονοπάτι της γνώσης" μπαίνετε στις ενότητες του μαθήματος.

Καλό ταξίδι στη γνώση!

Περιγραφή μαθήματος

Μονοπάτι γνώσης

Εικόνα 4: Επεξηγηματική εισαγωγή

Μπαίνοντας στην περιγραφή μαθήματος η μαθήτρια βρίσκει πληροφορίες για τους στόχους, την δομή, το χρόνο μελέτης, τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Δομή και χρόνος μελέτης

Το μάθημα αποτελείται από:

την Εισαγωγή: ο πολιτισμός της Μεσαράς

την 1η Διδακτική ενότητα: οι αρχαιολογικοί χώροι της Μεσαράς

την 2η Διδακτική ενότητα: το Πολιτιστικό Κέντρο της Ιεράς Μητρόπολης Γορτύνης & Αρκαδίας

Ο χρόνος που απαιτείται για να ολοκληρώσετε το μάθημα είναι 3 ώρες. Το πόσο χρόνο θα χρειαστείτε σε κάθε ενότητα θα το αποφασίσετε εσείς ανάλογα τον δικό σας ρυθμό μάθησης.

Κάθε ενότητα μπορείτε να την παρακολουθήσετε όσες φορές θέλετε.

Εικόνα 5: Παράδειγμα από την περιγραφή του μαθήματος

6.2.2 Δομή του μαθήματος

Με την είσοδο της στο μονοπάτι της γνώσης αντικρίζει την ακόλουθη εικόνα με τα περιεχόμενα του μαθήματος. Πατώντας στο σύνδεσμο μεταφέρεται σ' αυτή.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Τίτλος	Πρόοδος	Λεπτομέρειες
Εισαγωγή	100%	
1η διδακτική ενότητα	100%	
2η διδακτική ενότητα	100%	

Εικόνα 6: Περιεχόμενα μαθήματος

Το μάθημα αποτελείται από τρεις ενότητες:

Εισαγωγή: ο πολιτισμός της Μεσαράς.

1^η Διδακτική ενότητα: Οι αρχαιολογικοί χώροι της Μεσαράς.

2^η Διδακτική ενότητα: Το Πολιτιστικό Κέντρο της Ιεράς Μητρόπολης Γορτύνης και Αρκαδίας.

6.2.3 Δομή και μορφή κάθε διδακτικής ενότητας

Κάθε διδακτική ενότητα ξεκινάει με το εξώφυλλο. Η πρώτη διαφάνεια σε κάθε διδακτική ενότητα αποτελεί το εξώφυλλο, με τον τίτλο της ενότητας, μια εικόνα που γράφει «είσοδος» και μια εικόνα σχετική με το θέμα της ενότητας.

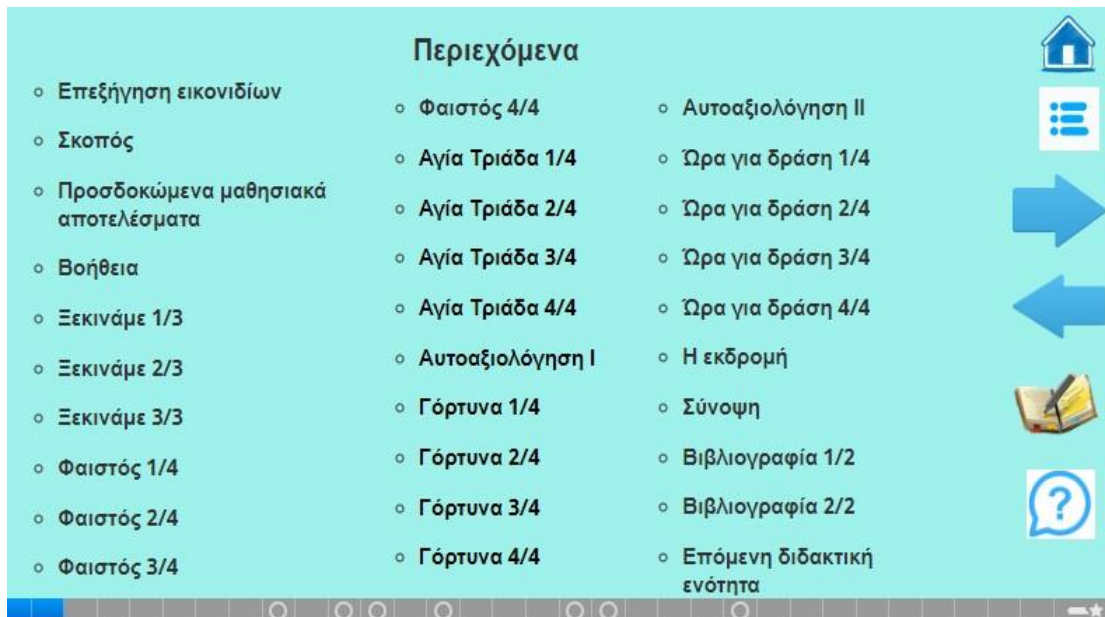

Εικόνα 7: Παράδειγμα από το εξώφυλλο της εισαγωγής

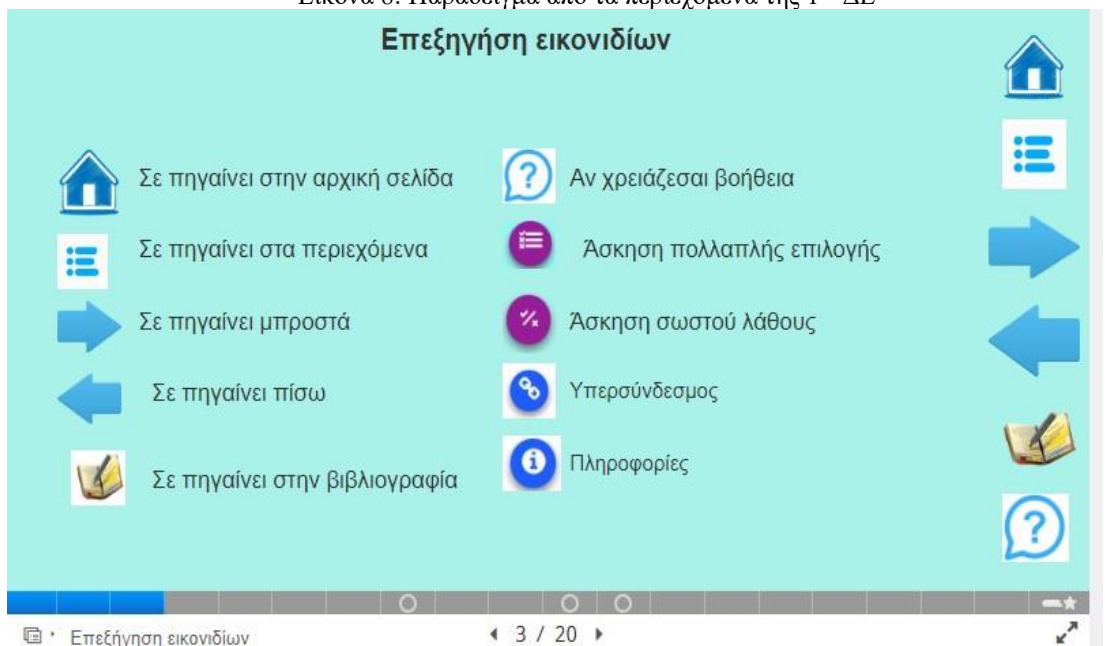
Σε όλες τις ενότητες ακολουθείται η ίδια σειρά. Στην 2^η και την 3^η διαφάνεια περιέχονται αντίστοιχα τα περιεχόμενα και οι επεξηγήσεις των συμβόλων που μπορεί να

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

χρησιμοποιήσει η μαθήτρια για την πλοήγησή της στη ΔΕ, είτε για να μεταβεί σε συγκεκριμένες σελίδες, είτε για να μετακινηθεί μπρος ή πίσω μέσα στην παρουσίαση, είτε για να απαντήσει σε ερωτήσεις και να λύσει ασκήσεις.

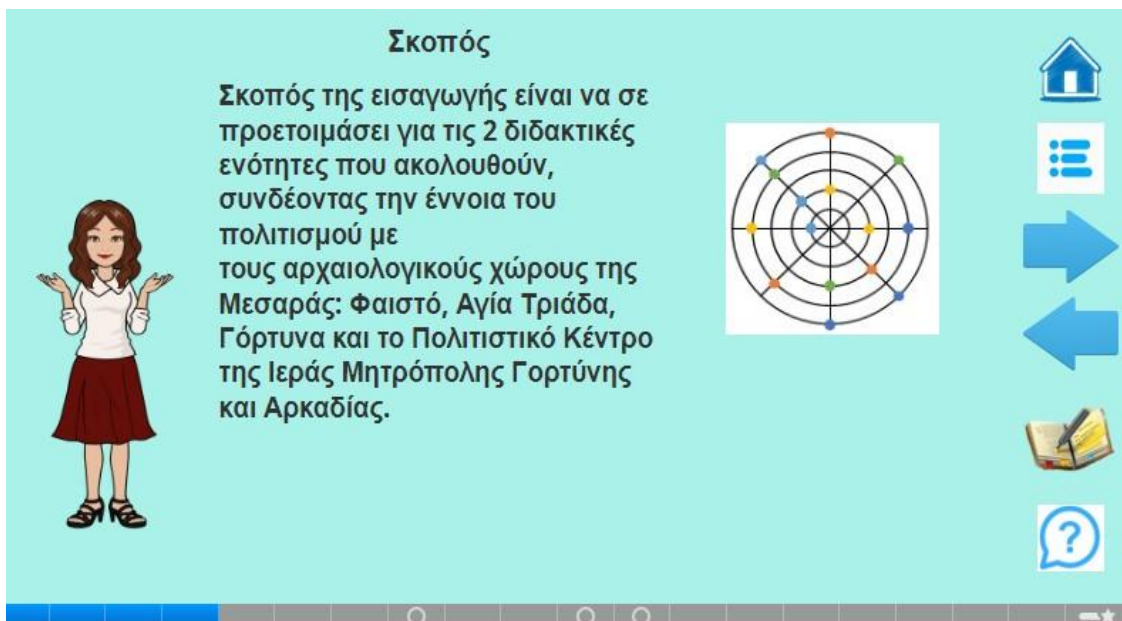
Εικόνα 8: Παράδειγμα από τα περιεχόμενα της 1^{ης} ΔΕ

Εικόνα 9: Παράδειγμα από την επεξήγηση εικονιδίων της εισαγωγής

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

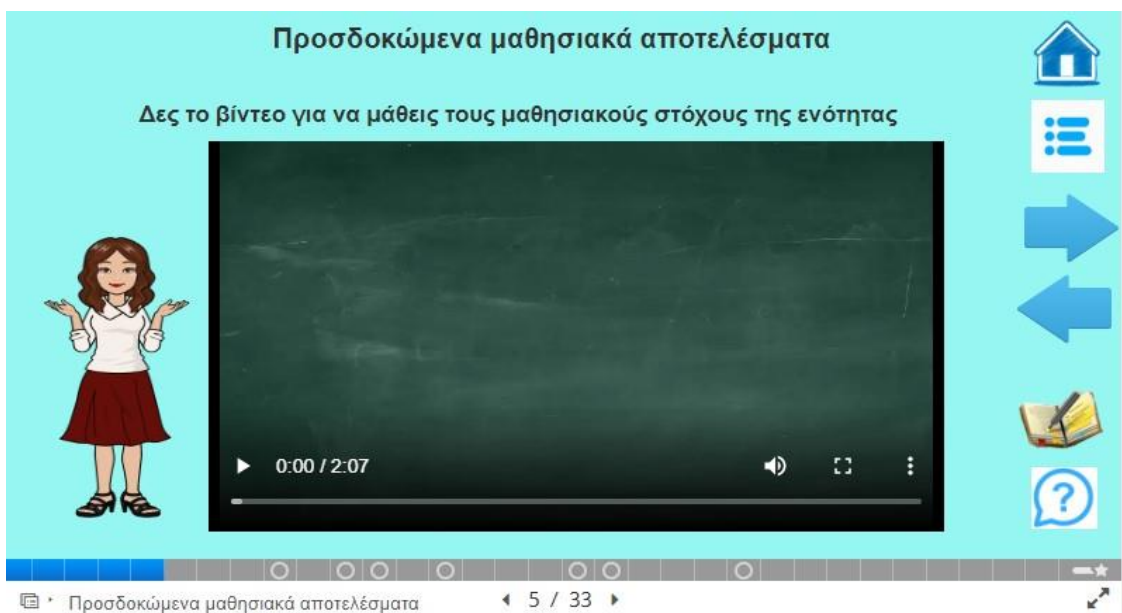
Στην 4^η διαφάνεια κάθε ενότητας παρουσιάζεται ο σκοπός της και στην 5^η τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα σε μορφή βίντεο. Στις διαφάνειες αυτές εμφανίζεται για πρώτη φορά ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) ως εικονικός βοηθός ο οποίος απευθύνεται στις μαθήτριες (πάντοτε σε δεύτερο πρόσωπο) σε όλες τις περιπτώσεις της παρουσίας του στο ΕΥ, στοχεύοντας στην ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας.

Σκοπός

Σκοπός της εισαγωγής είναι να σε προετοιμάσει για τις 2 διδακτικές ενότητες που ακολουθούν, συνδέοντας την έννοια του πολιτισμού με τους αρχαιολογικούς χώρους της Μεσαράς: Φαιστό, Αγία Τριάδα, Γόρτυνα και το Πολιτιστικό Κέντρο της Ιεράς Μητρόπολης Γορτύνης και Αρκαδίας.

Εικόνα 10: Παράδειγμα από το σκοπό της εισαγωγής

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Δες το βίντεο για να μάθεις τους μαθησιακούς στόχους της ενότητας

0:00 / 2:07

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα 5 / 33

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 11: Παράδειγμα από την παρουσίαση των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της 1^{ης} ΔΕ

Στην 6^η διαφάνεια κάθε ΔΕ παρέχονται πληροφορίες για βοήθεια. Σύμφωνα με τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων ο ρόλος του εκπαιδευτή είναι καθοδηγητικός, συμβουλευτικός. Μέσα από αυτή την διαφάνεια παρέχεται το αίσθημα της ασφάλειας στις μαθήτριες ότι για οτιδήποτε και αν χρειαστούν μπορούν να ζητήσουν βοήθεια είτε στέλνοντας προσωπικό μήνυμα με email είτε γράφοντας στην ομάδα μας στο whatsapp.

Βοήθεια

Αν δεν γνωρίζεις τι σημαίνει κάποια λέξη, μπορείς να την αναζητήσεις στο λεξικό σου ή στο ηλεκτρονικό λεξικό πατώντας [εδώ](#).

Επίσης, αν θέλεις να ρωτήσεις οτιδήποτε, μπορείς να επικοινωνήσεις μαζί μου στο email: soumislex@hotmail.com.

Μπορείς επίσης να ζητήσεις βοήθεια γράφοντας στην ομάδα μας στο whatsapp.

ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

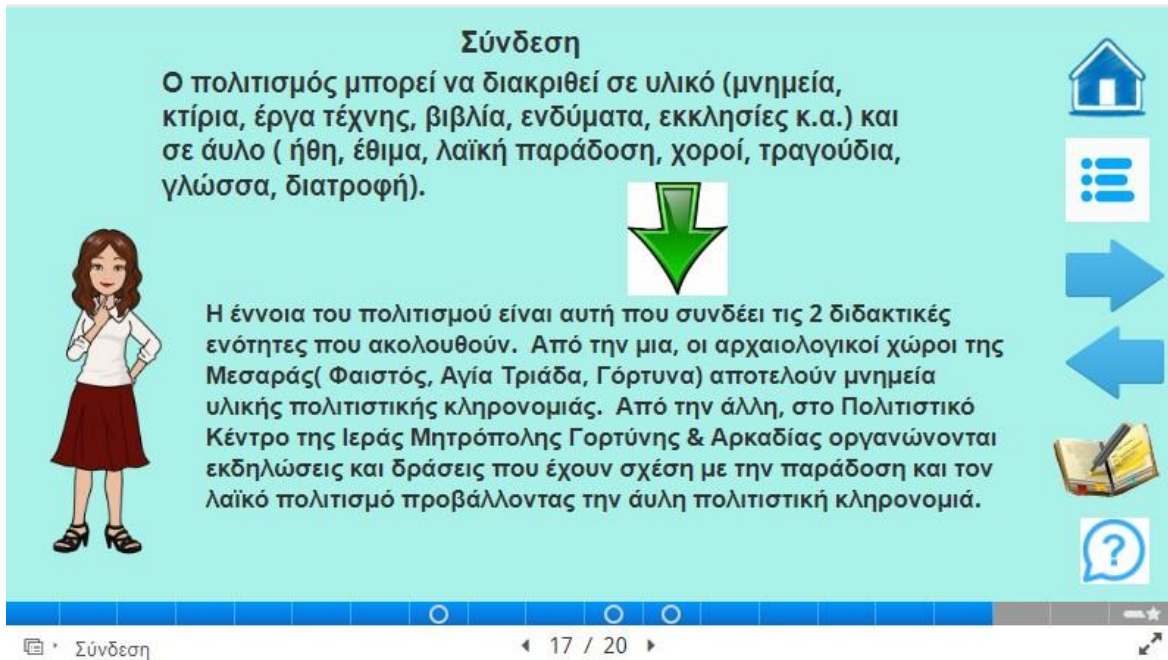
EMAIL

WhatsApp

Εικόνα 12: Βοήθεια

Από την 7^η ΔΕ και μετά ακολουθεί το περιεχόμενο της κάθε ενότητας, το οποίο είναι χωρισμένο σε κεφάλαια, ώστε να παρουσιάζεται τμηματικά. Οι ενότητες είναι δομημένες με μια γραμμική σειρά σύμφωνα με την οποία η εισαγωγή προετοιμάζει και συνδέει τις δυο ενότητες που ακολουθούν. Οι ενότητες όμως είναι δομημένες με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να μελετηθούν και αυτόνομα.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Σύνδεση

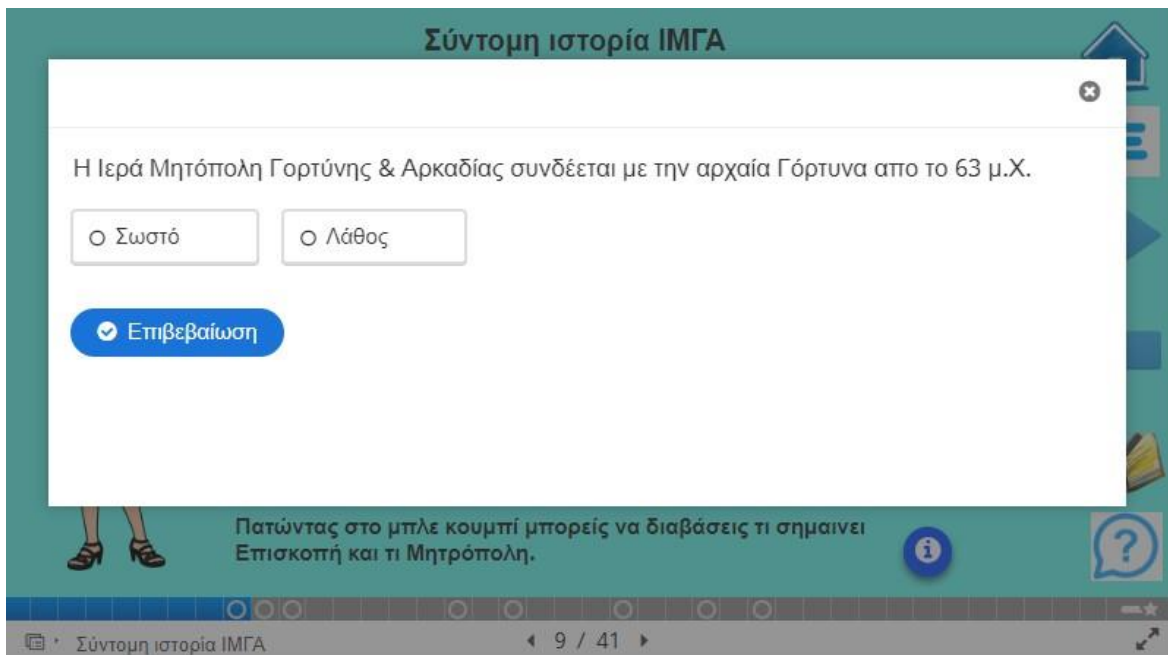
Ο πολιτισμός μπορεί να διακριθεί σε υλικό (μνημεία, κτίρια, έργα τέχνης, βιβλία, ενδύματα, εκκλησίες κ.α.) και σε άυλο (ήθη, έθιμα, λαϊκή παράδοση, χοροί, τραγούδια, γλώσσα, διατροφή).

Η έννοια του πολιτισμού είναι αυτή που συνδέει τις 2 διδακτικές ενότητες που ακολουθούν. Από την μια, οι αρχαιολογικοί χώροι της Μεσαράς(Φαιστός, Αγία Τριάδα, Γόρτυνα) αποτελούν μνημεία υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Από την άλλη, στο Πολιτιστικό Κέντρο της Ιεράς Μητρόπολης Γορτύνης & Αρκαδίας οργανώνονται εκδηλώσεις και δράσεις που έχουν σχέση με την παράδοση και τον λαϊκό πολιτισμό προβάλλοντας την άυλη πολιτιστική κληρονομιά.

Σύνδεση 17 / 20

Εικόνα 13: Σύνδεση διδακτικών ενοτήτων

Συνάμα περιλαμβάνονται ποικίλες δραστηριότητες: σωστού – λάθους, πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης κενών, καταγραφής απόψεων, διαδραστικού βίντεο, αυτοαξιολόγησης. Παρατίθενται ενδεικτικές εικόνες:

Σύντομη ιστορία ΙΜΓΑ

Η Ιερά Μητρόπολη Γορτύνης & Αρκαδίας συνδέεται με την αρχαία Γόρτυνα απο το 63 μ.Χ.

Σωστό Λάθος

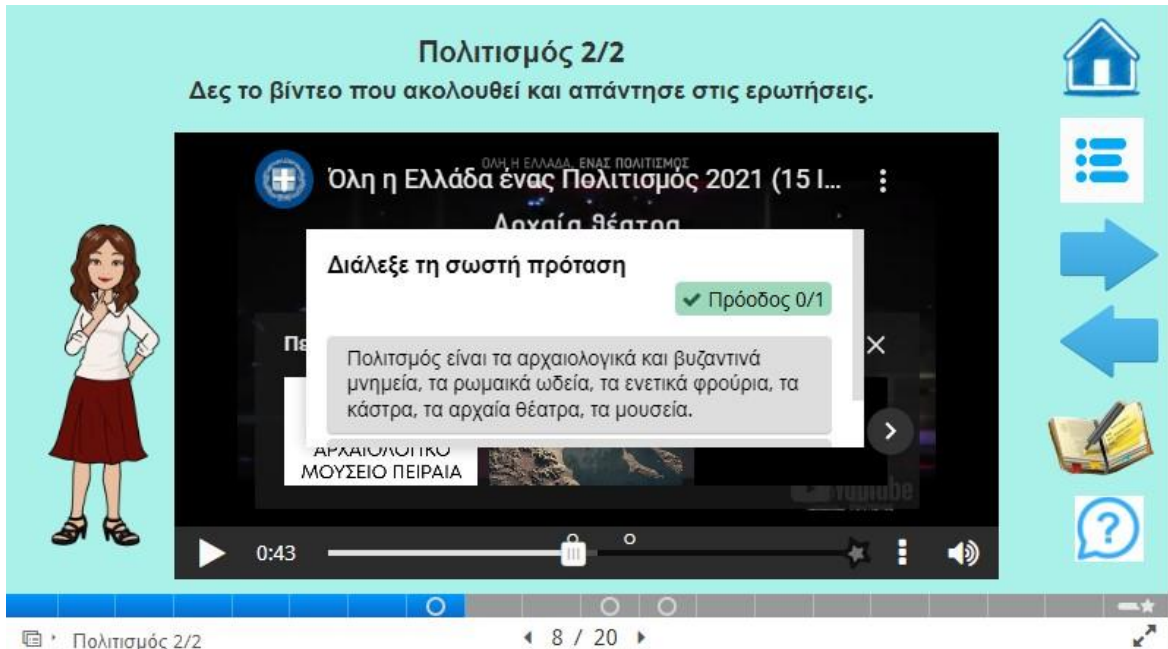
Επιβεβαίωση

Πατώντας στο μπλε κουμπί μπορείτε να διαβάσετε τι σημαίνει Επισκοπή και τι Μητρόπολη.

Σύντομη ιστορία ΙΜΓΑ 9 / 41

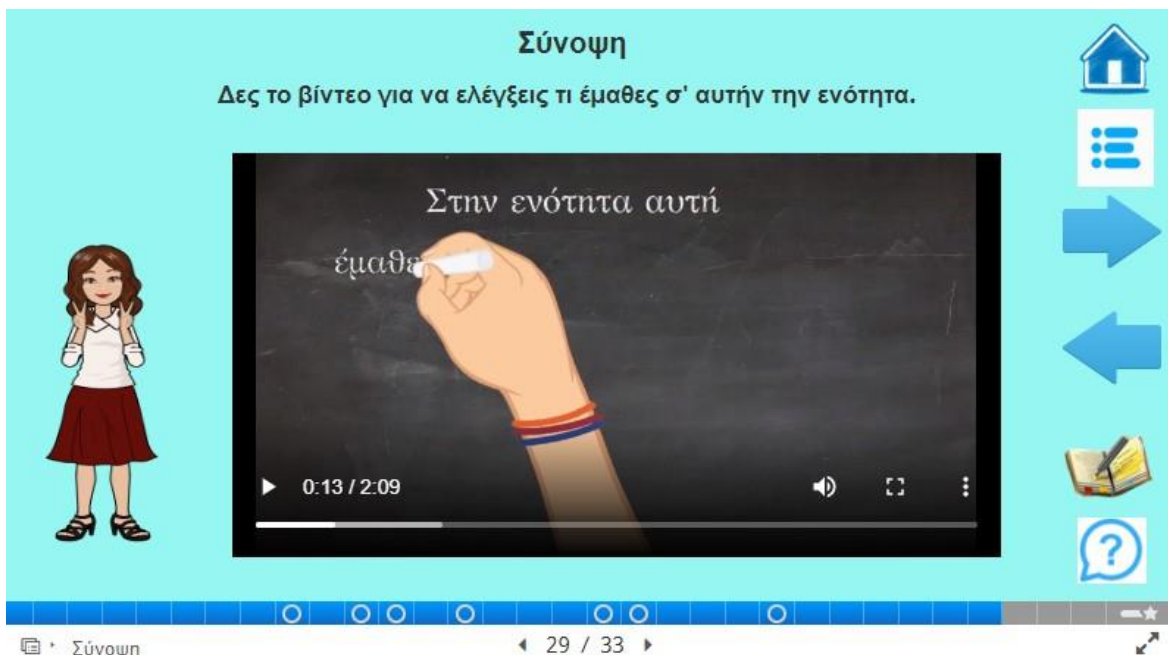
Εικόνα 14: Δραστηριότητα σωστού / λάθους από τη 2^η ΔΕ

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

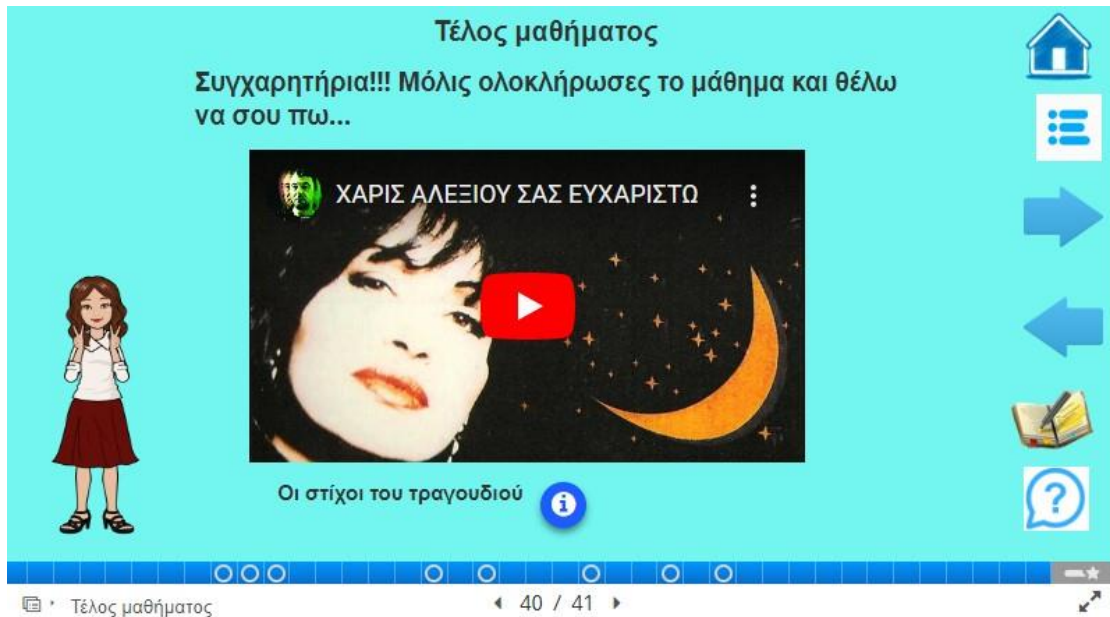
Εικόνα 15: Διαδραστικό βίντεο από την εισαγωγή

Όταν ολοκληρώνεται η παρουσίαση του περιεχομένου εμφανίζεται η διαφάνεια με τη σύνοψη της κάθε ΔΕ με τη μορφή βίντεο.

Εικόνα 16: Σύνοψη

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 18: Τέλος μαθήματος

6.3 Παρουσίαση αρχών σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού

Το ΕΥ που δημιουργήθηκε κατά κύριο λόγο στηρίχθηκε στις αρχές της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής μάθησης του Mayer, τις 7 αρχές για την δημιουργία εξ αποστάσεως υλικού των Σπανακά & Λιοναράκη, τη δομή και τη συνοχή ενός πολυμορφικού εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού κατά West – Λιοναράκη. Συνάμα λήφθηκαν υπόψη οι αρχές Εκπαίδευσης Ενηλίκων αλλά και οι αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

6.3.1 Παρουσίαση εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης

Σε όλη την έκταση του παρόντος ΕΥ έγινε προσπάθεια να εφαρμοστούν οι αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer. Παρακάτω παρουσιάζονται παραδείγματα από κάθε αρχή.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Σύμφωνα με την αρχή της Συνοχής αποκλείστηκαν περιττές λεκτικές και οπτικές πληροφορίες, οι οποίες θα καθυστερούσαν και θα εμπόδιζαν την μάθηση του γνωστικού αντικειμένου.

Σύμφωνα με τις αρχές της Χωρικής και Χρονικής Συνάφειας οι εικόνες παρουσιάζονται κοντά και ταυτόχρονα με το σχετικό με αυτές κείμενο, ώστε οι μαθήτριες να αντιλαμβάνονται καλύτερα το μήνυμα. Παράδειγμα από τη 2^η ΔΕ:

Εικόνα 19: Αρχές Χωρικής και Χρονικής Συνάφειας

Σύμφωνα με την αρχή της Κατάτμησης πρέπει να αποφεύγονται οι μακροσκελείς αφηγήσεις και το ΕΥ να παρουσιάζεται τμηματικά σε μικρά κομμάτια, «μπουκίτσες», ώστε οι μαθήτριες να διατηρούν και να αποθηκεύουν την πληροφορία στη μνήμη τους. Παραδείγματα από την 1^η και 2^η ΔΕ:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Φαιστός 1/4

Η Φαιστός ήταν η δεύτερη σε σπουδαιότητα μινωική πόλη μετά την Κνωσσό και αποτελούσε ένα από τα σημαντικότερα κέντρα του μινωικού πολιτισμού.

Εικόνα 20: Αρχή της Κατάτμησης

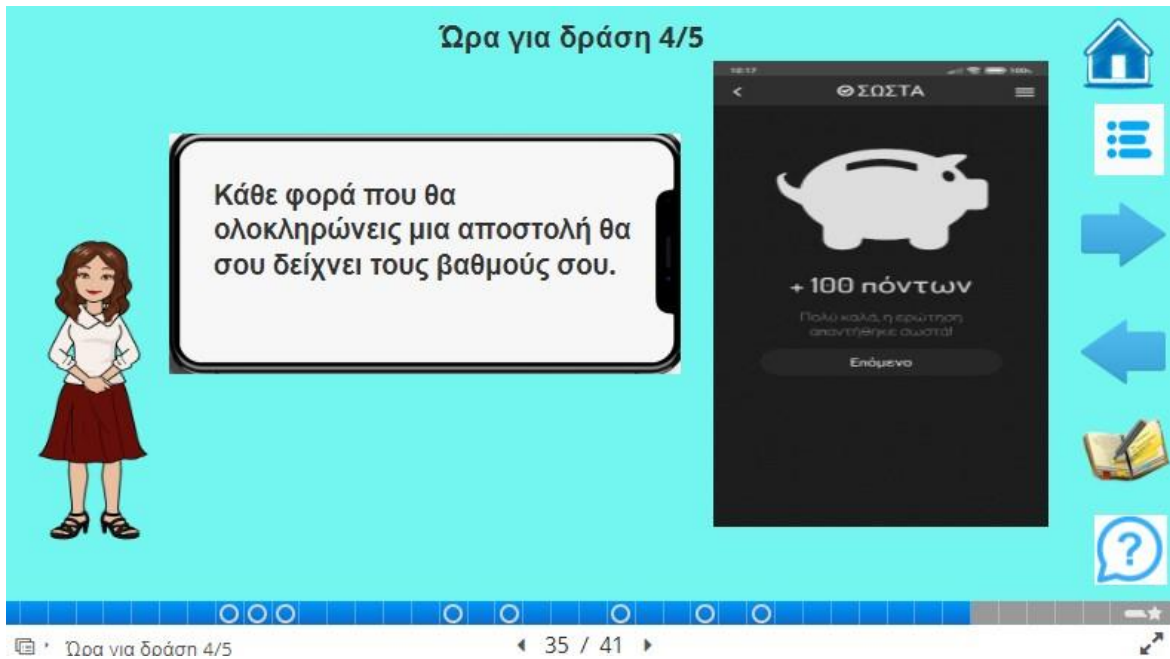

Η τέχνη του ψηφιδωτού αναπτύχθηκε ιδιαίτερα στα χρόνια της Ρωμαϊκής και Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Το ψηφιδωτό είναι η τεχνική όπου μικρές πετρές (= ψηφίδες) κολλούνται πάνω σε μια ειδική επιφάνεια

Εικόνα 21: Αρχή της Κατάτμησης

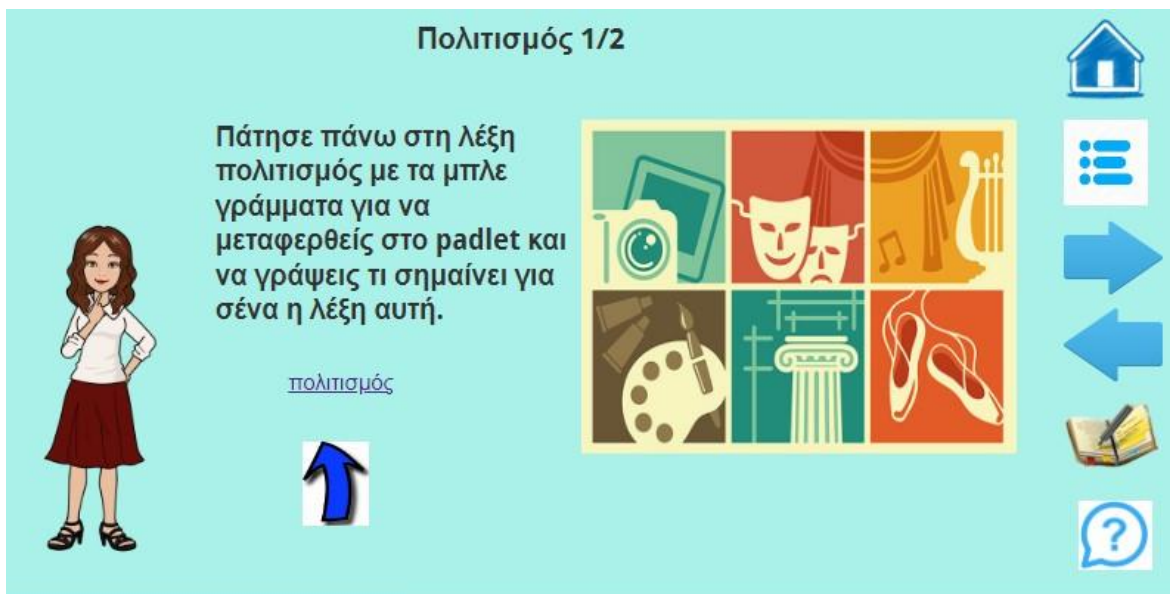
Σύμφωνα με την αρχή του Πλεονασμού το ΕΥ επιβαρύνεται όταν η παρουσίαση του περιεχομένου γίνεται με την χρήση πολλαπλών μέσων, γι αυτό θα πρέπει να επιλέγονται συγκεκριμένα μέσα κάθε φορά και όχι όλα μαζί (π.χ. βίντεο ή εικόνα και κείμενο ή αφήγηση και εικόνα χωρίς κείμενο). Παράδειγμα από τη 2^η ΔΕ:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 22: Αρχή του Πλεονασμού

Σύμφωνα με την αρχή της Σηματοδότησης στο ΕΥ πρέπει να περιλαμβάνονται σημεία, ενδείξεις, σύμβολα κ.α. τα οποία θα κατευθύνουν την προσοχή των μαθητριών στην ουσιαστική επεξεργασία των πληροφοριών. Παραδείγματα από την εισαγωγή και την 1^η ΔΕ:

Εικόνα 23: Αρχή της Σηματοδότησης

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Αγία Τριάδα 4/4

Τα ευρήματα των ανασκαφών της Αγίας Τριάδας περιλαμβάνουν αγγεία, ειδώλια (= πήλινες γυναικίες μορφές), τοιχογραφίες και την διάσημη σαρκοφάγο.

Η σαρκοφάγος είναι το πιο διάσημο εύρημα της Αγίας Τριάδας.

Αν θέλεις να μάθεις περισσότερα για την σαρκοφάγο της Αγίας Τριάδας πάτησε το μπλε κουμπί.

Εικόνα 24: Αρχή της Σηματοδότησης

Σύμφωνα με την αρχή της Προσωποποίησης στο ΕΥ πρέπει να γίνεται χρήση 2^{ου} προσώπου και φιλικής γλώσσας. Παράδειγμα από την 1^η ΔΕ:

Ωρα για δράση 3/4

Στο μπλε κουμπί θα βρεις ένα σχέδιο αν θέλεις μπορείς να το χρησιμοποιήσεις ή μπορείς να φτιάξεις το δικό σου.

Εικόνα 25: Αρχή της Προσωποποίησης

Σύμφωνα με την αρχή της Προπαίδευσης οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν καλύτερα όταν έχει προηγηθεί μια εισαγωγική παρέμβαση για το τι θα ακολουθήσει. Στο παρον ΕΥ αυτόν τον ρόλο τον διαδραματίζει η εισαγωγή. Στην εισαγωγή παρουσιάζονται βασικές

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

έννοιες του μαθήματος και συνδέονται οι 2 ΔΕ που ακολουθούν. Παράλληλα στην αρχή της 1^{ης} και της 2^{ης} ΔΕ αναφέρεται τι πρόκειται να διδαχθούν.

Ξεκινάμε 1/3

Στην εισαγωγή του μαθήματος έμαθες ότι υπάρχουν 3 αρχαιολογικοί χώροι στη περιοχή της Μεσαράς. Στην ενότητα αυτή θα τους γνωρίσεις περισσότερο και στο τέλος θα προτείνεις ένα σχέδιο για να τους επισκεφτούμε όλοι μαζί.

Εικόνα 26: Αρχή της Προπαίδευσης

Κάτι διαφορετικό I

Στην 1η διδακτική ενότητα έμαθες για τα μνημεία της Μεσαράς Φαιστό, Γόρτυνα, Αγία Τριάδα. Τώρα ήρθε η ώρα να ανακαλύψεις τις άυλες πλευρές του πολιτισμού της Μεσαράς. Αυτό θα γίνει με έμμεσο τρόπο. Οι δράσεις που οργανώνει το Πολιτιστικό Κέντρο συνδέονται με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά της Μεσαράς.

Επανάληψη. Για να θυμηθείς τι είναι άυλη πολιτιστική κληρονομιά παίξε ένα παιχνίδι πατώντας [εδώ](#).

Εικόνα 27: Αρχή της Προπαίδευσης

Σύμφωνα με την Πολυμεσική αρχή η παρουσίαση των πληροφοριών πρέπει να γίνεται ταυτόχρονα με λέξεις και εικόνες, παρά μόνο με λέξεις, με σκοπό την καλύτερη μάθηση. Παραδείγματα από αυτή την αρχή διατρέχουν το ΕΥ που δημιουργήθηκε σε όλο του το εύρος και έχει φανεί ήδη στις εικόνες 18, 19 και 20.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Σύμφωνα με την αρχή της Εικόνας η ύπαρξη της εικόνας του αφηγητή δεν βοηθάει το διδασκόμενο. Για το λόγο αυτό χρησιμοποιήθηκε ένα avatar, όπως φαίνεται και στις παραπάνω εικόνες.

Τέλος σύμφωνα με την αρχή της Φωνής η φωνή του αφηγητή θα πρέπει να είναι ευγενική και φιλική. Στο ΕΥ που δημιουργήθηκε δεν υπάρχει ηχητική αφήγηση εξαιτίας του χρόνου που απαιτούνταν για την ανάπτυξη του.

6.3.2 Παρουσίαση εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με την τυπολογία

West&Λιοναράκη

Στο κεφάλαιο 2.2.1. της παρούσας εργασίας αναλύεται η δομή και η συνοχή που οφείλει να έχει ένα πολυμορφικό εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό κατά την τυπολογία των West – Λιοναράκη. Στη δομή του ΕΥ που δημιουργήθηκε η παρουσία των στοιχείων αυτών είναι έκδηλη και διακριτή:

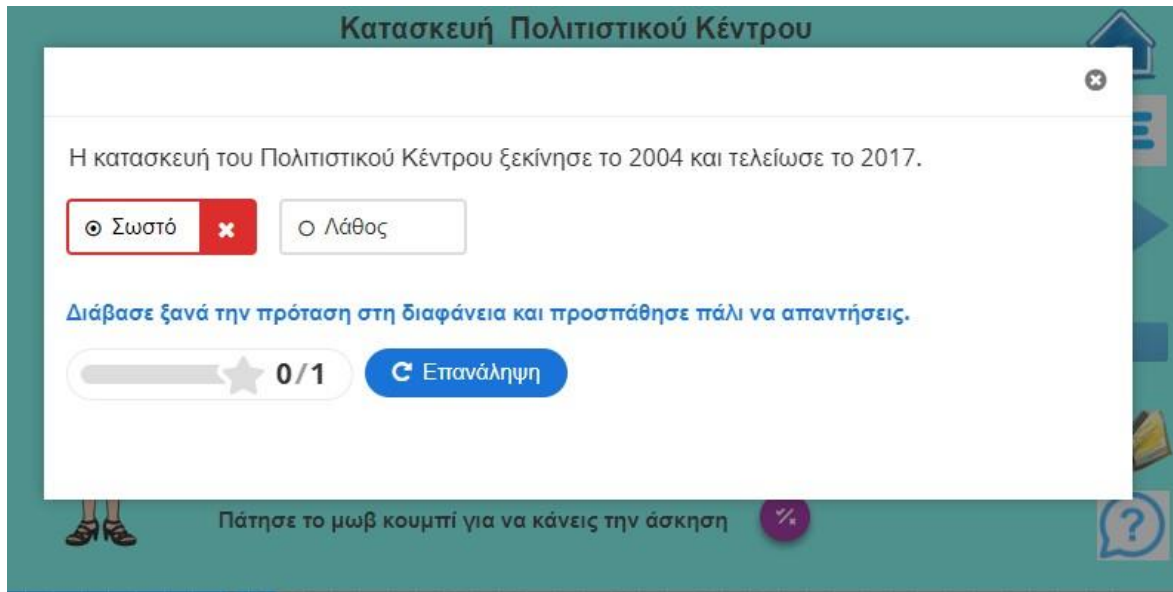
Τα προκείμενα όπως περιεχόμενα, σκοπός, προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν ήδη αποτυπωθεί στις εικόνες 8 – 10.

Τα μετακείμενα όπως συνόψεις και βιβλιογραφία αποτυπώνονται στις εικόνες 16, 17.

Τα διακείμενα όπως είναι συμπεράσματα, δραστηριότητες και ασκήσεις αυτοαξιολόγησης, μηχανισμοί ανατροφοδότησης και παραπομπών σε συγγενείς πηγές πληροφοριών.

Παράδειγμα από την 2^η ΔΕ:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

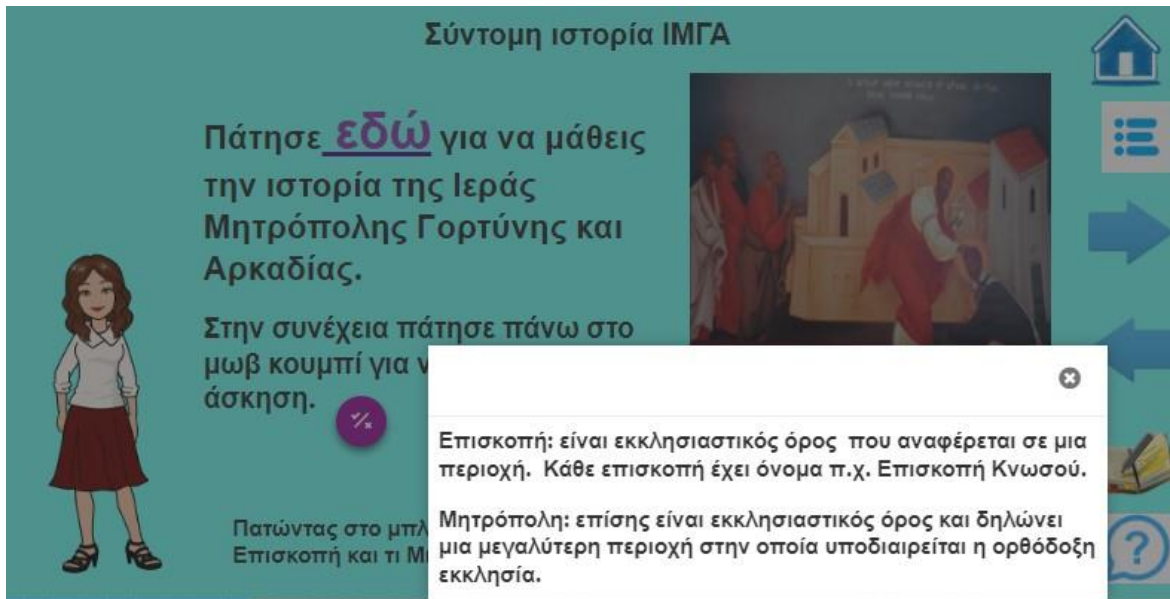
Εικόνα 28: Διακείμενα

Τα επικείμενα όπως διασαφήσεις, γλωσσάρια, συνδέσεις που διευκολύνουν την κατανόηση του βασικού κειμένου. Παραδείγματα από την 1^η και 2^η ΔΕ:

Εικόνα 29: Επικείμενα 1^η ΔΕ

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Σύντομη ιστορία ΙΜΓΑ

Πάτησε **εδώ** για να μάθεις την ιστορία της Ιεράς Μητρόπολης Γορτύνης και Αρκαδίας.

Στην συνέχεια πάτησε πάνω στο μωβ κουμπί για να συνεχίσεις την άσκηση.

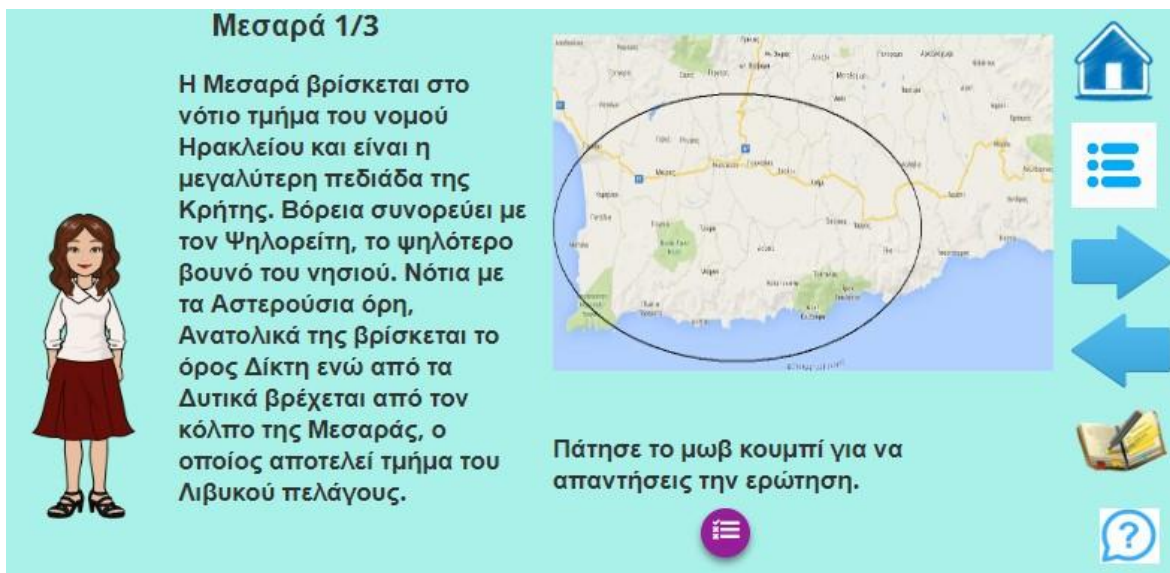
Πατώντας στο μπλε κουμπί θα εμφανιστεί η Επισκοπή και τη Μητρόπολη.

Επισκοπή: είναι εκκλησιαστικός όρος που αναφέρεται σε μια περιοχή. Κάθε επισκοπή έχει όνομα π.χ. Επισκοπή Κνωσού.

Μητρόπολη: επίσης είναι εκκλησιαστικός όρος και δηλώνει μια μεγαλύτερη περιοχή στην οποία υποδιαιρείται η ορθόδοξη εκκλησία.

Εικόνα 30: Επικείμενα 2^η ΔΕ

Τα παρακείμενα όπως, εικόνες, φωτογραφίες, γραφήματα, τυπογραφικές ιδιαιτερότητες. Παράδειγμα από την εισαγωγή:

Μεσαρά 1/3

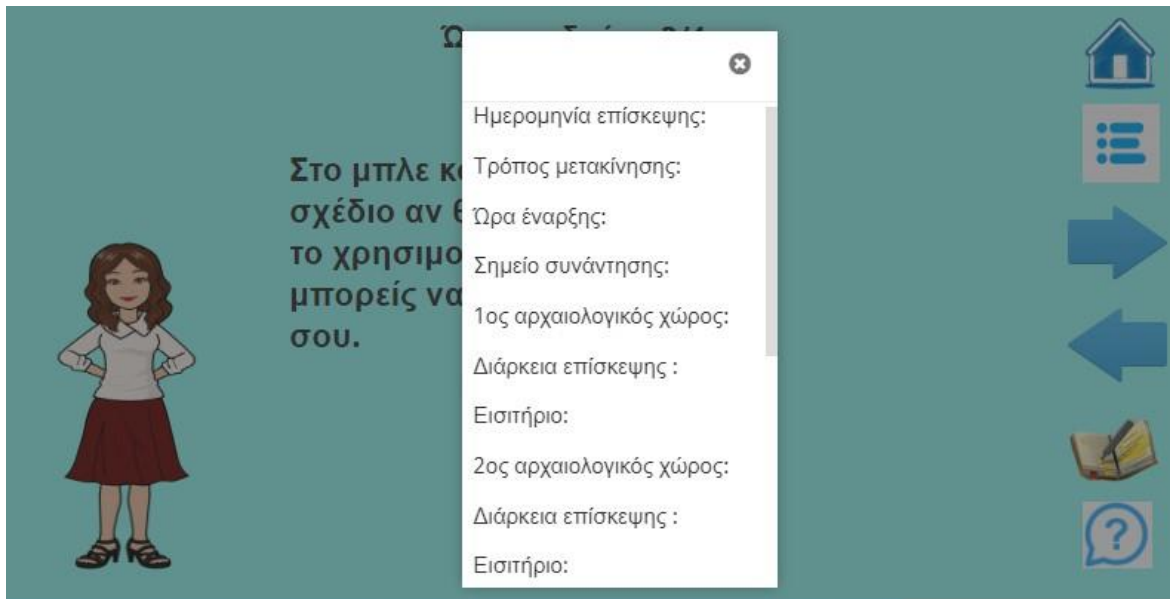
Η Μεσαρά βρίσκεται στο νότιο τμήμα του νομού Ηρακλείου και είναι η μεγαλύτερη πεδιάδα της Κρήτης. Βόρεια συνορεύει με τον Ψηλορείτη, το ψηλότερο βουνό του νησιού. Νότια με τα Αστερούσια όρη, Ανατολικά της βρίσκεται το όρος Δίκη ενώ από τα Δυτικά βρέχεται από τον κόλπο της Μεσαράς, ο οποίος αποτελεί τμήμα του Λιβυκού πελάγους.

Πάτησε το μωβ κουμπί για να απαντήσεις την ερώτηση.

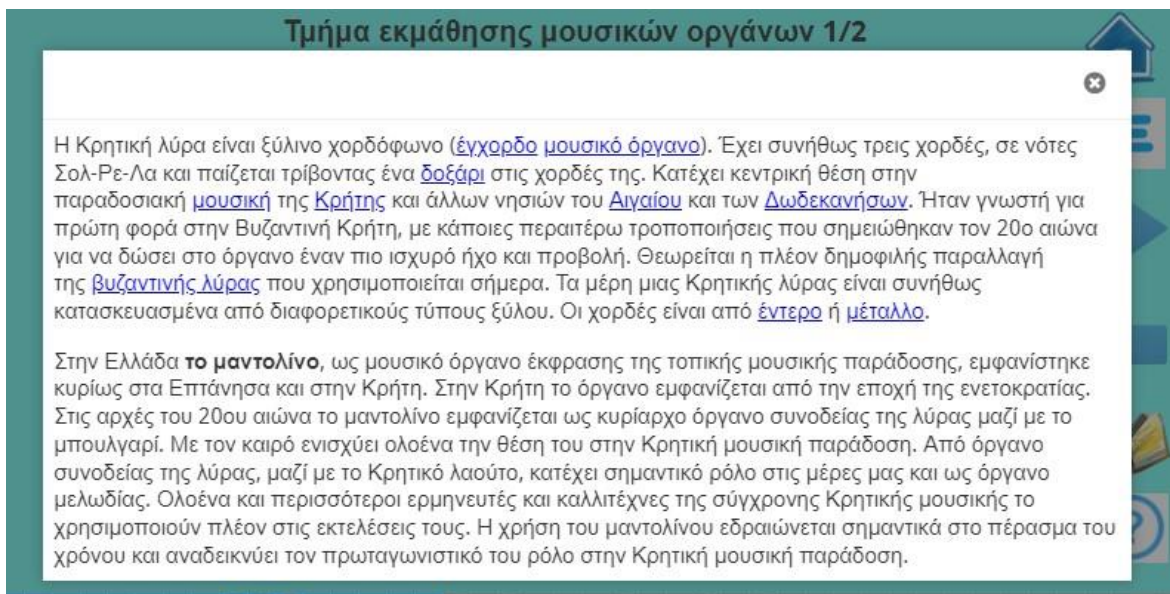
Εικόνα 31: Παρακείμενα

Τα περικείμενα όπως παράλληλα κείμενα, σενάρια, κείμενα σε παράθυρα επεξηγήσεις. Παραδείγματα από την 1^η και 2^η ΔΕ:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 32: Περιεχόμενα 1^η ΔΕ

Εικόνα 33: Περιεχόμενα 2^η ΔΕ

Τα πολυαντικείμενα, τα ηλεκτρονικά δηλαδή μέσα, μέσω των οποίων μεταφέρονται τα στοιχεία του διδακτικού υλικού. Στο παρόν ΕΥ τέτοια μέσα θεωρούνται η πλατφόρμα Chamilo, το H5p, και η εφαρμογή Actionbound.

Τέλος τα πολυκείμενα, τα οποία δεν μπορούν να γίνουν ορατά στο παρόν ΕΥ, καθώς η επικοινωνία και η πληροφόρηση γινόταν είτε δια ζώσης είτε με προσωπικά μηνύματα, τα

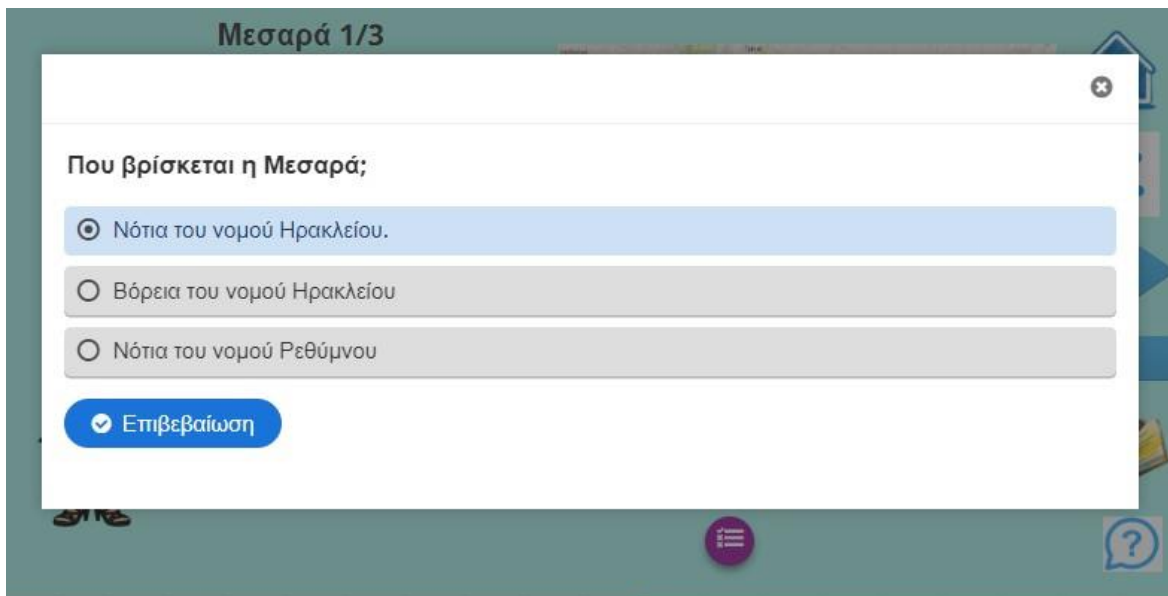
Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

οποία δεν μπορούν να παρουσιαστούν λόγω προστασίας των προσωπικών δεδομένων των εκπαιδευομένων.

6.3.3 Παρουσίαση των δραστηριοτήτων του εκπαιδευτικού υλικού

Στο ΕΥ που δημιουργήθηκε συμπεριλήφθηκαν ποικίλες δραστηριότητες για την επίτευξη διαφορετικών στόχων κάθε φορά, σύμφωνα με τους τύπους που προτύνει ο Λιοναράκης (2004) και περιγράφονται στο κεφάλαιο 2.2 της παρούσας εργασίας.

Πολλές από αυτές αφορούν την επαλήθευσή και αυτοαξιολόγηση των γνώσεων:

Μεσαρά 1/3

Που βρίσκεται η Μεσαρά;

Νότια του νομού Ηρακλείου.

Βόρεια του νομού Ηρακλείου

Νότια του νομού Ρεθύμνου

Εικόνα 34: Επιλογή της σωστής απάντησης

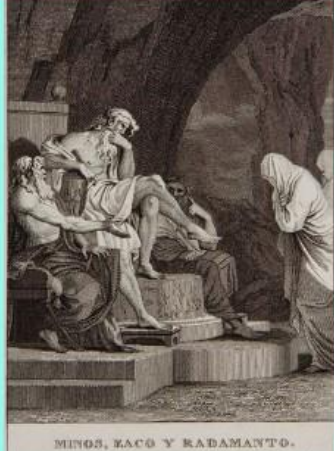
Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Φαιστός 3/4

Σύμφωνα με την μυθολογία στη Φαιστό βασίλευσε ο Ραδάμανθς, γίος του Δία και της Ευρώπης και αδελφός του Μίνωα, βασιλιά της Κνωσσοῦ. Υπάρχουν διάφοροι μῦθοι για την σχέση του με τον Μίνωα. Σύμφωνα με τις πηγές ο Ραδάμανθς ήταν πολύ δίκαιος και μετά το θάνατό του έγινε ένας από τους τρεις κριτές του Κάτω Κόσμου (= Άδης για τους αρχαίους).

Ο Ραδάμανθς ήταν βασιλιάς της Φαιστοῦ και αδελφός του Μίνωα.

Σωστό Λάθος

ΜΙΝΟΣ, ΡΑΔΩ Υ ΡΑΔΑΜΑΝΤΟ.
Harvard Art Museums/Fogg Museum

Εικόνα 35: Δραστηριότητα σωστό / λάθος

Άλλες αφορούν την αναζήτηση και επεξεργασία πληροφοριών. Οι παρακάτω εικόνες περιγράφουν μια τέτοια δραστηριότητα:

Ωρα για δράση 1/4

Ουέ, επιτέλους!!!
Έφθασε λοιπόν η ώρα για δράση!!!

Ηρθέ η ώρα για δράση. Τώρα για να ολοκληρώσεις την ενότητα θα πρέπει να οργανώσεις μια εκδρομή στους αρχαιολογικούς χώρους της Μεσαράς. Για να δεις πως θα το κάνεις πήγαινε στην επόμενη διαφάνεια.

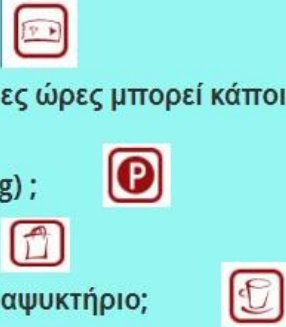

Εικόνα 36: Αναζήτηση και επεξεργασία πληροφοριών 1

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Ωρα για δράση 2/4

Τι χρειάζεται να βρεις:

- Που βρίσκεται ο αρχαιολογικός χώρος ;
- Σε ποια ιστορική περίοδο ανήκει ;
- Για ποιο μνημείο του είναι γνωστός;
- Πόσο είναι το εισιτήριο εισόδου ;
- Ποιο είναι το ωράριο λειτουργίας , ποιες ώρες μπορεί κάποιος να το επισκεφθεί;
- Υπάρχει χώρος στάθμευσης (= parking) ;
- Μπορείς να αγοράσεις αναμνηστικά;
- Μπορείς να πιεις ή να φας κάτι στο αναψυκτήριο;

Εικόνα 37: Αναζήτηση και επεξεργασία πληροφοριών 2

Ωρα για δράση 4/4

Στους παρακάτω συνδέσμους θα βρεις την απάντηση για τα προηγούμενα ερωτήματα. Πάτησε πάνω στο όνομα του αρχαιολογικού χώρου για να τις βρεις.

[Φαιστός](#)

[Αγία Τριάδα](#)

[Γόρτυνα](#)

Εικόνα 38: Αναζήτηση και επεξεργασία πληροφοριών 3

EIRINI MILONAKI · 10 μέρες

Εκδρομή στους αρχαιολογικούς χώρους της Μεσαράς.

Γράψε εδώ την εκδρομή που οργάνωσες

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 39: Αναζήτηση και επεξεργασία πληροφοριών 4

Κάποιες αφορούν την αξιοποίηση εμπειριών και γνώσεων. Τα παραδείγματα είναι από την εισαγωγή:

Εικόνα 40: Αξιοποίηση γνώσεων

Πολιτιστικό Κέντρο 2/2

Οι δράσεις του Πολιτιστικού Κέντρου είναι πάρα πολλές και διαφορετικές.

Πάτησε εδώ

για να τις διαβάσεις τις δράσεις του Πολιτιστικού Κέντρου

Υπάρχει κάτι παρόμοιο στη χώρα σου; Γράψε την απάντησή σου στην ομάδα μας στο

Πάτησε εδώ

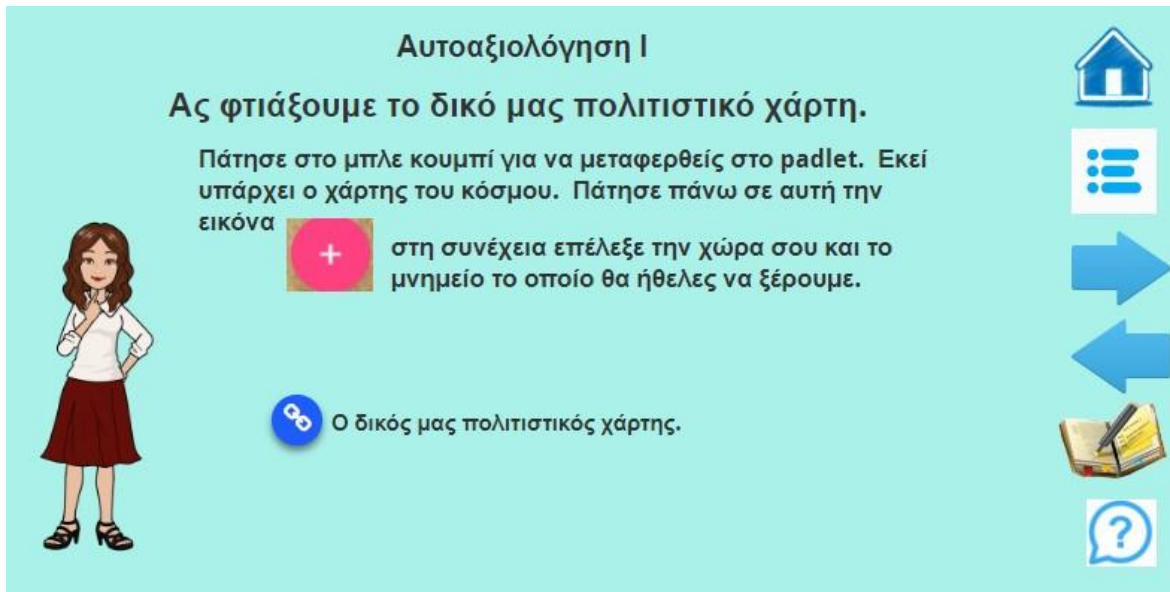
για να διαβάσεις τα τμήματα που λειτουργούν τώρα

Εικόνα 41: Αξιοποίηση εμπειριών

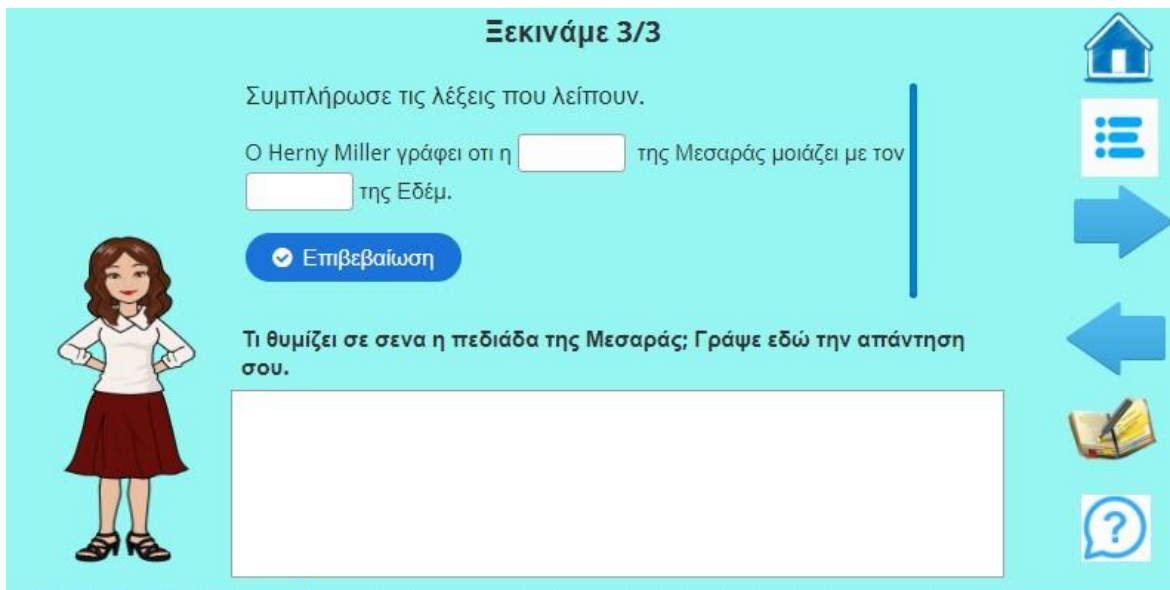
Παράλληλά, δραστηριότητες όπως η παρακάτω βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί ως μέλος μιας ομάδας και όχι ως ένα απομονωμένο άτομο:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 42: Ο δικός μας πολιτιστικός χάρτης

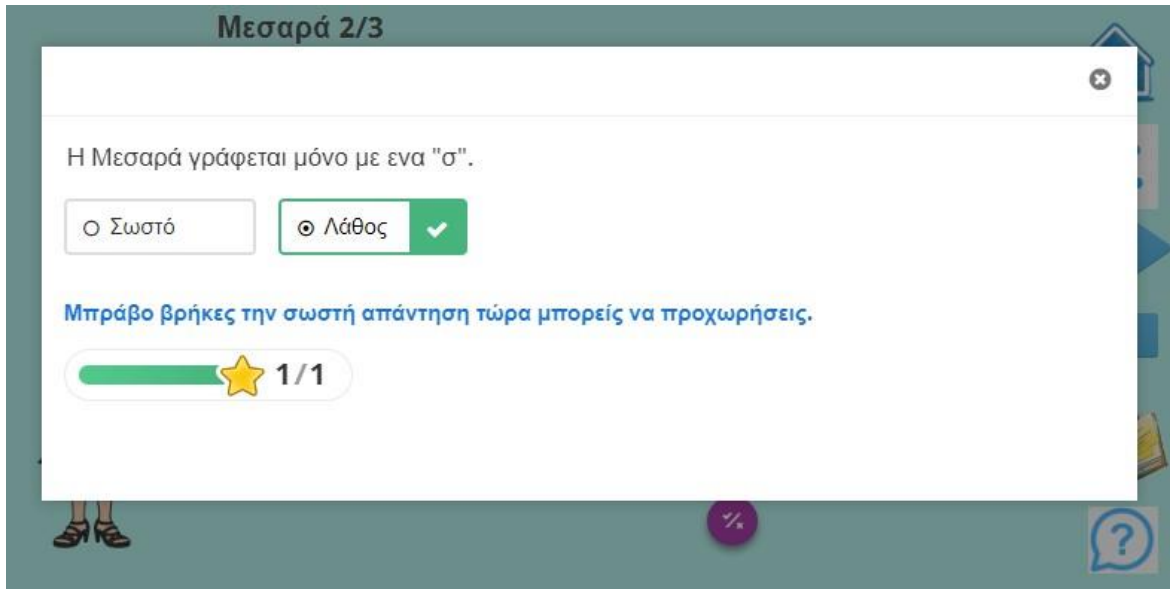
Η παρακάτω δραστηριότητα επιδιώκει τη συναισθηματική εμπλοκή του εκπαιδευόμενου:

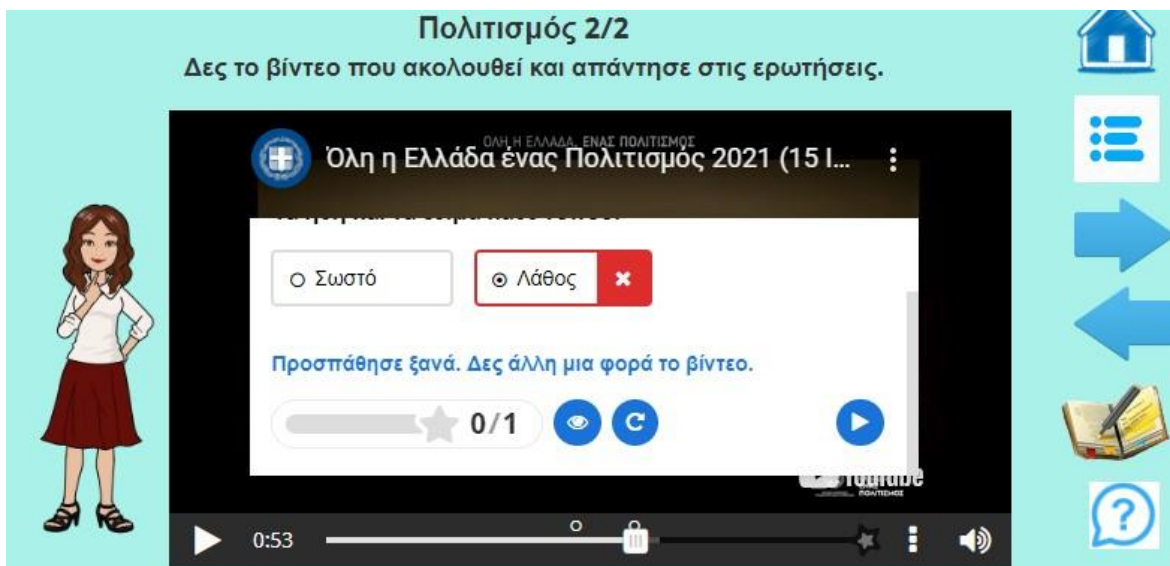
Εικόνα 43: Δραστηριότητα συναισθηματικής εμπλοκής

Τέλος, οι απαντήσεις των δραστηριοτήτων παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να λειτουργούν ανατροφοδοτικά, εμπυχνώνοντας και επιβραβεύοντας τον εκπαιδευόμενο αλλά και καθοδηγώντας τον για περαιτέρω μελέτη. Παραδείγματα από την εισαγωγή του μαθήματος:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

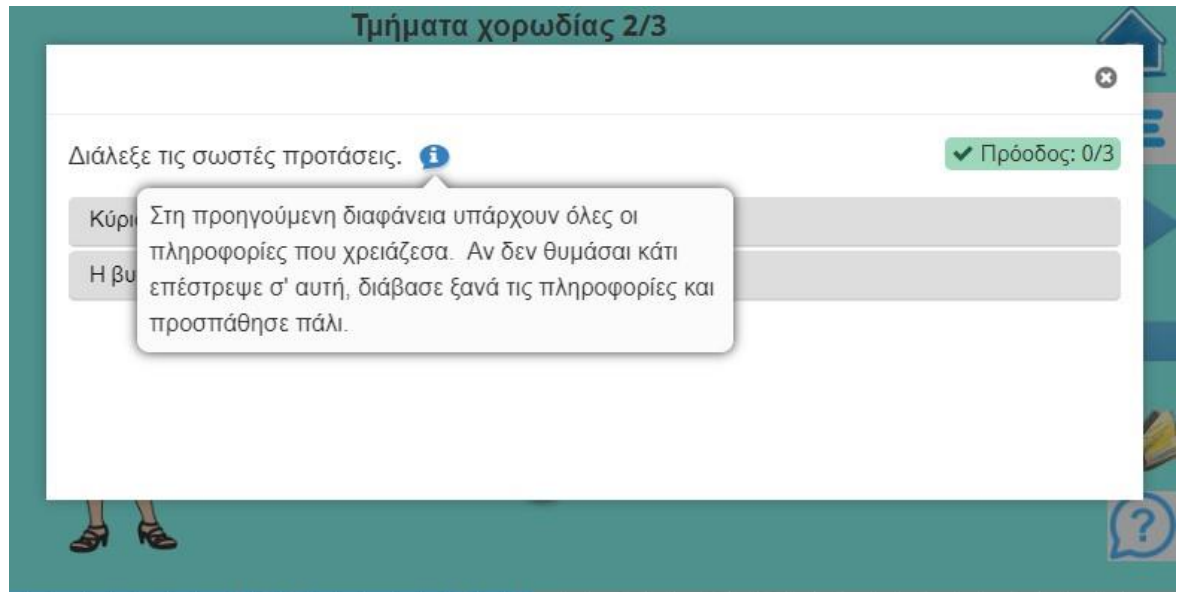

Εικόνα 44: Επιβράβευση

Εικόνα 45: Καθοδήγηση, παράδειγμα από την εισαγωγή

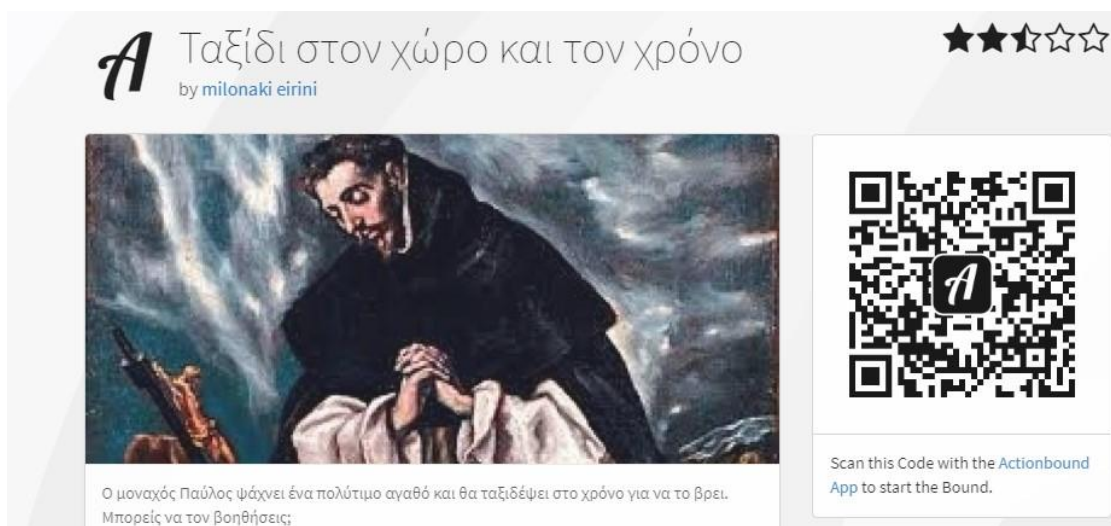
Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 46: Καθοδήγηση, παράδειγμα από την 2^η ΔΕ

6.4 Το χωροευαίσθητο παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας

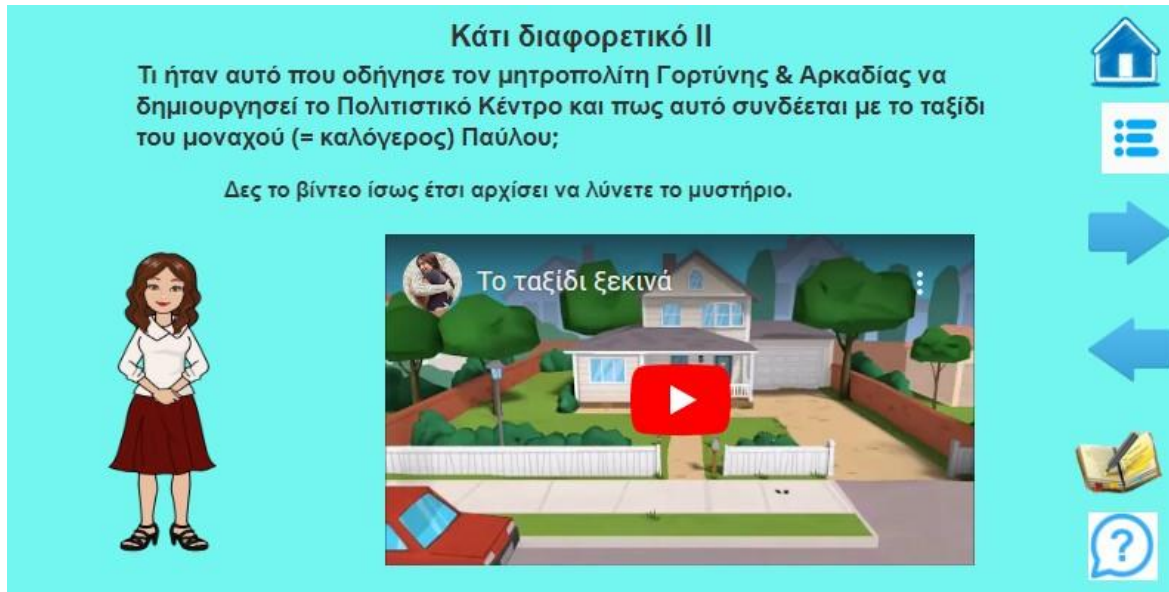
Για τη δημιουργία του χωροευαίσθητου παιχνιδιού Επαυξημένης πραγματικότητας, με τίτλο «Ταξίδι στον χώρο και τον χρόνο» (Εικόνα 47) χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή Actionbound. Το παιχνίδι αποτελεί μέρος της 2^{ης} ΔΕ ως δραστηριότητα αυτοαξιολόγησης.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 47: Τίτλος παιχνιδιού

Για την παρουσίαση του παιχνιδιού δημιουργήθηκε ένα εισαγωγικό βίντεο με τις εφαρμογές Doodle, Plotagon και Moviemaker, το οποίο ενσωματώθηκε στη 2^η ΔΕ.

Εικόνα 48: Εισαγωγικό βίντεο

Στις επόμενες διαφάνειες της 2^{ης} ΔΕ δόθηκαν οι βασικές οδηγίες και οι απαραίτητες πληροφορίες για την διεξαγωγή του παιχνιδιού:

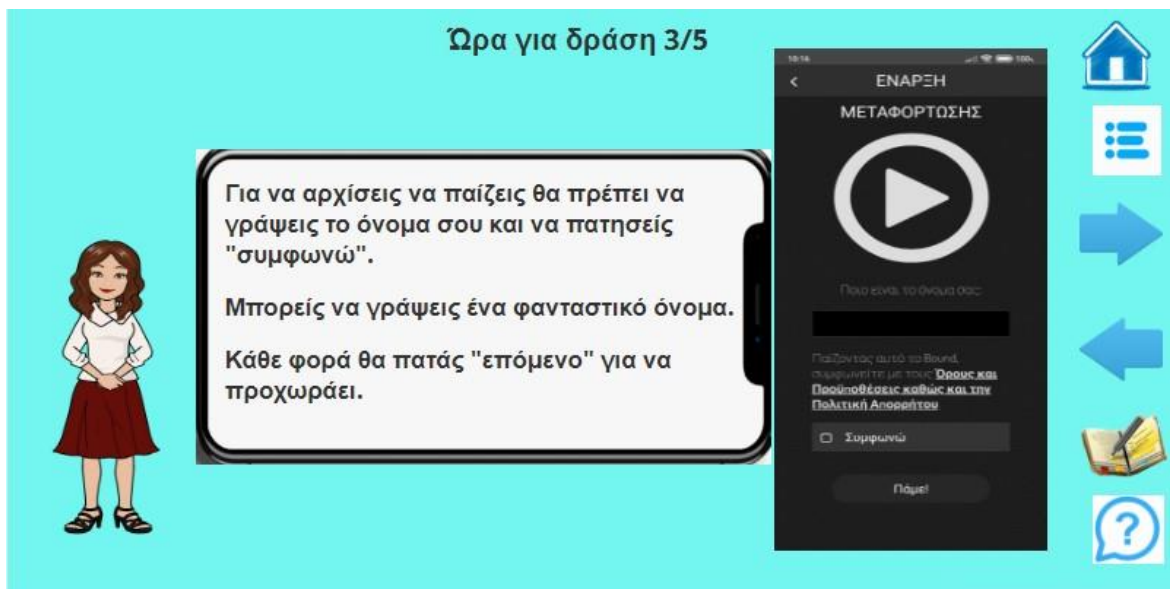

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 49: Γενικές οδηγίες

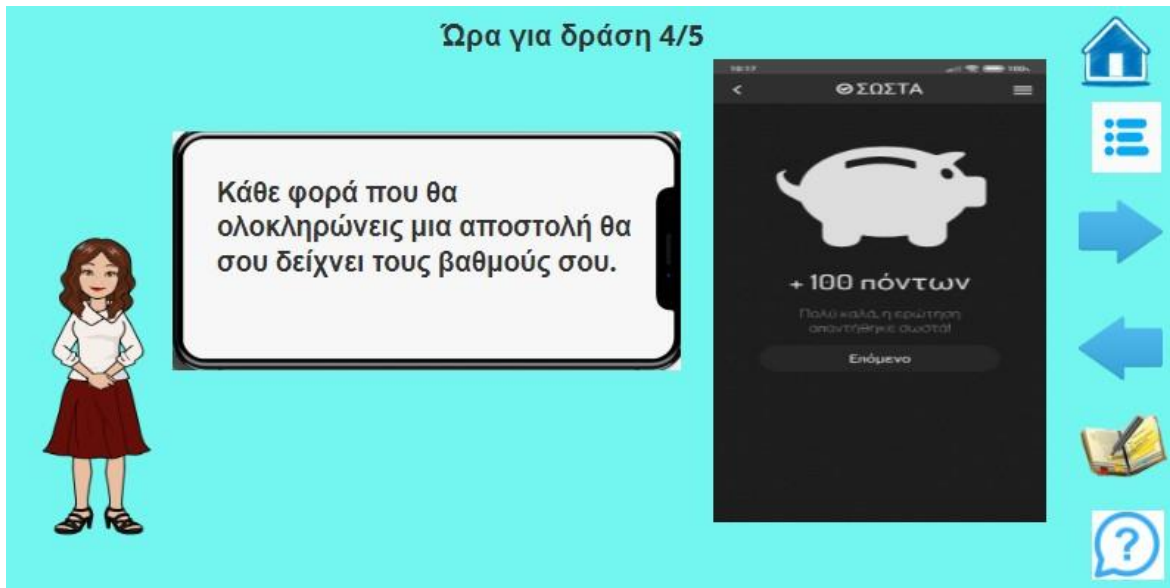

Εικόνα 50: Οδηγίες έναρξης

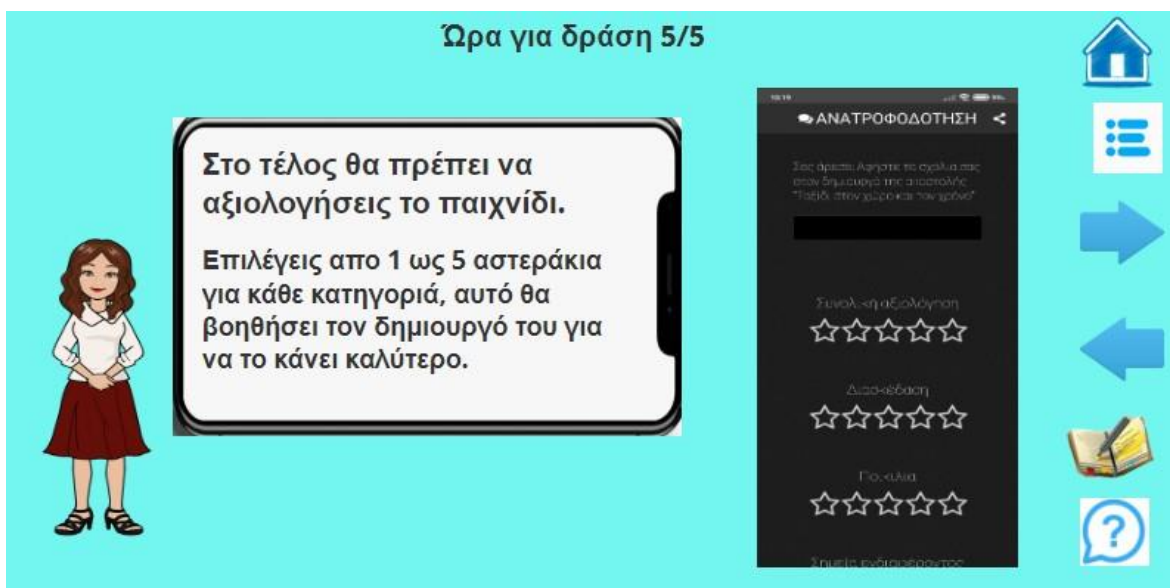

Εικόνα 51: Οδηγίες εγγραφής

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 52: Πόντοι

Εικόνα 53: Αξιολόγηση του παιχνιδιού

Σκοπός του παιχνιδιού είναι η βιωματική γνωριμία με το Πολιτιστικό Κέντρο της Ιεράς Μητρόπολης Γορτύνης και Αρκαδίας, σε ένα αυθεντικό μαθησιακό περιβάλλον, μέσα από την επαφή των μαθητριών με τους χώρους του και τα αντικείμενα του. Οι μαθήτριες έχουν ήδη έρθει σε επαφή με ένα μεγάλο αριθμό πληροφοριών, όσον αφορά τα σημεία ενδιαφέροντος στα οποία θα περιηγηθούν.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

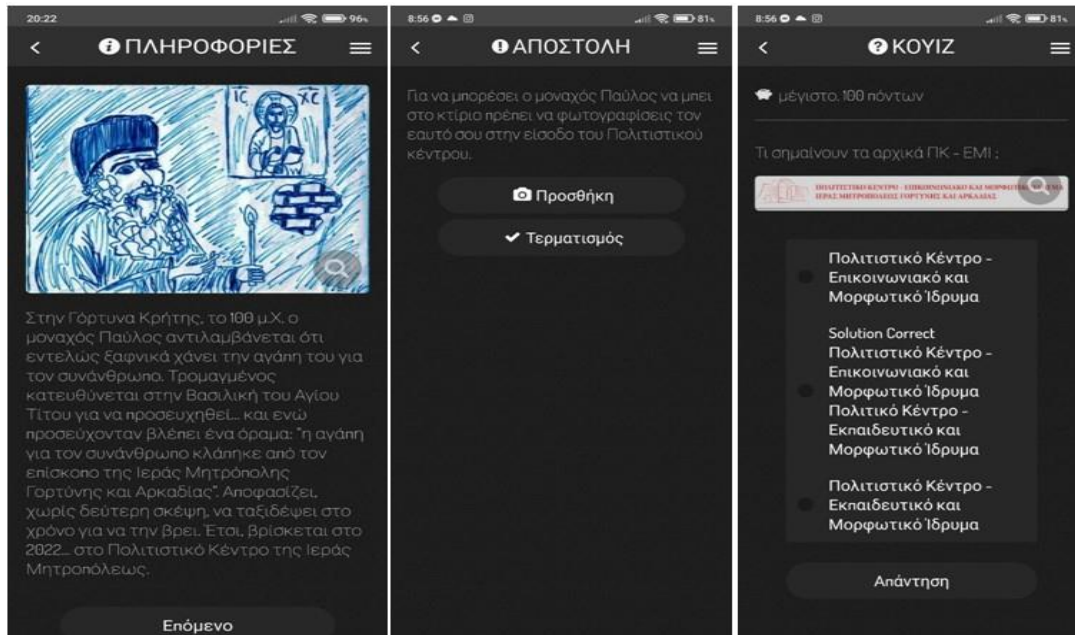
6.4.1 Περιγραφή του παιχνιδιού

Το παιχνίδι ξεκινά από την είσοδο του Πολιτιστικού Κέντρου και τελειώνει στο χώρο της βιβλιοθήκης στο υπόγειο του κτιρίου. Το θέμα του παιχνιδιού είναι η εύρεση ενός κλεμμένου αγαθού: της αγάπης. Οι παίχτες πρέπει να περιηγηθούν μέσα στο κτίριο, να απαντήσουν σε ερωτήσεις και να ολοκληρώσουν αποστολές ώστε να βρουν που κρύβετε η χαμένη αγάπη. Ο κεντρικός ήρωας του παιχνιδιού είναι ο μοναχός Παύλος και ο ρόλος των παιχτών είναι να τον βοηθήσουν. Το παιχνίδι είναι σχεδιασμένο να παίζεται ατομικά. Τα σημεία ενδιαφέροντος είναι το αμφιθέατρο και η αίθουσα εκμάθησης υπολογιστών στο ισόγειο, οι αίθουσες δραστηριοτήτων του 1^{ου} ορόφου, ο ραδιοφωνικός σταθμός και η βιβλιοθήκη στο υπόγειο του κτιρίου. Το παιχνίδι διαρκεί περίπου 30 λεπτά ανάλογα το ρυθμό του κάθε παίχτη.

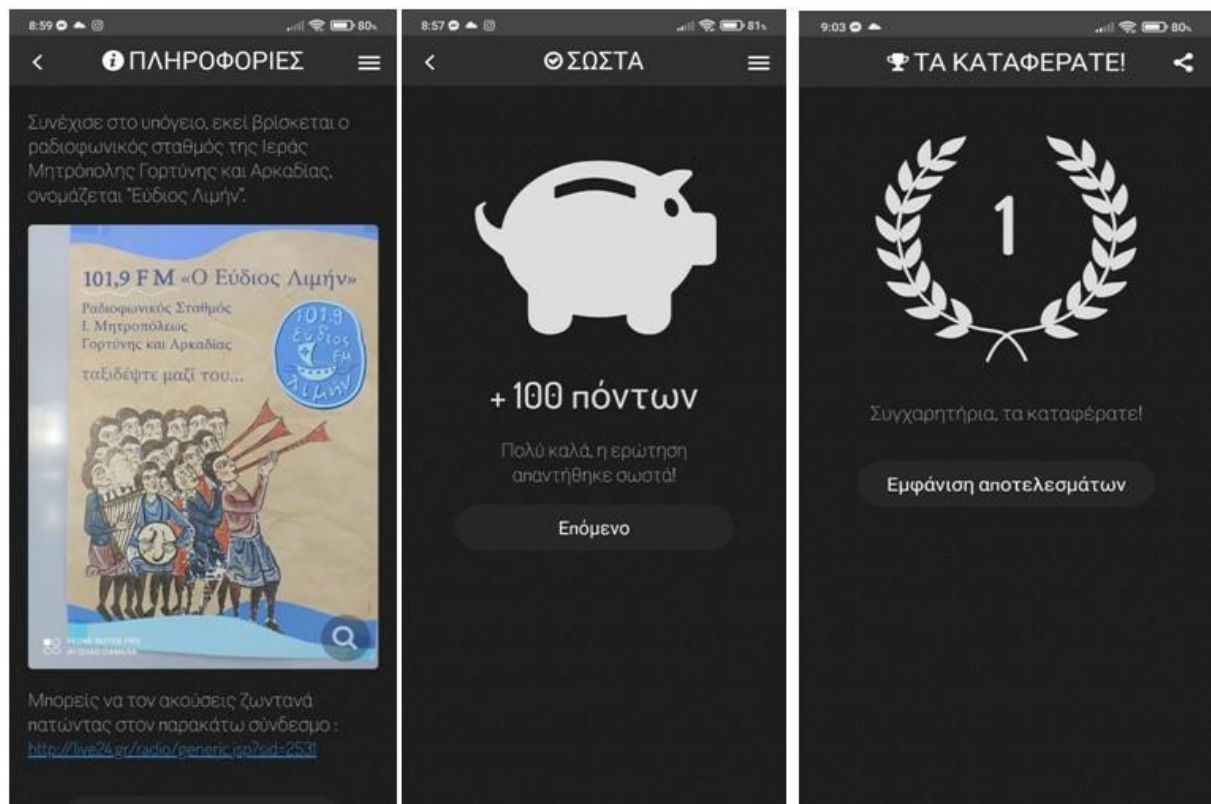
Το παιχνίδι ανήκει στην κατηγορία των παιχνιδιών που ονομάζονται «κυνήγι χαμένου θησαυρού». Οι παίχτες καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις σύμφωνα με αυτά που βλέπουν, να παρατηρήσουν πίνακες και να ηχογραφήσουν τις εντυπώσεις τους, να φωτογραφηθούν, να γράψουν τα ευρήματα που βρήκαν, να απαντήσουν σε ερωτήσεις σύμφωνα με τις φωτογραφίες και τελικά να ανακαλύψουν την αγάπη που κλάπηκε μέσα σε ένα σημείωμα που άφησε ο Μητροπολίτης. Με την ολοκλήρωση κάθε δραστηριότητας οι παίχτες ανταμείβονται με πόντους και στο τέλος του παιχνιδιού ενημερώνονται για την κατάταξή τους, ανάλογα με τους πόντους που έχουν συγκεντρώσει. Τέλος, οι παίχτες καλούνται να αξιολογήσουν το παιχνίδι όπως φαίνεται και στην Εικόνα 52.

Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικές φωτογραφίες από το παιχνίδι:

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εικόνα 54: Στιγμιότυπα από το παιχνίδι

Εικόνα 55: Στιγμιότυπα από το παιχνίδι

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

7 Αποτίμηση του Εκπαιδευτικού υλικού

7.1 Μεθοδολογία της έρευνας

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε για την αποτίμηση εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού σε ενήλικες στα πλαίσια της διδασκαλίας της ελληνικής ως Γ2. Αρχικά, δημιουργήθηκε το ΕΥ με τη χρήση του εργαλείου H5p, το οποίο στη συνέχεια ενσωματώθηκε στην πλατφόρμα Chamilo. Ο τίτλος του διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού είναι «Ταξίδι στον πολιτισμό της Μεσαράς». Παράλληλα, δημιουργήθηκε το χωροευαίσθητο εκπαιδευτικό παιχνίδι «Ταξίδι στον χώρο και τον χρόνο», με τη χρήση της εφαρμογής Επαυξημένης Πραγματικότητας Actionbound. Τα δυο αυτά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά και για αυτό αποτιμήθηκαν από τους συμμετέχοντες ξεχωριστά, έχοντας το καθένα τους δικούς του στόχους και τα δικά του ερευνητικά ερωτήματα.

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύονται ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα, το είδος της, ο χρόνος διεξαγωγής της έρευνας, ο πληθυσμός της, η μέθοδος ανάλυσης, τα μέσα συλλογής δεδομένων και η επεξεργασία τους, οι περιορισμοί και οι δεοντολογικές αρχές της έρευνας.

7.2 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

7.2.1 Σκοπός της έρευνας

Η παρούσα έρευνα έχει σκοπό την αποτίμηση εξ αποστάσεως συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού στα πλαίσια της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας σε ενήλικες με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς. Η αξιολόγηση τόσο του διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού όσο και του παιχνιδιού ΕΠ ως προς την ευχρηστία του, το ευχάριστο περιβάλλον μάθησης και τα μαθησιακά αποτελέσματα αποτιμήθηκαν από τις μαθήτριες αλλά και από τελειόφοιτους του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

7.2.2 Στόχοι της έρευνας

Η έρευνα χωρίστηκε σε δυο επιμέρους μέρη. Η πρώτη αναφέρεται στην αποτίμηση ΕΥ για e-Learning περιβάλλον και η δεύτερη στον σχεδιασμό, στη δημιουργία, στην υλοποίηση και στην αποτίμηση ΕΥ για m-Learning περιβάλλον και συγκεκριμένα ενός χωροευαίσθητου παιχνιδιού Επαυξημένης Πραγματικότητας.

Το πρώτος μέρος της έρευνας αφορά το κύριο ΕΥ του μαθήματος, στην πλατφόρμα Chamilo και είχε ως στόχο να διερευνήσει τις απόψεις των τελειόφοιτων του ΠΜΣ για το κατά πόσο το ΕΥ:

1. διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
2. έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.

Επίσης, σε ότι αφορά τις μαθήτριες είχε στόχο να διερευνήσει:

1. Τις απόψεις τους για τον νέο τρόπο διδασκαλίας του μαθήματος.
2. Τις στάσεις και τις δεξιότητες τους απέναντι στην πλατφόρμα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
3. Τις απόψεις τους για την ευχρηστία και την ελκυστικότητα του ΕΥ.
4. Τις απόψεις τους για την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων.
5. Προτεινόμενες αλλαγές για την βελτίωση του ΕΥ.

Το δεύτερο μέρος της έρευνας αφορά το χωροευαίσθητο παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας και είχε ως στόχο να διερευνήσει:

1. Την ύπαρξη πιθανών προβλημάτων στο σχεδιασμό του παιχνιδιού.
2. Την ύπαρξη προβλημάτων στη διεξαγωγή του παιχνιδιού.
3. Την ύπαρξη προβλημάτων προσβασιμότητας στο παιχνίδι.
4. Την καταγραφή των δυνατών σημείων του παιχνιδιού.
5. Την καταγραφή των αδύνατων σημείων του παιχνιδιού.
6. Προτεινόμενες αλλαγές βελτίωσης.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

7.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα που προέκυψαν αντανακλούν τους στόχους της έρευνας και αναλύονται ως εξής:

Αναφορικά με το κύριο ΕΥ από τους ειδικούς της ΕξΑΕ:

1. Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές και τις μεθόδους της ΕξΑΕ;
2. Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

Αναφορικά με το κύριο ΕΥ από τις μαθήτριες:

1. Ποιες είναι οι απόψεις τους για τον νέο τρόπο διδασκαλίας;
2. Ποιες είναι οι απόψεις τους για την ευχρηστία και την ελκυστικότητα του ΕΥ;
3. Το ΕΥ οδηγεί σε μαθησιακά αποτελέσματα;
4. Ποιες αλλαγές προτείνονται για την βελτίωση του ΕΥ;

Αναφορικά με το χωροευαίσθητο παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας:

1. Υπάρχουν προβλήματα στο σχεδιασμό του παιχνιδιού;
2. Υπάρχουν προβλήματα στη διεξαγωγή του παιχνιδιού;
3. Υπάρχει εξοικείωση με την εφαρμογή του παιχνιδιού;
4. Ποια είναι τα δυνατά στοιχεία του παιχνιδιού;
5. Ποια είναι τα αδύνατα στοιχεία του παιχνιδιού;
6. Υπάρχουν προτάσεις για αλλαγές ώστε να βελτιωθεί το παιχνίδι;

7.4 Είδος της έρευνας

Στο πεδίο της έρευνας υπάρχουν δυο κύριες ερευνητικές κατευθύνσεις: η ποσοτική και η ποιοτική έρευνα. Σύμφωνα με το χαρακτήρα του ερευνητικού προβλήματος και τα ερωτήματα που θα τεθούν για την προσέγγιση του ο ερευνητής επιλέγει είτε την μια είτε την άλλη είτε ένα συνδυασμό των δυο μεθόδων. Αυτό που τις διαφοροποιεί είναι τα χαρακτηριστικά τους ως προς την ροή της ερευνητικής διαδικασίας (Creswell, 2016). Το

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

είδος της έρευνας που επιλέχθηκε στην παρούσα έρευνα είναι η ποιοτική γιατί τα χαρακτηριστικά της ταιριάζουν περισσότερο²⁰.

7.5 Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2022. Οι μαθήτριες αφού ολοκλήρωσαν την μελέτη του διαδραστικού ΕΥ, έπαιζαν το παιχνίδι ΕΠ.

7.6 Δειγματοληψία της έρευνας

Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε η σκόπιμη δειγματοληψία (purposive sampling). Σύμφωνα με τον Creswell (2016) στην σκόπιμη δειγματοληψία ο ερευνητής επιλέγει σκόπιμα άτομα ή χώρους για να μάθει ή να κατανοήσει καλύτερα το φαινόμενο. Παράλληλα, ο Patton (2002, στο Ίσαρη & Πούρκος, 2015) υποστηρίζει ότι το μέγεθος του δείγματος εξαρτάται από *«το τι θέλουμε να μάθουμε, γιατί θέλουμε να το μάθουμε, πώς θα χρησιμοποιηθούν τα ευρήματα καθώς και από τους πόρους (συμπεριλαμβανομένου του χρόνου) που διαθέτουμε στη μελέτη»*. Συνάμα, διακρίνει το εύρος από το βάθος, αναφέροντας ότι μια εις βάθος μελέτη λίγων υποκειμένων θα μπορούσε να αποφέρει πλούσιες πληροφορίες ακόμη και από λίγα άτομα. Το ίδιο εξάλλου ισχυρίζεται και η Marshall (1996, στο Ίσαρη & Πούρκος, 2015) ότι δηλαδή *«το κατάλληλο μέγεθος δείγματος για μια ποιοτική μελέτη είναι αυτό που απαντάει επαρκώς στην ερευνητική ερώτηση»*. Τέλος, υπάρχει και η άποψη ότι *«αν και κάποιες μέθοδοι μπορεί να έχουν τη λάμψη των μεγάλων δειγμάτων, άλλες μπορεί να είναι ελκυστικές λόγω της ευαισθησίας τους στον υπαινιγμό ή την ικανότητά τους να διερευνούν εις βάθος»* (Gergen, 1985, στο Ίσαρη & Πούρκος, 2016).

Το δείγμα που επιλέχθηκε για την παρούσα έρευνα αποτελείται από 2 διαφορετικές ομάδες. Την πρώτη ομάδα αποτελούν τρεις τελειόφοιτοι του ΠΜΣ «Επιστήμες της

²⁰Τα χαρακτηριστικά της ποιοτικής έρευνας σύμφωνα με τον Creswell (2016) μπορούν να συνοψιστούν στα παρακάτω: διερεύνηση ενός προβλήματος και ανάπτυξη λεπτομερούς κατανόησης ενός κεντρικού φαινομένου, ανάθεση δευτερεύοντος ρόλου στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας αλλά αιτιολόγηση του προβλήματος, δήλωση σκοπού και ερευνητικών ερωτημάτων με ανοικτό τρόπο, συλλογή δεδομένων με βάση τις λέξεις, συλλογή δεδομένων με βάση τις λέξεις από μικρό αριθμό ατόμων, ανάλυση δεδομένων σύμφωνα με το κείμενο και ερμηνεία της γενικότερης σημασίας των ευρημάτων και συγγραφή της αναφοράς με ευέλικτες δομές και αξιολογικά κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη των υποκειμενικό αναστοχασμό.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)» για να αποτιμήσουν το ΕΥ ως γνώστες του αντικειμένου οι οποίοι επιλέχθηκαν από το ΕΔΙΒΕΑ. Τη δεύτερη ομάδα αποτέλεσαν πέντε ενήλικες μαθήτριες οι οποίες συμμετείχαν στην συμπληρωματική εξ αποστάσεως παρέμβαση. Αυτές αποτίμησαν το ΕΥ αλλά και το χωροεναίσθητο παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας με την εφαρμογή Actionbound. Το αναλυτικό προφίλ των συμμετεχόντων (ειδικών και μαθητριών) περιγράφεται στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν στα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηματολογίων.

7.7 Μέθοδοι έρευνας και μέσα συλλογής δεδομένων

Η παρούσα έρευνα χωρίζεται σε δυο μέρη για το κύριο ΕΥ και για το παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας, για την μεθοδολογική προσέγγιση τους χρησιμοποιήθηκε η ποιοτική ανάλυση περιεχομένου (qualitative content analysis) η οποία είναι μια ερευνητική τεχνική που αντικειμενικά, συστηματικά και ποσοτικά περιγράφει το περιεχόμενο που εκδηλώνεται στην επικοινωνία. Σύμφωνα με τον Βάμβουκα (2002), η εν λόγω μέθοδος χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό: των χαρακτηριστικών του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών του πομπού της επικοινωνίας, των χαρακτηριστικών των αποδεκτών της επικοινωνίας και των επιπτώσεών της σε αυτούς, με σκοπό την εξαγωγή εγκύρων συμπερασμάτων.

7.7.1 Έρευνα κύριου εκπαιδευτικού υλικού

Η έρευνα για το κύριο ΕΥ, διακρίνεται σε δυο μέρη, στο πρώτο αποτίμησαν το υλικό οι συμμετέχοντες - ειδικοί της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σύμφωνα με τις οδηγίες του ΕΔΙΒΕΑ, στο δεύτερο μέρος η αποτίμηση έγινε από τις συμμετέχουσες – μαθήτριες. Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια ανοιχτών ερωτήσεων για την συλλογή ποιοτικών δεδομένων. Σημειώνεται ότι κάθε ερωτηματολόγιο αντιστοιχεί σε ένα υποκείμενο της έρευνας.

Το πρώτο ερωτηματολόγιο (βλ. Παράρτημα Α) δημιουργήθηκε από το ΕΔΙΒΕΑ και απαντήθηκε από τους τελειόφοιτους του ΠΜΣ, αφού πρώτα αυτοί μελέτησαν το ΕΥ στην

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

e-learning πλατφόρμα Chamilo. Το ερωτηματολόγιο ξεκινά με επτά (7) ερωτήσεις που ερευνούν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και το προφίλ των συμμετεχόντων. Έπειτα ακολουθούν πενήντα έξι (56) ερωτήσεις σχετικές με την αποτίμηση του ΕΥ. Οι ερωτήσεις αυτές είναι κατηγοριοποιημένες σε δέκα (10) άξονες, οι οποίοι αντιστοιχούν στα δυο πρώτα ερευνητικά ερωτήματα.

Οι ερευνητικοί άξονες για το πρώτο ερωτηματολόγιο που απάντησαν οι ειδικοί και αφορά το ΕΥ:

Ερευνητικοί άξονες – Κύριο ΕΥ	
1^{ος} άξονας	Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση
2^{ος} άξονας	Απλή / κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου
3^{ος} άξονας	Ευχρηστία ΕΥ
4^{ος} άξονας	Υποστήριξη & καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευόμενου
5^{ος} άξονας	Αλληλεπίδραση ΕΥ με τον εκπαιδευόμενο
6^{ος} άξονας	Δυνατότητα αναστοχασμού / αυτοαξιολόγησης
7^{ος} άξονας	Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων
8^{ος} άξονας	Εφαρμογή αρχών Πολυμεσικής Μάθησης
9^{ος} άξονας	Δυνατά σημεία
10^{ος} άξονας	Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 2: Κύριο ΕΥ – ειδικοί, ερευνητικοί άξονες

Το δεύτερο ερωτηματολόγιο (βλ. Παράρτημα Α) απευθύνεται στις μαθήτριες, οι οποίες αφού πρώτα ολοκλήρωσαν την μελέτη του εξ αποστάσεως ΕΥ στην πλατφόρμα Chamilo το απάντησαν. Το ερωτηματολόγιο αυτό ξεκινά με εννέα (9) ερωτήσεις σχετικά με το προφίλ τους. Έπειτα ακολουθούν εννέα (9) ερωτήσεις σχετικές με τον νέο τρόπο διδασκαλίας, την πλατφόρμα Chamilo, το ΕΥ και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι ερωτήσεις αυτές είναι κατηγοριοποιημένες σε τέσσερις (4) άξονες, οι οποίοι αντιστοιχούν στα ερευνητικά ερωτήματα.

Οι ερευνητικοί άξονες για το δεύτερο ερωτηματολόγιο που απάντησαν οι μαθήτριες και αφορά το ΕΥ:

Ερευνητικοί άξονες – Κύριο ΕΥ	
1^{ος} άξονας	Απόψεις για τον νέο τρόπο διδασκαλίας
2^{ος} άξονας	Απόψεις για την ευχρηστία του ΕΥ

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

3^{ος} άξονας	Απόψεις για τα μαθησιακά αποτελέσματα
4^{ος} άξονας	Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 3: Κύριο EY – εκπαιδευόμενοι, ερευνητικοί άξονες

7.7.2 Έρευνα χωροευαίσθητου παιχνιδιού Επαυξημένης Πραγματικότητας

Για την έρευνα του χωροευαίσθητου παιχνιδιού ΕΠ δημιουργήθηκε ένα τρίτο ερωτηματολόγιο (βλ. Παράρτημα Β). Οι μαθήτριες αφού έπαιξαν το παιχνίδι κλήθηκαν να απαντήσουν στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Αυτό αποτελείται από επτά (7) ερωτήσεις ανοικτού τύπου, οι οποίες είναι κατηγοριοποιημένες σε έξι (6) άξονες σύμφωνα με τα ερευνητικά ερωτήματα.

Οι άξονες για το τρίτο ερωτηματολόγιο που απάντησαν οι μαθήτριες και αφορά το χωροευαίσθητο παιχνίδι ΕΠ:

Ερευνητικοί άξονες – Παιχνίδι ΕΠ	
1^{ος} άξονας	Σχεδιασμός παιχνιδιού
2^{ος} άξονας	Προσβασιμότητα
3^{ος} άξονας	Εξοικείωση
4^{ος} άξονας	Πλεονεκτήματα
5^{ος} άξονας	Μειονεκτήματα
6^{ος} άξονας	Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 4: Παιχνίδι ΕΠ – εκπαιδευόμενοι, ερευνητικοί άξονες

7.8 Τρόπος επεξεργασίας των ερευνητικών δεδομένων

7.8.1 Επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων για το κύριο εκπαιδευτικό υλικό

Κατά την επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων για το κύριο EY από τους ειδικούς χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου, η οποία σύμφωνα με τον

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Krippendorff (2004), είναι μία από τις σημαντικότερες ερευνητικές μεθόδους στις κοινωνικές επιστήμες και διαχωρίζεται από τις αντίστοιχες των φυσικών επιστημών. Αυτό συμβαίνει γιατί η ανάλυση περιεχομένου αντιμετωπίζει τα δεδομένα ως αναπαραστάσεις όχι φυσικών φαινομένων αλλά κειμένων, εικόνων και εκφράσεων που δημιουργούνται για να γίνουν ορατά, να διαβαστούν, να ερμηνευθούν και να διερευνηθούν για τα νοήματά τους, και που, επομένως, πρέπει ο ερευνητής να τα αναλύει έχοντας αυτές τις χρήσεις τους στο μυαλό του. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ρόλος των ερευνητικών ερωτημάτων είναι κατευθυντήριο στην αναζήτηση των προς επεξεργασία αποσπασμάτων (Τσιώλης, 2018) προσδιορίστηκαν οι κατηγορίες ανάλυσης ανά άξονα. Μονάδα ανάλυσης θεωρήθηκε η απάντηση σε κάθε ερώτηση και ως μονάδα μέτρησης λήφθηκε η αξία που παρουσιάζει η κάθε απάντηση ανάλυσης ως προς το σκοπό της έρευνας, ανεξαρτήτως της συχνότητας εμφάνισης κάθε στοιχείου, αφού και τα στοιχεία που εμφανίζονται σπάνια μπορεί να έχουν μεγάλη αξία (Τζάνη & Κεχαγιας, 2005).

Οι κατηγορίες ανάλυσης ανά άξονα προσδιορίστηκαν ως εξής:

Κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα – Κύριο ΕΥ (ειδικό)	
1^{ος} άξονας	Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση
1	Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
2	Αναφορά σε διαφορετικές πηγές
3	Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών
4	Ερμηνεία – κριτική συζήτηση πληροφοριών
5	Δυνατότητα περαιτέρω μελέτης σε διάφορες πηγές
2^{ος} άξονας	Απλή / κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου
1	Φιλικό ύφος
2	Χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών
3	Χρήση καθομιλουμένης
4	Γραφή ευανάγνωστη
5	Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών
6	Τμηματική παρουσίαση
7	Μόνο κείμενο
8	Κείμενο και εικόνες
9	Κείμενο εικόνες και βίντεο
10	Χρωματικές συνθέσεις
3^{ος} άξονας	Ευχρηστία ΕΥ
1	Κατανοητά και αναγνωρίσιμα κουμπιά

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

2	Κατανοητά και αναγνωρίσιμα εικονίδια
3	Εύκολη πλοήγηση
4	Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων
4^{ος} άξονας	Υποστήριξη & καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευομένου
1	Παροχή συμβουλών μελέτης
2	Έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία
3	Επεξηγηματικά σχόλια
5^{ος} άξονας	Αλληλεπίδραση ΕΥ με τον εκπαιδευόμενο
1	Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την έκφραση απόψεων
2	Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την διατύπωση ερωτήσεων
3	Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής
4	Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανταλλαγή απόψεων
5	Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν να αισθανθεί μέλος ομάδας
6	Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εμπλουτισμό απόψεων
6^{ος} άξονας	Δυνατότητα αναστοχασμού / αυτοαξιολόγησης
1	Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης
2	Δραστηριότητες ανάπτυξης αυτόνομης κριτικής σκέψης
3	Δραστηριότητες ανάπτυξης διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση
4	Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με την δική του πραγματικότητα
5	Δραστηριότητες εφαρμογής της νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα
7^{ος} άξονας	Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων
1	Σαφής διατύπωση σκοπού σε κάθε ΔΕ
2	Σαφής διατύπωση προσδοκώμενων αποτελεσμάτων σε κάθε ΔΕ
3	Παρακίνηση προσδοκώμενων αποτελεσμάτων σε επίπεδο γνώσεων
4	Παρακίνηση προσδοκώμενων αποτελεσμάτων σε επίπεδο δεξιοτήτων
5	Παρακίνηση προσδοκώμενων αποτελεσμάτων σε επίπεδο στάσεων
6	Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα
8^{ος} άξονας	Εφαρμογή αρχών Πολυμεσικής Μάθησης
1	Συνδυασμός κειμένου και εικόνας (Πολυμεσική Αρχή)
2	Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή)
3	Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας)
4	Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής)
5	Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης)
6	Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης)
7	Ηχητική παρουσίαση (Αρχή Προσωποποίησης)
8	Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής)
9	Φιλικός χαρακτήρας – avatar (Αρχή εικόνας)
10	Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης)
11	Διαδραστικές δραστηριότητες ανατροφοδότησης (Αρχή Προσωποποίησης)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

12	Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης)
13	Σαφείς οδηγίες υλοποίησης εργασιών (Αρχή Σηματοδότησης)
14	Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης)
15	Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης)
9^{ος} άξονας	Δυνατά σημεία
1	Δυνατά σημεία
10^{ος} άξονας	Προτάσεις βελτίωσης
1	Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 5α: Κύριο ΕΥ – ειδικοί, κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα

Στην επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων για το κύριο ΕΥ όπως αυτό αποτιμήθηκε από τις μαθήτριες χρησιμοποιήθηκε επίσης η μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου αφού έχει αποδειχθεί ως μια χρήσιμη μεθοδολογία διερεύνησης πεδίων σχετικά με το γραπτό λόγο. Η μεθοδολογία αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό, την ποσοτικοποίηση και την ανάλυση συγκεκριμένων λέξεων, φράσεων, θεμάτων ή άλλων σημαντικών δεδομένων, που μπορούν να παρατηρηθούν σε ένα κείμενο ή σε ένα σώμα κειμένων, με σκοπό την αποκάλυψη ορισμένων θεματικών ή ρητορικών σχημάτων που υπάρχουν σ' αυτό. Ο Huckin (2002) θεωρεί ότι πρόκειται για μια μέθοδο που είναι πλούσια, σαφής και συμπυκνωμένη.

Οι κατηγορίες ανάλυσης ανά άξονα για το δεύτερο ερωτηματολόγιο που απάντησαν οι μαθήτριες και αφορά το ΕΥ:

Κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα – Κύριο ΕΥ (εκπαιδευόμενοι)	
1^{ος} άξονας	Απόψεις για τον νέο τρόπο διδασκαλίας
1	Ελκυστικότητα (E8)
2	Ενδιαφέρον (E1)
2^{ος} άξονας	Απόψεις για την ευχρηστία του ΕΥ
1	Ευκολία χρήσης (E2)
2	Ευκολία δραστηριοτήτων (E3)
3	Κίνητρα μάθησης (E4)
3^{ος} άξονας	Απόψεις για τα μαθησιακά αποτελέσματα
1	Μαθησιακά αποτελέσματα (E5,E6.E9)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

4^{ος} άξονας	Προτάσεις βελτίωσης
1	Προτάσεις – σχόλια (E7)

Πίνακας 5β: Κύριο EY – εκπαιδευόμενοι, κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα

7.8.2 Επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων για το παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας

Στην επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων για το παιχνίδι ΕΠ, στο οποίο συμμετείχαν οι μαθήτριες χρησιμοποιήθηκε ξανά η μέθοδος της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου μέσω της επεξεργασίας των ανοιχτών ερωτήσεων. Αρχικά καθορίστηκαν οι κατηγορίες ανάλυσης και ακολούθησε η ποσοτικοποίηση των ποιοτικών δεδομένων για προσδιοριστούν οι τάσεις του συγκεκριμένου πληθυσμού της έρευνας.

Οι κατηγορίες ανάλυσης ανά άξονα για το τρίτο ερωτηματολόγιο που απάντησαν οι μαθήτριες και αφορά το χωροευαίσθητο παιχνίδι ΕΠ:

Κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα – Παιχνίδι ΕΠ (εκπαιδευόμενοι)	
1^{ος} άξονας	Σχεδιασμός παιχνιδιού
1	Προβλήματα στη διαδικασία (E4)
2^{ος} άξονας	Προσβασιμότητα
1	Διάρκεια (E1)
2	Τεχνικό πρόβλημα (E3)
3^{ος} άξονας	Εξοικείωση
1	Εξοικείωση με την εφαρμογή (E2)
4^{ος} άξονας	Πλεονεκτήματα
1	Τα δυνατά σημεία (E5)
5^{ος} άξονας	Μειονεκτήματα
1	Τα αδύνατα σημεία (E6)
6^{ος} άξονας	Προτάσεις βελτίωσης (E7)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

1	Προτάσεις βελτίωσης
---	---------------------

Πίνακας 5γ: Παιχνίδι ΕΠ – εκπαιδευόμενοι, κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα

7.9 Δεοντολογία της έρευνας

Για την αποφυγή δυσεπίλυτων προβλημάτων απαιτείται κατά την διάρκεια μιας εκπαιδευτικής έρευνας να τηρούνται μια σειρά από δεοντολογικές αρχές. Η εξασφάλιση της απόλυτης εχεμύθειας και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της έρευνας είναι δυο από αυτές (Cohen & Manion, 1994). Είναι υποχρέωση του ερευνητή να διαθέσει «*το σύνολο των πληροφοριών που σχετίζονται με το ερευνητικό εγχείρημα στους συμμετέχοντες σε αυτό*» (Ιωσηφίδης, 2008, στο Ίσαρη & Πούρκος, 2015). Μια επιπλέον σημαντική δεοντολογική αρχή είναι αυτή της συνειδητής συναίνεσης, σύμφωνα με την οποία, αφού προηγηθεί η σφαιρική και αναλυτική ενημέρωση για κάθε πτυχή της έρευνας ακολουθεί η εκούσια συμμετοχή των ατόμων σε αυτή (Cohen et al., 2008). Στην ουσία, η αρχή αυτή στηρίζεται στην αναγνώριση του βασικού δικαιώματος του ατόμου να αποφασίζει ελεύθερα και αυτόνομα για την ίδια του τη ζωή (Traianou, 2014). Η συμμετοχή συνεπώς των ατόμων στην έρευνα οφείλει να είναι ελεύθερη και εθελοντική και όχι να προκύπτει από καταναγκασμό ή εξαπάτηση. (Ίσαρη & Πούρκος, 2015). Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω αρχές στην παρούσα έρευνα οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν αναλυτικά για το σκοπό και τη διαδικασία της έρευνας και αποφάσισαν την εθελοντική συμμετοχή τους ελεύθερα. Παράλληλα εξασφαλίστηκε η εχεμύθεια αλλά και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους συμμετέχοντες.

7.10 Περιορισμοί της έρευνας

Η μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου που χρησιμοποιήθηκε σε συνδυασμό με το μικρό δείγμα συμμετοχόντων δεν ενδείκνυται για την γενίκευση των αποτελεσμάτων. Για το λόγο αυτό, παρόλο που συλλέχθηκαν πλούσια ερευνητικά δεδομένα, το σύνολο των αποτελεσμάτων της έρευνας έχει μάλλον χαρακτήρα ενδείξεων παρά γενικεύσιμων αποτελεσμάτων.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Άλλοι περιορισμοί της έρευνας ήταν το γεγονός ότι στο εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε δεν συμπεριλήφθηκε η παραγωγή προφορικού λόγου σαν δεξιότητα για την κατάκτηση της Γ2. Αυτό συνέβη γιατί χρησιμοποιήθηκε η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση λόγω περιορισμού χρόνου και όχι η σύγχρονη ή ο συνδυασμός τους. Συνεπώς, χρειάζεται και περαιτέρω έρευνα ώστε να συμπεριληφθεί και σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

8 Παρουσίαση των δεδομένων της έρευνας

Στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας αναφέρθηκε ότι στην περίπτωση της παρούσας έρευνας το δείγμα που επιλέχθηκε για να αποτιμήσει το ΕΥ ήταν αρχικά τρεις τελειόφοιτοι του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)» ως γνώστες του αντικειμένου. Στην συνέχεια το ΕΥ αποτιμήθηκε από πέντε ενήλικες, οι οποίοι συμμετείχαν στην συμπληρωματική εξ αποστάσεως παρέμβαση. Τέλος, οι πέντε μαθήτριες αξιολόγησαν το χωροευαίσθητο παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας.

8.1 Απόψεις των ειδικών της ΕΞΑΕ για το κύριο εκπαιδευτικό υλικό

8.1.1 Το προφίλ των συμμετεχόντων - αξιολογητώνστην έρευνα

1. Το φύλο

Φύλο	Αριθμός
Άνδρες	3
Γυναίκες	0
Σύνολο	3

Πίνακας 5.1: το δείγμα κατά φύλο

Οι συμμετέχοντες αξιολογητές ήταν τρεις άνδρες.

2. Η ηλικία

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Ηλικία	Αξιολογητές			
Ηλικιακή ομάδα	A	B	Γ	Σύνολο
22 – 30				
31 – 40	√	√		
41 – 50			√	
Πάνω από 51				
Γενικό σύνολο				3

Πίνακας 5.2: το δείγμα κατά ηλικία

Οι δυο συμμετέχοντες αξιολογητές ανήκουν στην ίδια ηλικιακή ομάδα 31 – 40 και ο τρίτος στην ομάδα 41 – 50.

3. Έτη εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας:

	Αξιολογητές			
Έτη προϋπηρεσίας	A	B	Γ	Σύνολο
0 – 4				
5 – 10	√		√	
11 – 20		√		
Πάνω από 20				
Γενικό σύνολο				3

Πίνακας 5.3: έτη προϋπηρεσίας των αξιολογητών

Οι δυο από τους τρεις αξιολογητές έχουν από 5 – 10 χρόνια εκπαιδευτική προϋπηρεσία και ο ένας από αυτούς 11 – 20 έτη.

4. Εξοικείωση με την μεθοδολογία της ΕξΑΕ και ΤΠΕ

	Αξιολογητές		
Ερώτηση	A	B	Γ
4.Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες Της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	5	4	4
5.Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.	5	4	4
6.Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.	5	5	5

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

7.Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).	5	5	5
Μέση τιμή	5	4,5	4,5

Πίνακας 5.4: εξοικείωση με ΕξΑΕ και ΤΠΕ

Και οι τρεις (3) αξιολογητές δηλώνουν ότι συμφωνούν απόλυτα ότι είναι εξοικειωμένοι τόσο με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ, όσο και με τη μελέτη εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ). Από τους τρεις (3) ο ένας (1) δηλώνει ότι συμφωνεί ως προς τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη και οι άλλοι δυο ότι μάλλον συμφωνούν. Διαπιστώνεται, επομένως, πως όλοι ανήκουν σε ένα επίπεδο κατοχής ειδικών γνώσεων που τους καθιστά ικανούς να αποτιμήσουν το παρόν ΕΥ.

8.1.2 Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας σε πίνακες. Σε κάθε πίνακα έχει καταχωρηθεί η αποτίμηση ανά κατηγορία ανάλυσης. Οι κωδικοί Α, Β, Γ αντιστοιχούν σε κάθε έναν από τους αξιολογητές, για τη διατήρηση του απόρρητου των προσωπικών δεδομένων. Ο σχολιασμός των ευρημάτων ανά κατηγορία ανάλυσης, γίνεται στο τέλος κάθε ερευνητικού άξονα συνολικά.

1^{ος} Ερευνητικός άξονας: Επιστημονική συνοχή/τεκμηρίωση (Ερωτήσεις Α1, Α2, Α3, Α4, Α5)

α) Βιβλιογραφική τεκμηρίωση (Α1)

Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών/απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση;	
A	Στο Ε.Υ. υπάρχει βιβλιογραφική τεκμηρίωση των πληροφοριών στο τέλος κάθε ενότητας.
B	Στο Ε.Υ. υπάρχει επαρκής βιβλιογραφική τεκμηρίωση στο τέλος κάθε ενότητας.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Γ	Ναι γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση.
----------	---

Πίνακας Α1: Βιβλιογραφική τεκμηρίωση

β) Αναφορά σε διαφορετικές πηγές (Α2)

Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ);	
Α	Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές, όπως ιστοσελίδες και βιβλία.
Β	Γίνονται αναφορές τόσο σε βιβλία όσο και σε ιστοσελίδες.
Γ	Γίνεται αναφορά σε βιβλία κυρίως αλλά υπάρχουν παραπομπές και σε ηλεκτρονικές διευθύνσεις και σε βίντεο.

Πίνακας Α2: Αναφορά σε διαφορετικές πηγές

γ) Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών (Α3)

Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών/απόψεων;	
Α	Υπήρξε ανάλυση των πληροφοριών για παράδειγμα το πώς γράφεται η Μεσαρά.
Β	Γίνεται συγκριτική ανάλυση πληροφοριών σε ικανοποιητικό βαθμό.
Γ	Ναι γίνεται συγκριτική μελέτη των πληροφοριών.

Πίνακας Α3: Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών

δ) Ερμηνεία – κριτική συζήτηση πληροφοριών (Α4)

Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία/κριτική συζήτηση των πληροφοριών;	
Α	Παρατηρείται ως έναν βαθμό κριτική συζήτηση των πληροφοριών.
Β	Στο Ε.Υ. γίνεται ερμηνεία/κριτική συζήτηση των πληροφοριών.
Γ	Ναι είναι εμπλουτισμένο.

Πίνακας Α4: Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών

Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές;

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

A	Παρέχεται η δυνατότητα για περαιτέρω μελέτη.
B	Στο Ε.Υ. υπάρχουν διάφοροι υπερσύνδεσμοι που οδηγούν σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών.
Γ	Παρέχεται η δυνατότητα.

ε)Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές (A5)

Πίνακας A5: Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές

Σχολιασμός ευρημάτων 1^ο ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές διαπιστώνουν ότι οι πληροφορίες που παρατίθενται στο ΕΥ διαθέτουν τη σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση, ότι παρέχεται αναφορά και δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές και ότι γίνεται ερμηνεία και κριτική συζήτηση των πληροφοριών. Και οι τρεις επισήμαναν την ύπαρξη ιστοσελίδων στις πηγές.

2^ο Ερευνητικός άξονας: Απλή – κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου (Ερωτήσεις B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10)

α)Φιλικό ύφος (B1)

Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη;	
A	Το ύφος είναι φιλικό και οικείο.
B	Το ύφος γραφής είναι απόλυτα φιλικό.
Γ	Ειδικά με τη χρήση του avatar είναι πάρα πολύ φιλικό.

Πίνακας B1: Φιλικό ύφος

β)Χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών (B2)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών;	
A	Γίνεται χρήση αντωνυμιών σε μεγάλο βαθμό.
B	Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών, ωστόσο θα μπορούσε να ήταν πιο ευδιάκριτη.
Γ	Ναι γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών.

Πίνακας B2: Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών

γ)Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας (B3)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας;	
A	Η γλώσσα είναι η καθομιλουμένη σε μεγάλο βαθμό.
B	Σε όλη την έκταση του Ε.Υ. γίνεται χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας
Γ	Βέβαια γίνεται.

Πίνακας Β3 : Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας

δ) Ευανάγνωστη γραφή (B4)

Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη;	
A	Η γραφή είναι ευανάγνωστη και απλή.
B	Η γραφή είναι απόλυτα ευανάγνωστη.
Γ	Είναι ευανάγνωστη.

Πίνακας Β4 : Ευανάγνωστη γραφή

ε) Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών (B5)

Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική;	
A	Υπάρχει η σωστή πυκνότητα πληροφοριών.
B	Η πυκνότητα των πληροφοριών κρίνεται ικανοποιητική.
Γ	Θεωρώ ότι είναι απολύτως ικανοποιητική.

Πίνακας Β5: Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών

στ) Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης (B6)

Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης;	
A	Παρουσιάζεται ως επί το πλείστον τμηματικά στην οθόνη.
B	Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης σύμφωνα με τις αρχές σχεδιασμού της ΕξΑΕ.
Γ	Ναι τμηματικά παρουσιάζεται.

Πίνακας Β6: Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης

ζ) Μόνο κείμενο (B7)

Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο;	
---------------------------------------	--

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

A	Εκτός από κείμενο, υπάρχουν δραστηριότητες, εικόνες και βίντεο.
B	Όχι, δεν περιέχει μόνο κείμενο, καθώς έχει επίσης εικόνες και βίντεο.
Γ	Δεν περιέχει μόνο κείμενο.

Πίνακας B7: Μόνο κείμενο

η) Κείμενο και εικόνες (B8)

Το Ε.Υ. περιέχει κείμενο και εικόνες	
A	Εκτός από κείμενο, υπάρχουν δραστηριότητες, εικόνες και βίντεο.
B	Στο μεγαλύτερο μέρος του περιέχει κείμενο και εικόνες, ωστόσο σε μερικά σημεία περιέχει και βίντεο.
Γ	Περιέχει κείμενο και εικόνες.

Πίνακας B8 : Κείμενο και εικόνες

θ)Κείμενο, εικόνες και βίντεο (B9)

Το Ε.Υ. περιέχει κείμενο και εικόνες και video;	
A	Υπάρχουν επιπλέον και δραστηριότητες.
B	Ναι, στο μεγαλύτερο μέρος του.
Γ	Περιέχει κείμενο, εικόνες και video.

Πίνακας B9: Κείμενο, εικόνες και βίντεο

ι)Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση (B10)

Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση;	
A	Η επιλογή των χρωμάτων είναι ιδανική για την άνετη παρακολούθηση του μαθήματος.
B	Οι χρωματικές συνθέσεις είναι κατάλληλες για άνετη αλληλεπίδραση.
Γ	Ναι συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση.

Πίνακας B10: Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση

Σχολιασμός ευρημάτων 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Οι αξιολογητές εκτιμούν ότι η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου στο ΕΥ γίνεται με τρόπο απλό και κατανοητό. Πιο συγκεκριμένα, κρίνουν ότι το ύφος γραφής του ΕΥ είναι φιλικό για τον αναγνώστη και ότι ενισχύεται με τη χρήση του avatar. Ο ένας από αυτούς επισημαίνει ότι η χρήση προσωπικών ανωνυμιών θα μπορούσε να είναι πιο ευδιάκριτη αλλά και οι τρεις συμφωνούν ότι γίνεται χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας σε μεγάλο βαθμό. Αναφέρουν, επίσης, ότι η γραφή του κειμένου είναι ευανάγνωστη, με ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών που παρουσιάζονται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης σύμφωνα με τις αρχές της ΕξΑΕ. Συνάμα διαπιστώνουν ότι στο ΕΥ δεν υπάρχει μόνο κείμενο, αλλά αυτό συνοδεύεται πάντοτε από εικόνες και συχνά από βίντεο και δραστηριότητες. Τέλος, τονίζουν ότι οι χρωματικές συνθέσεις συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση και η επιλογή των χρωμάτων είναι ιδανική.

3^{ος} Ερευνητικός άξονας: Ευχρηστία (Ερωτήσεις Γ1, Γ2, Γ3, Γ4)

α) «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα (Γ1)

Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ.(εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;	
A	Η επιλογή των κουμπιών ήταν η σωστή.
B	Όλα τα κουμπιά που εμπεριέχονται είναι απολύτως κατανοητά και αναγνωρίσιμα.
Γ	Ναι είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

Πίνακας Γ1: «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα

β) Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα (Γ2)

Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές ,δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;	
A	Τα εικονίδια είναι απολύτως κατανοητά.
B	Όλα τα εικονίδια είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.
Γ	Σαφώς είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

Πίνακας Γ2: Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

γ) Εύκολη πλοήγηση (Γ3)

Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη;	
A	Η πλοήγηση είναι εύκολη και ευχάριστη.
B	Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι αρκετά εύκολη χάρη στον άρτιο σχεδιασμό του.
Γ	Είναι πολύ εύκολη.

Πίνακας Γ3: Εύκολη πλοήγηση

δ) Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων (Γ4)

Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο;	
A	Οι υπερσύνδεσμοι λειτουργούν σωστά.
B	Όλοι οι υπερσύνδεσμοι είναι έγκυροι και οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.
Γ	Οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

Πίνακας Γ4: Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων

Σχολιασμός ευρημάτων 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές επιβεβαιώνουν την ευχρηστία του ΕΥ, τονίζοντας ότι η πλοήγηση σε αυτό είναι αρκετά εύκολη, χάρη στον άρτιο σχεδιασμό του και αναφέρουν ότι τα κουμπιά και τα εικονίδια είναι απολύτως κατανοητά και αναγνωρίσιμα. Τέλος διαπιστώνουν ότι οι υπερσύνδεσμοι είναι αξιόπιστοι και οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

4^{ος} Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευόμενου (Ερωτήσεις Δ1, Δ2, Δ3)

α) Συμβουλές μελέτης (Δ1)

Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό;	
A	Υπάρχουν κατευθυντήριες και συγκεκριμένες οδηγίες πριν από κάθε βήμα.
B	Στην αρχή κάθε διδακτικής ενότητας υπάρχει μια διαφάνεια επεξήγησης εικονιδίων, όπου εμπεριέχονται συμβουλές, ωστόσο θα μπορούσαν να ήταν πιο αναλυτικές.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Γ	Υπάρχει μια διαφάνεια που λέει πως να χρησιμοποιείς τα κουμπιά πλοήγησης.
---	---

Πίνακας Δ1: Συμβουλές μελέτης

β) Έμφαση σε σημεία (Δ2)

Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες;	
A	Ενίοτε υφίστανται σημάνσεις.
B	Υπάρχει έντονη σήμανση και χρωματισμός σε ορισμένα σημεία.
Γ	Δίνονται έμφαση στις κατάλληλες έννοιες.

Πίνακας Δ2: Έμφαση σε σημεία

γ) Επεξηγηματικά σχόλια (Δ3)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του;	
A	Υπάρχουν επεξηγήσεις για ευκολότερη μελέτη.
B	Ναι, υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια που καθοδηγούν και υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του.
Γ	Ναι τα σχόλια που υπάρχουν επεξηγούν τις έννοιες και βοηθούν τον σπουδαστή στη μελέτη του.

Πίνακας Δ3: Επεξηγηματικά σχόλια

Σχολιασμός ευρημάτων 4^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές θεωρούν ότι το ΕΥ υποστηρίζει και καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο κατά τη μελέτη του. Ειδικότερα, αναφέρουν ότι δίνει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία με την κατάλληλη σήμανση και ότι υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια που τον υποστηρίζουν στη μελέτη του. Ωστόσο, ένας αξιολογητής επισημαίνει ότι οι συμβουλές μελέτης θα μπορούσαν να είναι πιο αναλυτικές. Η παρατήρηση αυτή λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο των βελτιώσεων του ΕΥ.

5^{ος} Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του (Ερωτήσεις E1, E2, E3, E4, E5, E6)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

α) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση, την έκφραση απόψεων – κρίσεων (E1)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα.	
A	Το ΕΥ ευνοεί την έκφραση απόψεων πάνω σε ζητήματα σημαντικά.
B	Ναι, αυτό επιτυγχάνεται κυρίως στις δραστηριότητες ανοιχτού τύπου που υπάρχουν στο Ε.Υ., στις οποίες ο εκπαιδευόμενος καλείται να εκφράσει την άποψή του.
Γ	Υπάρχουν δραστηριότητες που του δίνουν τη δυνατότητα να εκφράσει τις απόψεις του ο εκπαιδευόμενος σε σημαντικά ζητήματα.

Πίνακας E1: Δραστηριότητες για έκφραση κρίσεων

β) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων (E2)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα;	
A	Το ΕΥ ευνοεί τη διατύπωση ερωτήσεων από τον εκπαιδευόμενο πάνω σε ζητήματα σημαντικά.
B	Ναι, ο εκπαιδευόμενος μπορεί να διατυπώσει τις δικές του ερωτήσεις στο e-mail της δημιουργού του Ε.Υ.
Γ	Ναι εμπεριέχονται.

Πίνακας E2: Δραστηριότητες για διατύπωση ερωτήσεων

γ) Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής (E3)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα;	
A	Υπάρχει ως έναν βαθμό συναισθηματική εμπλοκή.
B	Ναι, όπως στη δραστηριότητα που καλείται να οργανώσει και να πραγματοποιήσει μια εκδρομή στους αρχαιολογικούς χώρους της Μεσαράς.
Γ	Ναι υπάρχουν.

Πίνακας E3: Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής

δ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων (E4)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους;	
--	--

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

A	Ενθαρρύνεται η ανταλλαγή απόψεων.
B	Οι εκπαιδευόμενοι έχουν τη δυνατότητα να ανταλλάξουν απόψεις με άλλους εκπαιδευόμενους στο padlet, ωστόσο υπάρχουν λίγες τέτοιες δραστηριότητες.
Γ	Υπάρχουν δραστηριότητες για αλληλεπίδραση με τους άλλους εκπαιδευόμενους.

Πίνακας Ε4: Δραστηριότητες ανταλλαγής απόψεων

ε) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας (Ε5)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες;	
A	Υφίσταται το αίσθημα του "ανήκειν" ως ένα βαθμό.
B	Ναι εμπεριέχονται τέτοιου είδους δραστηριότητες στο Ε.Υ.
Γ	Ναι εμπεριέχει.

Πίνακας Ε5: Δραστηριότητες για αίσθηση του ανήκειν στην ομάδα

στ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει τις απόψεις του (Ε6)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει/εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό;	
A	Οι δραστηριότητες παροτρύνουν τον εκπαιδευόμενο να επαναδιαπραγματευτεί τις απόψεις του.
B	Ναι υπάρχουν τέτοιου είδους δραστηριότητες.
Γ	Ναι υπάρχουν τέτοιου είδους δραστηριότητες.

Πίνακας Ε6: Δραστηριότητες ενσωμάτωσης απόψεων στο ΕΥ

Σχολιασμός ευρημάτων 5^ο ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές εκτιμούν ότι το ΕΥ υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο κατά τη μελέτη του. Αναφέρουν ότι εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις και να διατυπώσει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα, κυρίως στο padlet αλλά θα μπορούσε να είναι περισσότερες. Επιπλέον θεωρούν ότι το ΕΥ επιτρέπει στον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα και να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες. Επίσης, διαπιστώνουν ότι υπάρχουν δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει σε αυτό τις απόψεις του και να τις εμπλουτίσει αλλά και να τις επαναδιαπραγματευτεί. Τέλος, αναφέρουν ότι ο εκπαιδευόμενος ενθαρρύνεται στην διατύπωση των δικών του ερωτήσεων πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

6^{ος} Ερευνητικός άξονας: Δυνατότητα αναστοχασμού– αυτοαξιολόγησης εκπαιδευόμενου (Ερωτήσεις Στ1, Στ2, Στ3, Στ4, Στ5)

α) Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης (Στ1)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου;	
A	Υπάρχουν αρκετές δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης.
B	Υπάρχουν πολυάριθμες δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης σε όλο το Ε.Υ.
Γ	Σαφώς και υπάρχουν.

Πίνακας Στ1: Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης

β) Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης (Στ2)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου;	
A	Ως έναν βαθμό ενισχύεται ο κριτικός τρόπος σκέψης.
B	Ναι, εμπεριέχονται δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης.
Γ	Ναι υπάρχουν τέτοιου είδους δραστηριότητες.

Πίνακας Στ2: Δραστηριότητες αυτόνομης κριτικής σκέψης

γ) Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση (Στ3)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάυλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;	
A	Επιτυγχάνεται η επικοινωνία με στόχο την ανατροφοδότηση.
B	Οι δραστηριότητες τέτοιου είδους είναι ελάχιστες.
Γ	Η ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου εμπεριέχεται στις δραστηριότητες που υπάρχουν σε αυτό το Ε.Υ.

Πίνακας Στ3: Δραστηριότητες διαύλων επικοινωνίας

δ) Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα (Στ4)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα:	
A	Υπάρχει συσχέτιση των πληροφοριών με τη δική του πραγματικότητα και αυτό οφείλεται στις δραστηριότητες
B	Ναι, εμπεριέχονται τέτοιου είδους δραστηριότητες.
Γ	Ναι υπάρχουν δραστηριότητες που σχετίζονται με τα νέα δεδομένα με τη καθημερινότητα του.

Πίνακας Στ4: Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με την πραγματικότητά του

ε) Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα (Στ5)

Πίνακας Στ5: Δραστηριότητες εφαρμογής γνώσης στην πραγματικότητά του

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα;	
A	Ενδεχομένως να υπάρχει αυτή η δυνατότητα εφαρμογής της νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα.
B	Οι δραστηριότητες τέτοιου είδους είναι ελάχιστες, ίσως λόγω του γνωστικού αντικειμένου του Ε.Υ.
Γ	Όπως και να εφαρμόσει τη νέα γνώση.

Σχολιασμός ευρημάτων 6^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές διαπιστώνουν ότι το ΕΥ δίνει τη δυνατότητα αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο. Πιο συγκεκριμένα επισημαίνουν, ότι εμπεριέχει πολυάριθμες δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης, δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης και δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

συσχέτιση των νέων δεδομένων με την πραγματικότητα του εκπαιδευομένου. Τέλος, όσο αφορά την ενθάρρυνση του εκπαιδευόμενου για την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση και την εφαρμογή της νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα οι δυο αξιολογητές υποστηρίζουν την ύπαρξη τέτοιων δραστηριοτήτων αλλά ο τρίτος θεωρεί ότι είναι ελάχιστες, γεγονός που θα ληφθεί υπόψη σε μελλοντική βελτίωση του ΕΥ.

7^{ος} Ερευνητικός άξονας: Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων (Ερωτήσεις Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6)

α) Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε ΔΕ (Z1)

Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;	
A	Στην αρχή κάθε ενότητας υπάρχει σαφώς διατυπωμένος ο σκοπός.
B	Ναι, διατυπώνεται με σαφήνεια ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας.
Γ	Είναι ξεκάθαρος ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας.

Πίνακας Z1: Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού

β) Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε ΔΕ (Z2)

Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα;	
A	Στην αρχή κάθε ενότητας υπάρχουν σαφώς διατυπωμένα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.
B	Ναι, διατυπώνονται με σαφήνεια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα, μάλιστα με τη μορφή βίντεο.
Γ	Απολύτως ξεκάθαρα και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα για κάθε διδακτική ενότητα.

Πίνακας Z2: Σαφήνεια προσδοκώμενων

γ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων (Z3)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων;
--

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

A	Λειτουργούν παρακινητικά.
B	Ναι, παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων.
Γ	Τον παρακινούν.

Πίνακας Z3: Παρακίνηση σε επίπεδο γνώσεων

δ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων (Z4)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων;	
A	Λειτουργούν παρακινητικά.
B	Ναι, παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων.
Γ	Τον παρακινούν.

Πίνακας Z4: Παρακίνηση σε επίπεδο δεξιοτήτων

ε) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων (Z5)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;	
A	Λειτουργούν παρακινητικά.
B	Ναι, παρακινούν τον εκπαιδευόμενο και σε επίπεδο στάσεων.
Γ	Τον παρακινούν.

Πίνακας Z5: Παρακίνηση σε επίπεδο στάσεων

στ) Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα (Z6)

Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;	
A	Υπάρχει η δυνατότητα ελέγχου της προόδου με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε μεγάλο βαθμό.
B	Ναι, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα να ελέγχει την πρόοδό του με την ανατροφοδότηση που παίρνει στις πολυμορφικές δραστηριότητες που υπάρχουν στο Ε.Υ.
Γ	Ναι την ελέγχει.

Πίνακας Z6: Έλεγχος προόδου βάσει προσδοκώμενων αποτελεσμάτων

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Σχολιασμός ευρημάτων 7^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές κρίνουν ότι ο σκοπός είναι ξεκάθαρα διατυπωμένος και ότι υπάρχει σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, τα οποία παρουσιάζονται με τη μορφή βίντεο. Συμφωνούν ότι παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε μεγάλο βαθμό σε επίπεδο γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων και ότι η πρόοδος του μπορεί να ελεγχθεί.

8^{ος} Ερευνητικός άξονας: Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής μάθησης (Ερωτήσεις H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H8, H9, H10, H11, H12, H13, H14, H15)

α) Συνδυασμός κειμένου και εικόνας (Πολυμεσική Αρχή) (H1)

Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του Γνωστικού αντικείμενου; (Πολυμεσική Αρχή)	
A	Συνδυάζονται κείμενο και εικόνα με όμορφο τρόπο.
B	Σε όλη την έκταση του Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κειμένου και εικόνας.
Γ	Απόλυτα ικανοποιητικός ο συνδυασμός κειμένου και εικόνας

Πίνακας H1: Συνδυασμός κειμένου εικόνας

β) Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή) (H2)

Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο; (Πολυμεσική Αρχή)	
A	Η επιλογή των εικόνων συμβάλλει κατά πολύ στην γνωστική κατανόηση.
B	Η χρήση των εικόνων είναι σχετική με το θέμα του Ε.Υ. και συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην κατανόηση του γνωστικού αντικείμενου.
Γ	Βοηθάει πάρα πολύ

Πίνακας H2: Χρήση εικόνων

γ) Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας) (H3)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.);(Αρχή της Τροπικότητας)	
A	Υπάρχει μονόλογος, περιγραφή και σχόλια.
B	Υπάρχουν σε πολλά σημεία στοιχεία αφήγησης, κυρίως μονόλογος.
Γ	Υπάρχουν πολλά και σε πολλές μορφές στοιχεία αφήγησης.

Πίνακας Η3: Στοιχεία αφήγησης

δ)Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής) (H4)

Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο;(Αρχή της Συνοχής)	
A	Όχι, δεν υπάρχουν περιττές πληροφορίες.
B	Όλες οι πληροφορίες είναι σχετικές με το γνωστικό αντικείμενο
Γ	Όχι όλες οι πληροφορίες είναι σχετικές με το γνωστικό αντικείμενο.

Πίνακας Η4: Μη σχετικές πληροφορίες

ε)Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης) (H5)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας; (ΑρχήτηςΠροσωποποίησης)	
A	Η γλώσσα είναι φιλική και οικεία.
B	Η γλώσσα του Ε.Υ. είναι πολύ φιλική, όπως πρέπει σύμφωνα με την Αρχή της Προσωποποίησης.
Γ	Το ύφος της γλώσσας που χρησιμοποιείται είναι πολύ φιλικό.

Πίνακας Η5: Φιλική γλώσσα

στ)Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης) (H6)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου;(Αρχή της Προσωποποίησης)	
A	Γίνεται συχνή χρήση του β' προσώπου.
B	Γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου κατά κύριο λόγο.
Γ	Απευθύνεται μόνο σε β' ενικό πρόσωπο.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Πίνακας Η6: Χρήση β' προσώπου

ζ) Ηχητική παρουσίαση (Αρχή της Προσωποποίησης) (Η7)

Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
A	Στο ΕΥ δεν παρατήρησα να υπάρχει ηχητική παρουσίαση.
B	Σε μερικά σημεία του Ε.Υ. υπάρχει ηχητική παρουσίαση, ωστόσο θα μπορούσε να ήταν περισσότερη.
Γ	Ελλιπή ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου.

Πίνακας Η7: Ηχητική παρουσίαση

η) Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής) (Η8)

Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο; (Αρχή της Φωνής)	
A	Στο ΕΥ δεν παρατήρησα να υπάρχει ηχητική παρουσίαση.
B	Το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι απόλυτα φιλικό, όταν υπάρχει.
Γ	Το ύφος της ηχητικής παρουσίασης όταν χρησιμοποιείται είναι πολύ φιλικό.

Πίνακας Η8: φιλικό ύφος αφήγησης

θ) Φιλικός χαρακτήρας –Avatar(Αρχή Εικόνας)(Η9)

Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων; (Αρχή της Εικόνας)	
A	Στο ΕΥ υφίσταται χαρακτήρας avatar που συμβάλλει στην εξιστόρηση.
B	Ναι, εμφανίζεται ένα avatar.
Γ	Εμφανίζεται avatar που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης.

Πίνακας Η9: Εμφάνιση φιλικού avatar

ι) Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης) (Η10)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά; (Αρχή της Κατάτμησης)	
A	Η παρουσίαση γίνεται τμηματικά με σκοπό την σωστή εμπέδωση των πληροφοριών.
B	Ναι, η παρουσίασή του γίνεται τμηματικά σε όλο το Ε.Υ.
Γ	Σαφώς και γίνεται τμηματικά.

Πίνακας H10: Τμηματική παρουσίαση

ια) Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή Προσωποποίησης)(H11)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους;(Αρχή της Προσωποποίησης)	
A	Υπάρχει διαδραστικότητα που συνεισφέρει στην ανατροφοδότηση.
B	Σαφώς το Ε.Υ. διατρέχουν ποικίλες διαδραστικές δραστηριότητες.
Γ	Υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες.

Πίνακας H11: Ανατροφοδότηση

ιβ)Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης) (H12)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου;(Αρχή της Κατάτμησης)	
A	Το μέγεθος των κειμένων είναι ιδανικό και όχι μακροσκελές.
B	Όχι, δεν παρατηρήθηκαν μακροσκελή κείμενα.
Γ	Υπάρχουν σύντομα κείμενα τα οποία είναι απόλυτα εναρμονισμένα με το σκοπό της παρουσίασης του Ε.Υ.

Πίνακας H12: Μακροσκελή κείμενα

ιγ)Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες(Αρχή Σηματοδότησης) (H13)

Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών; (Αρχή της Σηματοδότησης)	
A	Υφίστανται σαφείς οδηγίες πολύ συχνά.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Β	Ναι υπάρχουν σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους σε πολλές διαφάνειες του Ε.Υ.
Γ	Ναι υπάρχουν ξεκάθαρες οδηγίες.

Πίνακας Η13: Σαφείς οδηγίες

ιδ)Στοιχεία επισήμανσης(Αρχή Σηματοδότησης) (Η14)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης(έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.);(Αρχή της Σηματοδότησης)	
Α	Σε ορισμένα σημεία υπάρχουν επισημάνσεις κυρίως με έντονη γραφή.
Β	Ναι υπάρχουν διάφορα στοιχεία επισήμανσης, όπως έντονη γραφή ή χρωματισμός.
Γ	Ναι υπάρχουν.

Πίνακας Η14: Στοιχεία επισήμανσης

ιε)Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης)(Η15)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχήτης Προπαίδευσης)	
Α	Υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες σε αρκετά σημεία του ΕΥ.
Β	Υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του Ε.Υ.
Γ	Ναι υπάρχουν.

Πίνακας Η15: Εισαγωγικές δραστηριότητες

Σχολιασμός των ευρημάτων του ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές εκτιμούν ότι οι αρχές της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης εφαρμόζονται στο ΕΥ. Πιο συγκεκριμένα, επισημαίνουν ότι, σύμφωνα με την Πολυμεσική Αρχή, υπάρχει συνδυασμός κειμένου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου και ότι η χρήση των εικόνων βοηθάει στην κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου. Σύμφωνα με την Αρχή της Τροπικότητας υπάρχουν στοιχεία αφήγησης. Στο ΕΥ όλες οι πληροφορίες που υπάρχουν είναι σχετικές με το γνωστικό αντικείμενο, σύμφωνα με την Αρχή της Συνοχής. Σύμφωνα με τις υποδείξεις της Αρχής της Προσωποποίησης το ΕΥ παρουσιάζεται με φιλικό και οικείο ύφος γλώσσας, γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου και περιέχονται ποικίλες διαδραστικές δραστηριότητες. Η

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

διαδικασία της μάθησης ενισχύεται από την ύπαρξη του φιλικού χαρακτήρα (avatar) Αρχή της Εικόνας. Η Αρχή της Κατάτμησης εφαρμόζεται αφού η παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου γίνεται τμηματικά με σκοπό τη σωστή εμπέδωση των πληροφοριών και το μέγεθος των κειμένων κρίνεται ιδανικό, χωρίς μακροσκελή κείμενα. Παράλληλα σύμφωνα με την Αρχή της Σηματοδότησης παρέχονται σαφείς και ξεκάθαρες οδηγίες στους εκπαιδευόμενους και υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, χρωματισμός κ.ά.). Τέλος, η εφαρμογή της Αρχής της Προπαίδευσης εντοπίζεται στις εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του ΕΥ. Τέλος και οι τρεις αξιολογητές επισημαίνουν την έλλειψη ηχητικής παρουσίασης (Αρχής της Προσωποποίησης) και του ύφους αυτής (Αρχή της Φωνής) γεγονός που θα ληφθεί σοβαρά υπόψη για τη βελτίωση του ΕΥ.

9ος Ερευνητικός άξονας: Δυνατά σημεία ΕΥ(Ερώτηση Θ1)

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;	
A	Το φιλικό ύφος και η οικεία γλώσσα που χρησιμοποιείται, το εξαιρετικά σπάνιο αντικείμενο που πραγματεύεται το υλικό και η σωστή τμηματική του παρουσίαση
B	Η απλή και κατανοητή γλώσσα και το φιλικό ύφος. Οι ποικίλες και διαδραστικές δραστηριότητες που συμβάλλουν στην ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου και στην καλύτερη εμπέδωση των πληροφοριών. Οι χρωματικές συνθέσεις που συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση.
Γ	Απλότητα και σαφήνεια, ενδιαφέρουσες δραστηριότητες.

Πίνακας Θ1: Δυνατά σημεία ΕΥ

Σχολιασμός ευρημάτων του 9^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές του ΕΥ ανέφεραν μια ποικιλία στοιχείων που αυτοί θεωρούν ως τα πιο δυνατά. Σύμφωνα με την άποψη τους τα δυνατά σημεία του ΕΥ είναι: α) το φιλικό ύφος και η οικεία, απλή και κατανοητή γλώσσα β)η τμηματική παρουσίαση του υλικού, γ) οι ποικίλες, διαδραστικές και ενδιαφέρουσες δραστηριότητες δ) η άνετη αλληλεπίδραση χάρη στις χρωματικές συνθέσεις και τέλος, ε) το εξαιρετικά σπάνιο αντικείμενο που πραγματεύεται το ΕΥ.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

10^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης (Ερώτηση Θ2)

Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.	
A	Μια αλλαγή που θα μπορούσε να γίνει ίσως θα ήταν η ελαχιστοποίηση του όγκου των πληροφοριών γενικότερα στο ΕΥ ώστε να γίνει πιο εύκολη η εμπέδωση των στόχων
B	Θα μπορούσαν να υπάρχουν περισσότερα βίντεο στο Ε.Υ.
Γ	Να συμπεριληφθεί ηχητική παρουσίαση

Πίνακας Θ2: Προτάσεις βελτίωσης

Σχολιασμός ευρημάτων του 10^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι προτεινόμενες παραμβάσεις και προσθήκες που έθεσαν οι αξιολογητές ήταν: α) η ελαχιστοποίηση του όγκου των πληροφοριών γενικότερα β) ύπαρξη περισσότερων βίντεο δ) η ύπαρξη ηχητικής παρουσίασης. Όλες αυτές οι προτάσεις θα μελετηθούν, για να αξιοποιηθούν κατά τη βελτίωση του ΕΥ.

8.2 Απόψεις των εκπαιδευομένων για το κύριο εκπαιδευτικό υλικό

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας σε πίνακες. Σε κάθε πίνακα έχει καταχωρηθεί η αποτίμηση ανά κατηγορία ανάλυσης. Ο σχολιασμός των ευρημάτων ανά κατηγορία ανάλυσης, γίνεται συνολικά στο τέλος κάθε ερευνητικού άξονα. Το ΕΥ αποτιμήθηκε από πέντε ενήλικους εκπαιδευόμενους οι οποίοι συμμετείχαν στην συμπληρωματική παρέμβαση.

8.2.1 Το προφίλ των συμμετεχόντων – εκπαιδευομένων στην έρευνα

1. Το φύλο

Φύλο	Αριθμός
Άνδρες	0
Γυναίκες	5
Σύνολο	5

Πίνακας 6.1: Το δείγμα κατά φύλο

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Οι συμμετέχοντες εκπαιδευόμενοι ήταν πέντε γυναίκες.

2. Η ηλικία

Ηλικία	Εκπαιδευόμενοι					Σύνολο
	A	B	Γ	Δ	E	
20 – 40						
40 – 60						
Πάνω από 60	√	√	√	√	√	
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 6.2: Το δείγμα κατά ηλικία

Οι συμμετέχοντες εκπαιδευόμενοι ανήκουν όλοι στην ίδια ηλικιακή ομάδα και είναι πάνω από 60 ετών.

3. Χώρα καταγωγής

Εκπαιδευόμενοι	Χώρα καταγωγής	Σύνολο
A	Βέλγιο	
B	Ελβετία	
Γ	Κάτω χώρες (Ολλανδία)	
Δ	Γερμανία	
E	Αυστρία	
Γενικό σύνολο		5

Πίνακας 6.3: Χώρα καταγωγής

Οι συμμετέχοντες κατάγονται από ευρωπαϊκές χώρες: Γερμανία, Βέλγιο, Ολλανδία, Αυστρία, Ελβετία.

4. Ομιλούμενες γλώσσες

Ομιλούμενες γλώσσες	Εκπαιδευόμενοι					Σύνολο
	A	B	Γ	Δ	E	
1 – 2		√				
3			√	√	√	
Πάνω από 3	√					
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 6.4: Ομιλούμενες γλώσσες

Οι τρεις από τις πέντε εκπαιδευόμενες μιλούν τρεις γλώσσες, μια μιλάει πάνω από τρεις, ενώ μια μόνο δυο.

5. Έτη διαμονής στην Ελλάδα

	Εκπαιδευόμενοι	

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Έτη διαμονής	A	B	Γ	Δ	E	Σύνολο
1 – 5						
5 – 10						
Πάνω από 10	√	√	√	√	√	
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 6.5: Έτη διαμονής στην Ελλάδα

Όλες οι εκπαιδευόμενες κατοικούν στην Ελλάδα πάνω από 10 χρόνια.

6. Επίπεδο γλωσσομάθειας

	Εκπαιδευόμενοι					
Επίπεδα γλωσσομάθειας	A	B	Γ	Δ	E	Σύνολο
Βασικό A1 – A2					√	
Μέτριο B1 – B2	√	√	√	√	√	
Ικανό Γ1 – Γ2						
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 6.6: Επίπεδα γλωσσομάθειας

Οι τέσσερις εκπαιδευόμενες κρίνουν ότι το επίπεδο γλωσσομάθειας τους είναι μέτριο, ενώ μια από αυτές σημείωσε και το βασικό και το μέτριο επίπεδο πιθανολογώντας ότι ανήκει ανάμεσα στο A2 και το B1.

7. Τρόπος απόκτησης γνώσης της ελληνικής

	Εκπαιδευόμενοι					
Τρόπος εκμάθησης	A	B	Γ	Δ	E	Σύνολο
Παρακολούθηση μαθημάτων ελληνικής γλώσσας	√	√	√	√	√	
Στην καθημερινή επικοινωνία		√	√			
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 6.7: Τρόπος εκμάθησης της ελληνικής

Όλες οι συμμετέχουσες έχουν παρακολουθήσει μαθήματα ελληνικής γλώσσας αλλά μόνο δυο από αυτές μιλούν ελληνικά στην καθημερινότητα τους.

8. Συχνότητα χρήσης της ελληνικής γλώσσας

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Χρήση γλώσσας	Εκπαιδευόμενοι					Σύνολο
	A	B	Γ	Δ	E	
Πολύ		√				
Αρκετά			√		√	
Λίγο	√			√		
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 6.8: Συχνότητα χρήσης της ελληνικής

Το πόσο συχνά χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα είναι διαφορετικό για τις πέντε συμμετέχουσες. Μια μόνο μιλάει πολύ, δυο αρκετά και δυο λίγο.

9. Σχέση με την τεχνολογία

Σχέση με ΤΠΕ	Εκπαιδευόμενοι					Σύνολο
	A	B	Γ	Δ	E	
Μέτρια		√			√	
Καλή	√			√		
Πολύ καλή			√			
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 6.9: Σχέση με την τεχνολογία

Διαφορετική είναι και η σχέση που έχουν με την τεχνολογία. Δυο από αυτές θεωρούν ότι έχουν μέτρια γνώση, δύο καλή και μια μόνο πολύ καλή.

Σχολιασμός του προφίλ των εκπαιδευομένων

Συνοψίζοντας το προφίλ των συμμετεχόντων – εκπαιδευομένων στην έρευνα διαπιστώνεται ότι είναι πέντε ευρωπαϊές γυναίκες πάνω από 60 χρονών οι οποίες κατοικούν στην Ελλάδα πάνω από δέκα χρόνια. Όλες έχουν παρακολουθήσει μαθήματα ελληνικής γλώσσας αλλά μόνο δυο χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα στην καθημερινή τους ζωή. Κρίνουν ότι γνωρίζουν μέτρια ελληνικά. Παράλληλα, οι τέσσερις από αυτές μιλούν και άλλες γλώσσες εκτός από την μητρική τους και την ελληνική. Τέλος, όλες έχουν κάποια εξοικείωση με την τεχνολογία άλλες περισσότερη και άλλες λιγότερη.

8.2.2 Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων για το κύριο εκπαιδευτικό υλικό

1^{ος} άξονας: Ο νέος τρόπος διδασκαλίας (Ερωτήσεις 1 και 8)

α) Ελκυστικότητα

Σου άρεσε η διδασκαλία με αυτόν τον τρόπο ;	
A	Ναι μου άρεσε γιατί μας επιτρέπεται να δούμε εικόνες, μικρες ταινίες κτλ. Είναι πιο ζωντανό
B	Ναι μου άρεσε επειδι μπόρεσα να το κάνω στο σπίτι, ότι ώρα ήθελα
Γ	Ναι, αφού μπορω να το κάνω στο σπίτι όποτε θέλω
Δ	Ναι έμαθα νέα πράγματα που δεν έχω συνάντησα στην καθημερινή ζωή μου
E	Ναι, μου άρεσε γιατί είναι εύκολα να καταλαβαίνο και μικρά κοματάκια που περιγράφουν

Πίνακας 7.1: Ελκυστικότητα (E1)

β) Ενδιαφέρον

Θα ήθελες να παρακολουθήσεις και άλλα μαθήματα με αυτόν τον τρόπο;						
	Εκπαιδευόμενοι					Σύνολο
	A	B	Γ	Δ	E	
Ναι	√	√	√		√	
Όχι				√		
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 7.2: Ενδιαφέρον (E8)

Σχολιασμός ευρημάτων του 1ου ερευνητικού άξονα

Όσον αφορά την ελκυστικότητα και το ενδιαφέρον που παρουσιάζει ο νέος τρόπος διδασκαλίας, οι μαθήτριες δηλώνουν ότι τους άρεσε και αναφέρουν χαρακτηριστικά πως ο νέος τρόπος τους παρείχε αυτονομία στη μάθηση (όποτε θέλουν από το σπίτι), παρουσίαζε

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

με ζωντάνια και τμηματικά την ύλη και ότι τις βοήθησε να μάθουν ευκολότερα. Οι εικόνες και τα βίντεο έκαναν πιο κατανοητό το μάθημα και τους κρατούσαν σε εγρήγορση. Ωστόσο, η μια από τις πέντε δεν θα ήθελε να παρακολουθήσει και άλλα μαθήματα με αυτόν τον τρόπο.

2^{ος}άξονας: Η ευχρηστία του ΕΥ (Ερωτήσεις 2, 3 και 4)

α) Ευχρηστία

Ήταν εύκολο να χρησιμοποιήσεις την ιστοσελίδα του μαθήματος; Αν ναι, γράψε γιατί. Αν όχι, τι ήταν αυτό που σε δυσκόλεψε;	
A	Κανένα πρόβλημα γιατί είχαμε καλές οδηγίες στην αρχή
B	Ήταν εύκολο, τα κεφάλαια είναι ξεκάθαρα και εύκολα στη χρήση
Γ	Ναι, με το λινκ ανοίγει το πρόγραμμα και είναι ξεκάθαρα ποια είναι η πρόθεση
Δ	Δεν ήταν πολύ εύκολο στην αρχή αλλά μετά ok
E	Κατάλαβα χωρίς πρόβλημα και μου αρέσει πως δυχνει η γυναίκα το αγάπη με την πατρίδα εύκολα δεν δυσκολεύτηκα

Πίνακας 7.3: Ευχρηστία(E2)

β)Ευκολία δραστηριοτήτων

Οι δραστηριότητες που χρειάστηκε να κάνεις ήταν εύκολες; Αν ναι, γράψε γιατί. Αν όχι, τι σε δυσκόλεψε;	
A	Ήταν εύκολες γιατί είχαμε όλες τις πληροφορίες μέσα στο υλικό του μαθήματος
B	Ήταν εύκολες εκει που χρειάσετε απαντήσεις ναι ή όχι. Μου άρεσαν τα παιχνίδια που είναι διασκεδαστικά
Γ	Ναι, δεν με δυσκόλεψαν με άρεσε που δεν ήταν όλες όμοιος
Δ	Ήταν εύκολα περισσότερο από όσο θα έπρεπε
E	Μου αρέσουν. Αρέσουν παιδιά και τους ηλικιωμένους. Τα παιχνίδια χαλαρώσουν επιδι δεν είναι βαρύ

Πίνακας 7.4: Ευκολία δραστηριοτήτων(E3)

γ)Η ευχρηστία ως κίνητρο μάθησης

Σου άρεσε το μάθημα μέσω υπολογιστή; Δικαιολόγησε την απάντηση σου.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

A	Προτιμάω τα ζωντανά μαθήματα. Στο επίπεδο γνώσης μου είναι καλύτερο να έχεις επαφή με την δασκάλα από κοντά
B	Ναι, αλλά καλύτερα μαζί με τους άλλους στην τάξη
Γ	Με άρεσε αλλά πιο πολύ στην τάξη
Δ	Ναι γιατί είναι κομπλεξσυνθετοπολλα πράγματα ταυτόχρονα που πρέπει να σκεφτεσαι
E	Κατάλαβα από τους χώρους (Γόρτηναφαιστός,...) καινούρια πράγματα. Αν θα πάω την άλλη φορά εκεί, θα τα βλέπω με άλλα μάτια

Πίνακας 7.5: Κίνητρα μάθησης(E4)

Σχολιασμός ευρημάτων του 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Όσον αφορά την ευχρηστία του EY οι μαθήτριες αναφέρουν ότι δεν δυσκολεύτηκαν με την χρήση της πλατφόρμας χάρη στις αρχικές οδηγίες. Αναφορικά με τις δραστηριότητες τους φάνηκαν εύκολες και μάλιστα μια σχολιάζει «περισσότερο απ' όσο θα έπρεπε». Τους άρεσε που υπήρχε ποικιλία δραστηριοτήτων καθώς και δραστηριότητες με την μορφή παιχνιδιού, σχολιάζοντας χαρακτηριστικά ότι τα παιχνίδια αρέσουν και στα παιδιά και στους ηλικιωμένους. Τέλος, διαπιστώνεται ότι η ευχρηστία του EY δεν αποτελεί ισχυρό κίνητρο για μάθηση αφού οι τρεις από τις πέντε δηλώνουν ότι προτιμούν τη διαζώσης διδασκαλία.

3^{ος} άξονας: Τα μαθησιακά αποτελέσματα (Ερώτηση 5, 6 και 9)

Το EY σε βοήθησε να μάθεις; Αν ναι, πως σε βοήθησε; Αν όχι, γράψε το γιατί.	
A	Ναι μου βοήθησε γιατί μου έδωσε πολλές πληροφορίες
B	Ναι έμαθα κάτι παραπάνω για την περιοχή που μένω
Γ	Ναι, έμαθα πράγματα απ την περιοχή μου τα οποία δεν ήξερα, εμπλούτισα!
Δ	Ναι με την ποικιλία του
E	Να μάθω ευκολα και τους καινούριους λέξης Πολύ ιστορία και πληροφορίες απ το μέρος που μένω

Πίνακας 7.6: Τα μαθησιακά αποτελέσματα (E5)

Το μάθημα σε βοήθησε να διαβάζεις και να γράφεις; Αν ναι, πως σε βοήθησε; Αν όχι, γράψε το γιατί.
--

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

A	Είχε πολλές ασκήσεις που έπρεπε να γράψω και έπρεπε να διαβάζω για να καταλάβω
B	Με βοήθησε να διαβάζω το κείμενο και να γράφω ασκήσεις
Γ	Ναι, επικεντρωνόμαστε ξανά στη γλώσσα μετά από τόσο μεγάλο διάστημα που δεν είχαμε μάθημα λόγω κοροναϊό
Δ	Ναι γιατί μου αρέσει να γράφω και είχε πολλές ασκήσεις για γράψιμο
E	Ναι Δεν μου αρέσει να γράφω αμέσως στο ηπολογιστί στο βιβλίο μου έγραφα ότι μου άρεσε

Πίνακας 7.7: Τα μαθησιακά αποτελέσματα (E6)

Γράψε μια λέξη ή φράση για το πώς ένιωσες με τη συμμετοχή σου στο πρόγραμμα.	
A	δραστήρια
B	Διασκεδαστικό, διδακτικός
Γ	Τέλεια
Δ	Είναι μια προκλήση
E	Ωραία. Πάρα πολύ δουλειά που έκανε η δασκάλα

Πίνακας 7.8: Τα μαθησιακά αποτελέσματα(E9)

Σχολιασμός ευρημάτων του 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι μαθήτριες δηλώνουν ότι το ΕΥ τους βοήθησε να μάθουν και σχολιάζουν ότι τους άρεσε που έμαθαν πράγματα για τον τρόπο που μένουν και δεν ήξεραν. Όσον αφορά τα μαθησιακά αποτελέσματα για την κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου αναφέρουν ότι τους βοήθησε πολύ. Η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα τις έκανε να νιώσουν όμορφα, να διασκεδάσουν και να αισθανθούν δραστήριες.

4^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης (Ερώτηση 7)

Θα ήθελες να αλλάξεις κάτι στο μάθημα (π.χ. εικόνες, δραστηριότητες, λιγότερα βίντεο κ.λ.π.) για να το καταλαβαίνεις καλύτερα; Αν ναι, τι θα ήθελες να αλλάξεις. Αν όχι, γράψε το γιατί.	
A	Νομίζω ότι ήταν πολύ καλά όπως ήταν
B	Μου άρεσε, αλλά θα ήθελα να γράφω λιγότερα ασκήσεις
Γ	Όχι, με αρέσει όπως είναι, τις ασκήσεις με βοηθάνε να δουλέψω με τη γραμματική

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

	αυτό είναι ακόμα ένα εμπόδιο
Δ	Όχι δεν ξέρω τι να αλλάζω
Ε	Περισσότερα βίντεο και παιχνίδια Να ξέρομαι και από Μάταλα, Τιμπάκι, Ζαρός, Ψιλορήτης...

Πίνακας 7.9: Προτάσεις / Παρατηρήσεις(E7)

Σχολιασμός ευρημάτων του 4^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι τρεις από τις πέντε μαθήτριες δεν θα ήθελαν να αλλάξουν κάτι στο ΕΥ και δηλώνουν ότι τους άρεσε. Μια θα ήθελε λιγότερες δραστηριότητες που απαιτούν γράψιμο. Τέλος μια από αυτές προτείνει τον εμπλουτισμό ή τη δημιουργία υλικού με επιπλέον μέρη της περιοχής αλλά και την ενσωμάτωση περισσότερων βίντεο και παιχνιδιών.

8.3 Έρευνα χωροεναίσθητου παιχνιδιού Επαυξημένης Πραγματικότητας

Όπως αναφέρθηκε και στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας, οι συμμετέχοντες που αποτίμησαν το παιχνίδι ήταν οι πέντε ενήλικές μαθήτριες, που συμμετείχαν στην συμπληρωματική εξ αποστάσεως παρέμβαση και παράλληλα αποτίμησαν και το κύριο ΕΥ.

8.3.1 Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων

1^{ος} άξονας: Σχεδιασμός παιχνιδιού (Ερώτηση 4)

α) Πρόβλημα κατά τη διαδικασία του παιχνιδιού

Υπήρξε κάποιο πρόβλημα όσο έπαιζες το παιχνίδι ;						
	Εκπαιδευόμενοι					Σύνολο
	A	B	Γ	Δ	E	
Ναι						
Όχι	√	√	√	√	√	
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 8.1: Προβλήματα στη διαδικασία του παιχνιδιού(E4)

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Σχολιασμός των απαντήσεων του 1^{ου} ερευνητικού άξονα

Όλες οι μαθήτριες, οι οποίες συμμετείχαν στο παιχνίδι δήλωσαν ότι δεν παρουσιάστηκε κάποιο πρόβλημα κατά τη διαδικασία του παιχνιδιού.

2^{ος} άξονας: Προσβασιμότητα (Ερωτήσεις 1 και 3)

α) Διάρκεια πρόσβασης

Έπαιξες το παιχνίδι από την αρχή μέχρι το τέλος;						
	Εκπαιδευόμενοι					Σύνολο
	A	B	Γ	Δ	E	
Ναι	√	√	√	√	√	
Όχι						
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 8.2: Διάρκεια πρόσβασης (E1)

β) τεχνικό πρόβλημα

Υπήρξε κάποιο τεχνικό πρόβλημα με τη χρήση του κινητού;						
	Εκπαιδευόμενοι					Σύνολο
	A	B	Γ	Δ	E	
Ναι					√	
Όχι	√	√	√	√		
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 8.3: Τεχνικό πρόβλημα(E3)

Εάν ναι, τι είδους πρόβλημα; (ανοιχτή ερώτηση)	
E	Με το ίντερνετ

Πίνακας 8.3α: Τεχνικό πρόβλημα(E3)

Σχολιασμός απαντήσεων του 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Όλες οι μαθήτριες απάντησαν ότι έπαιζαν το παιχνίδι από την αρχή μέχρι το τέλος. Στην ερώτηση αν παρουσιάστηκε κάποιο πρόβλημα μια από αυτές αναφέρει πως δεν μπορούσε να συνδεθεί με το ιντερνέτ.

3^{ος} άξονας: Εξοικείωση (Ερώτηση 2)

α) Εξοικείωση με την εφαρμογή

Έχεις παίξει κάποιο παιχνίδι με την εφαρμογή Actionbound στο παρελθόν;						
	Εκπαιδευόμενοι					Σύνολο
	A	B	Γ	Δ	E	
Ναι						
Όχι	√	√	√	√	√	
Γενικό σύνολο						5

Πίνακας 8.4: Εξοικείωση με την εφαρμογή (E2)

Σχολιασμός απαντήσεων του 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Καμία από τις μαθήτριες δεν ήταν εξοικειωμένη με την εφαρμογή Actionbound αφού ήταν για όλες η πρώτη φορά που έπαιζαν ένα τέτοιο παιχνίδι.

4^{ος} άξονας: Πλεονεκτήματα παιχνιδιού (Ερώτηση 5)

Ποια νομίζεις ότι είναι τα καλύτερα σημεία του παιχνιδιού;	
A	Το να είσαι στον τόπο και να τον δεις από μέσα

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Β	Τους ποντους
Γ	Το Bonusχαχα να γνωρισω το κτιριο του μητροπολιτη
Δ	Οι ερωτήσεις μετά τις πληροφορίες
Ε	Να ψάχνεις τους πίνακα

Πίνακας 8.5: Πλεονεκτήματα (E5)

Σχολιασμός απαντήσεων του 4^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι μαθήτριες ενθουσιάστηκαν με την βαθμολόγηση και τους πόντους που δίνονται κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού από τις δραστηριότητες και τις αποστολές. Στα δυνατά σημεία του παιχνιδιού αναφέρουν και το γεγονός της ταυτόχρονης παρουσίας στο χώρο, αφού έτσι μπόρεσαν να τον γνωρίσουν καλύτερα. Τέλος στα καλύτερα σημεία του παιχνιδιού τοποθετούνται και οι δραστηριότητες του.

5^{ος} άξονας: Μειονεκτήματα παιχνιδιού (Ερώτηση 6)

Ποια νομίζεις ότι είναι τα χειρότερα σημεία του παιχνιδιού;	
A	Δεν βλέπω κακό σημείο
B	Δεν υπάρχει
Γ	Ότι δεν υπάρχει
Δ	Ο ύμνος της αγάπης πολλές δύσκολες λέξεις
E	Η σκάλα (πονάω!)

Πίνακας 8.6: Μειονεκτήματα (E6)

Σχολιασμός απαντήσεων του 5^{ου} ερευνητικού άξονα

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Οι τρεις από τις πέντε μαθήτριες αναφέρουν ότι δεν υπάρχει κάτι το οποίο θα ήθελαν να αλλάξουν. Η μια από αυτές θεωρεί ότι το κείμενο για την αγάπη προς το τέλος του παιχνιδιού περιέχει πολλές δύσκολες λέξεις και θα ληφθεί υπόψη της δημιουργού σε μελλοντική βελτίωση του παιχνιδιού. Τέλος η πέμπτη μαθήτρια σχολιάζει χαριτολογώντας στα χειρότερα σημεία του παιχνιδιού το ότι έπρεπε να ανέβει σκάλες.

6^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης (Ερώτηση 7)

Υπάρχει κάτι που θα ήθελες να αλλάξεις στο παιχνίδι; Αν ναι γράψε τι θα ήθελες να αλλάξεις.	
A	Όχι
B	Όχι
Γ	Όχι
Δ	Όχι
E	Όχι

Πίνακας 8.7: Προτάσεις βελτίωσης(E7)

Σχολιασμός απαντήσεων του 6^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι συμμετέχουσες στο παιχνίδι δήλωσαν ότι δεν υπάρχει κάτι που θα ήθελαν να αλλάξουν. Γενικά εκφράστηκαν με όμορφα λόγια και διασκέδασαν πολύ κατά την διάρκεια του παιχνιδιού.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

9 Σύνοψη, συμπεράσματα, συνεισφορά

9.1 Σύνοψη

Στα πλαίσια της δια ζώσης διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε ενήλικες και σε άτυπη μορφή εκπαίδευσης σχεδιάστηκε το συγκεκριμένο εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό ως συμπληρωματικό. Χρησιμοποιήθηκε μόνο η ασύγχρονη μορφή της ΕξΑΕ λόγω περιορισμένου χρόνου. Το θέμα του αφορούσε τις υλικές και άυλες μορφές του πολιτισμού της Μεσαράς, περιοχή όπου κατοικούν οι συμμετέχουσες της έρευνας. Για το σχεδιασμό του υλικού λήφθηκαν υπόψη οι θεωρίες και η μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης παράλληλα με τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων και τις οδηγίες του ΚΕΠΑ, δίνοντας έμφαση στη διαπολιτισμική προσέγγιση της γνώσης και τις ανάγκες των μαθητριών. Καταλυτικός παράγοντας επιλογής του θέματος στάθηκε η νέα τάση για την προώθηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης μέσα από την ψηφιακή τεχνολογία και εκπαίδευση.

9.2 Συμπεράσματα

Το εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε αποτιμήθηκε από δυο διαφορετικές κατηγορίες συμμετεχόντων, τους συμμετέχοντες αξιολογητές ως ειδικοί της ΕξΑΕ και τις συμμετέχουσες μαθήτριες. Οι δεύτερες αποτίμησαν και το παιχνίδι Επαυξημένης Πραγματικότητας. Από την παρουσίαση και το σχολιασμό των αποτελεσμάτων της έρευνας προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα:

Αναφορικά με τα δυο πρώτα ερευνητικά ερωτήματα και τις απόψεις των ειδικών το ΕΥ που δημιουργήθηκε συνάδει με τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ και είναι σύμφωνο με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.

Πιο συγκεκριμένα, ως προς την μεθοδολογία της ΕξΑΕ οι αξιολογητές επιβεβαίωσαν την επιστημονική συνοχή και τεκμηρίωση του ΕΥ με την ύπαρξη βιβλιογραφικών και ηλεκτρονικών αναφορών καθώς και την δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές. Έκριναν ότι το ύφος γραφής είναι φιλικό, οικείο και ευανάγνωστο και η πυκνότητα των

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

πληροφοριών ικανοποιητική. Θεώρησαν ότι επιτυγχάνεται η αλληλεπίδραση χάρη στις χρωματικές συνθέσεις, ότι το υλικό παρουσιάζεται τμηματικά και ότι πραγματοποιείται ο συνδυασμός εικόνας και κειμένου και ενίοτε βίντεο. Αναφορικά με την ευχρηστία του ΕΥ δήλωσαν ότι τα κουμπιά και τα εικονίδια είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα και οι υπερσύνδεσμοι αξιόπιστοι. Θεώρησαν ότι υποστηρίζεται η μελέτη και η καθοδήγηση του εκπαιδευόμενου. Συνάμα, οι αξιολογητές έκριναν ότι οι δραστηριότητες εμπλέκουν τον εκπαιδευόμενο συναισθηματικά με βάση τη δική του πραγματικότητα, τον ενθαρρύνουν να συσχετίσει τα νέα δεδομένα και να αναπτύξει την αυτόνομη κριτική σκέψη. Όσον αφορά το σκοπό αποτιμούν ότι δηλώνεται με σαφήνεια και ότι τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα που παρουσιάζονται με τη μορφή βίντεο, παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων.

Επιπροσθέτως, ως προς τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης διαπίστωσαν ότι εφαρμόστηκαν οι 11 από τις 12 αρχές γιατί στο ΕΥ υλικό δεν παρατηρήθηκε ηχητική παρουσίαση επομένως η αρχή της φωνής δεν αξιολογήθηκε. Τέλος οι συμμετέχοντες αξιολογητές κατέληξαν ότι δυνατά σημεία του ΕΥ αποτελούν το φιλικό και οικείο ύφος, η απλή και κατανοητή γλώσσα, η τμηματική παρουσίαση του υλικού, η ποικιλία των δραστηριοτήτων αλλά και το σπάνιο αντικείμενο (θέμα) που παρουσιάζεται.

Τα συμπεράσματα των απόψεων των μαθητριών για το κύριο ΕΥ συντελούν στην ηθική ικανοποίηση της δημιουργού του υλικού αφού επιβεβαιώνουν την αυτονομία στην μάθηση, την ευχρηστία και την ελκυστικότητα του νέου τρόπου διδασκαλίας αλλά και τα ευχάριστα συναισθήματα που τους προκάλεσε. Οι μαθήτριες έκριναν ότι δεν δυσκολευτήκαν στην επίλυση των δραστηριοτήτων και τους άρεσε που αυτές ήταν ποικίλες. Συνάμα έκριναν ότι η τμηματική παρουσίαση τις βοήθησε στη μελέτη τους αλλά και η ύπαρξη εικόνας και βίντεο ήταν πολύ ενισχυτική. Εκτός του ότι χάρηκαν που έμαθαν για τον τόπο που μένουν, ένιωσαν ευχάριστα, δραστήρια και διασκέδασαν. Καταλήγοντας διαπιστώθηκε ότι ενώ οι 4 από τις 5 μαθήτριες θα ήθελαν να παρακολουθήσουν ξανά ένα εξ αποστάσεως μάθημα, δηλώνουν ότι προτιμούν τη διαζώσης διδασκαλία, επομένως η ευχρηστία του ΕΥ δεν αποτελεί γι' αυτές ισχυρό κίνητρο για μάθηση.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Ωστόσο από το σχολιασμό των ευρημάτων της έρευνας τόσο από τους αξιολογητές όσο και από τις μαθήτριες προέκυψαν προτεινόμενα σημεία βελτίωσης του ΕΥ. Το πρώτο που θα πρέπει να προστεθεί είναι η ηχητική παρουσίαση του υλικού για να συμπεριληφθούν όλες οι αρχές της γνωστικής θεωρίας της Πολυμεσικής Μάθησης. Παράλληλα, οι αξιολογητές προτείνουν την αύξηση δραστηριοτήτων έκφρασης προσωπικών απόψεων και εφαρμογής της νέας γνώσης στη δική τους πραγματικότητα αλλά και δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας για ανατροφοδότηση. Επισημαίνουν την ανάγκη διεύρυνσης των αναλυτικών συμβουλών μελέτης και την ελαχιστοποίηση του όγκου των πληροφοριών. Τέλος συνιστούν να συμπεριληφθούν περισσότερα βίντεο. Αντίστοιχα, οι μαθήτριες πρότειναν την αύξηση των βίντεο, των παιχνιδιών αλλά και των διαδραστικών δραστηριοτήτων. Οι παραπάνω προτάσεις βελτίωσης θα ληφθούν σοβαρά υπόψη σε μελλοντική βελτίωση του ΕΥ.

9.3 Συνεισφορά έρευνας και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η προσφορά της παρούσας ερευνητικής εργασίας συνίσταται στο γεγονός ότι συνδυάζει τη διδασκαλία πολιτισμού και γλώσσας, μέσα από μια διαφορετική προσέγγιση της διδασκαλίας της ελληνικής ως Γ2. Στα σχόλια των μαθητριών προτείνεται η δημιουργία αντίστοιχου υλικού και για άλλα μέρη της περιοχής. Σε εκπαιδευτικό επίπεδο, το ΕΥ δύναται με κάποιες μετατροπές να υλοποιηθεί και από μαθητές των σχολείων της περιοχής στο μάθημα της ιστορίας.

Σε ερευνητικό επίπεδο, η αποτίμηση του ΕΥ μπορεί να αποτελέσει βιβλιογραφική πηγή πληροφοριών για περαιτέρω έρευνα της προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς στην εκπαίδευση και ειδικότερα στο πεδίο της ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς. Παράλληλα, πιθανό ερευνητικό ενδιαφέρον θα αποτελούσε ο συνδυασμός του ασύγχρονου ΕΥ υλικού που σχεδιάστηκε με ταυτόχρονη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Τέλος το παιχνίδι ΕΠ για το Πολιτιστικό Κέντρο της Ιεράς Μητρόπολης θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως εργαλείο ξενάγησης για τους επισκέπτες του.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

10 Βιβλιογραφία

10.1 Ελληνόγλωσση

Αναστασιάδης, Π. (2004). Δια Βίου και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην Κοινωνία της Πληροφορίας: Το Δεύτερο Κύμα των Τεχνολογιών των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. *Επιστήμες Της Αγωγής, Θεματικό Τεύχος: Δια Βίου Και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση Στην Κοινωνία Της Πληροφορίας*, 165-178.

Αναστασιάδης, Π. (2008). Η Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη στο Σύγχρονο Σχολείο: Πλαίσιο Διδακτικού Σχεδιασμού. *Πρακτικά 6^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα: Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, Α, 317-324.

Αναστασιάδης, Π. (2014). Η έρευνα για την ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ (e-learning) στο Ελληνικό Τυπικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ανασκόπηση και προοπτικές για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 10(1), 5-32.

Αναστασιάδης, Π. (2020). Η Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Κορωνοϊού COVID-19: το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης στο «Ανοικτό Σχολείο της Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης». Στο *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 16(2), 20-48.

Αναστασιάδης, Π., Ελευθερίου, Α. & Χαμπιαούρης, Κ. (2001). Η αξιοποίηση εμπειριών από τη διαδικασία της τηλεδιάσκεψης, στην εισαγωγή πιλοτικού σχεδίου ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στους μαθητές δύο δημοτικών σχολείων στην Κύπρο. *Στα πεπραγμένα του 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα: «Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση»*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα (25-27 Μαΐου 2001).

Baker, C. (2001). *Εισαγωγή στη Διγλωσσία και τη Δίγλωσση Εκπαίδευση*. Α. Αλεξανδροπούλου (Μτφ.), Αθήνα: Gutenberg. Ανακτήθηκε στις 15/6/2022 από http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b6/b_6_k_6.htm

Βαλανίδου, Έ. (2008). *Προστασία, αναβάθμιση και ένταξη παραδοσιακών πυρήνων στον αστικό ιστό της πόλης*. (Διπλωματική εργασία). Ανακτήθηκε στις 3/10/2022 από <http://hdl.handle.net/11615/14118>

Βάμβουκας, Μ. Ι. (2002). *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Βασάλα, Π. & Στεφάτου, Μ. Ή. (2016). Το Προφίλ του Εκπαιδευτή Ηλεκτρονικής Μάθησης και ο Ρόλος του στη Μαθησιακή Διαδικασία. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 6(1Α).

Βεργίδης, Δ. & Καραλής, Θ. (2004). Τυπολογίες και στρατηγικές στην εκπαίδευση ενηλίκων. *Εκπαίδευση Ενηλίκων*, 2, 11-16.

Braudel, F. (2003). *Η Γραμματική των Πολιτισμών*. Στο Α. Αλεξιάκης (Μτφ.), Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Γιαννακοπούλου, Ε. (2016). Η Αυτο-αξιολόγηση Ενηλίκων Εκπαιδευόμενων σε Προγράμματα Εκπαίδευσης από Απόσταση. *7^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 7(4Α), 149-156. doi: <https://doi.org/10.12681/icodl.721>

Γιαννακού, Β. (2008). Ο λαϊκός πολιτισμός και ο ρόλος του στη διδακτική των γλωσσών: Το παράδειγμα της διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Ανακτήθηκε στις 10/6/2022 από: <https://www.frl.auth.gr/sites/congres/Interventions/GR/giannakou.pdf>

Γιαννόπουλος, Ν. (2022). *Επαυξημένη, εικονική και μικτή πραγματικότητα για την πολιτιστική κληρονομιά*. (Master's thesis, Πανεπιστήμιο Πειραιώς).

Cohen, L. & Manion, L. (1994). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Στο Χ. Μητσοπούλου & Μ. Φιλοπούλου (Μτφ.), Αθήνα: Μεταίχμιο.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Creswell, J. (2016). Η έρευνα στην εκπαίδευση. *Σχεδιασμός Διεξαγωγή και αξιολόγηση ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. 2η έκδ. Στο Ν. Κουβαράκου (Μτφ.) & Χ. Τσορπατζούδης (Επιμ.), Αθήνα: Ίων.

Δενδρινού, Β. (2001). Η διδασκαλία της ξένης γλώσσας. Στο: Φ. Α. Χριστίδης (Επιμ.), *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Ανακτήθηκε στις 10/06/2022 από: http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_e8/e_7_thema.htm

Δημαράς, Κ.Θ. (1977). *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*. Αθήνα: Ερμής.

Δουλγέρη, Ε. (2021). *Πολιτισμός και Ψηφιακό Περιβάλλον*. Μελέτη Περίπτωσης (Διπλωματική εργασία). Ανακτήθηκε στις 3/10/2022 από: <https://apothesis.eap.gr/handle/repo/53239>

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο (2018). Σύσταση 2018/C 189/01 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης. Ανακτήθηκε στις 5/6/2022 από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2018:189:FULL&from=SL>

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Ιακωβίδου, Α. (2021). *Ψηφιακά μέσα και Πολιτισμός: Δημιουργία οπτικοακουστικών παρουσιάσεων και ιστοσελίδας για την ανάδειξη του πολιτισμού και της ιστορίας της Περιφερειακής Ενότητας του Κιλκίς* (Διπλωματική εργασία). Ανακτήθηκε στις 3/10/2022 από: <https://dspace.uowm.gr/xmlui/handle/123456789/2257>

Ίσαρη, Φ. & Πουρκός, Μ. (2016). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας*. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε στις 15/9/2022 από: <http://hdl.handle.net/11419/5826>

Καλογρίδη, Σ. Σ. (2020). Η αυτοκατευθυνόμενη μάθηση σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ο ρόλος του εκπαιδευτή ενηλίκων. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 10(1A), 115-126. Doi: <https://doi.org/10.12681/icodl.2429>

Καμπανά, Σ. (2011). *Σχεδιασμός και ανάπτυξη πρότυπου συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης που αξιοποιεί τεχνολογίες κινητών συσκευών (κινητή ηλεκτρονική μάθηση-mobile e-Learning)* (Διπλωματική εργασία). Ανακτήθηκε στις 3/10/2022 από <https://nemertes.library.upatras.gr/items/428054fb-48b6-4d74-9a23-e9ac6749ea00>

Κάντζου, Β. & Σταμούλη, Σ. (2014). Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για την Εκμάθηση, τη Διδασκαλία και την Αξιολόγηση των Γλωσσών: Συνοπτική Παρουσίαση. Στο Μ. Ιακώβου (Επιμ.), *Επιμορφωτικός Οδηγός Βασικές Αρχές για τη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης/ Ξένης Γλώσσας Επίπεδα Α1 – Β2*. Θεσσαλονίκη, 14 -20. Ανακτήθηκε στις 3/10/2022 από https://www.researchgate.net/publication/311970558_To_Koino_Europaiko_Plaisio_Anaphoras_gia_ten_Ekmathese_te_Didaskalia_kai_ten_Axiologese_ton_Glosson_Synoptike_p_ariousiase

Κασιμάτη, Κ. (1983). *Η πολιτισμική ταυτότητα της δεύτερης γενιάς των Ελλήνων μεταναστών της Δυτικής Γερμανίας*. Συνέδριο European Science Foundation στη Δ. Γερμανία. *The Greek Review of Social Research*, 48, 3–20. <https://doi.org/10.12681/grsr.239>

Keegan, D. (2000). *Βασικές αρχές της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*. Στο Α. Μελίστα (Μτφ.), Αθήνα: Μεταίχμιο.

Κόκκος, Α. (2005). *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Κόκκος, Α. & Λιοναράκης, Α. (1998). *Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση Τόμος Β: Σχέσεις διδασκόντων – διδασκομένων*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κόμης, Β. (2015). *Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στη διδασκαλία και τη μάθηση*, Ενότητα 10: Θεωρίες Μάθησης και ΤΠΕ

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Εποικοδομισμός. Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. [Παρουσίαση PowerPoint]. Ανακτήθηκε στις 15/6/2022 από <https://eclass.upatras.gr/courses/PN1441>

Κορομπίλη, Σ. & Τόγια, Α. (2016). *Σχεδιασμός Διδακτικής Διαδικασίας* [Κεφάλαιο]. Στο Κορομπίλη, Σ., & Τόγια, Α. 2015. *Πληροφοριακός γραμματισμός* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, 124-136. Ανακτήθηκε στις 15/6/2022 από: <https://hdl.handle.net/11419/2705>

Κοσμέτος, Ε. (2012). *Εκπαίδευση και πολιτισμός: Η πρόταση του «Προγράμματος Μελίνα»* (Διπλωματική εργασία). Ανακτήθηκε στις 5/10/2022 από: <https://nemertes.library.upatras.gr/items/2db8cd4f-3aac-4a40-94f2-ab803037cea3>

Κουνέλη, Β. (2012). Παραγωγή και αξιολόγηση διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας υπό το πρίσμα της διαπολιτισμικότητας. Στο Π. Γεωργογιάννης (Επιμ.), *Διαπολιτισμικότητα, Διοίκηση της Εκπαίδευσης και Οικονομική Κρίση στην Κοινωνία, το Σχολείο, την Οικογένεια και τα Ελληνικά ως Ξένη Γλώσσα*, τόμος 1, Πάτρα, 418 – 425. Ανακτήθηκε στις 5/10/2022 από: http://pgeorgogiannis.inpatra.gr/praktika/2012_15o_vol1.pdf

Λιοναράκης, Α. (1999). «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως εκπαίδευση: η εμπειρία του ΕΑΠ», Συνέδριο Ρόδου – ΠΤΔΕ Παν/μίου Ρόδου - Νοέμβριος.

Λιοναράκης, Α. (2001). Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και διαδικασίες μάθησης. *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 33-52. Ανακτήθηκε στις 25/9/2022 από: <http://newtutor.pbworks.com/f/qualityDesignOfTeachingMaterial.pdf>

Λιοναράκης, Α. (επιμ.) (2003). Πρακτικά εισηγήσεων - 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Αθήνα: Προπομπός.

Λιοναράκης, Α. (2004). Προς μια θεωρία ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης – η εξέλιξη της πολυπλοκότητάς της. Ανακτήθηκε στις 5/10/2022 από: <http://newtutor.pbworks.com/f/%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%82+%CE%BC%CE%B9%CE%B1+%CE%B8%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%AF%CE%B1+%CF%84%CE%B7%CF%82+%CE%B5%CE%BE%CE%91%CE%95.pdf>

Λιοναράκης, Α. (2006). Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφικής της διάστασης. *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης–Στοιχεία θεωρίας και πράξης*. Ανακτήθηκε στις 10/10/2022 από: <https://blogs.sch.gr/aselidou/files/2016/11/%CE%97-%CE%B8%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CE%BE%CE%91%CE%95.pdf>

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Λιοναράκης, Α. (2009). *Η Εκπόνηση Μεθοδολογικής Προσέγγισης (Διδακτική) των Προγραμμάτων Δια Βίου Εκπαίδευσης από Απόσταση*. Αθήνα: διά βίου. Ανακτήθηκε στις 5/10/2022 από: <https://www.slideshare.net/vservou/lionarakis-methodos>

Λιοναράκης, Α. & Λυκουργιώτης, Α. (1998). Ανοικτή και Παραδοσιακή Εκπαίδευση. Στο Δ. Βεργίδης, Α. Λιοναράκης, Α. Λυκουργιώτης, Β. Μακράκης & Χ. Ματραλής, *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, Α, 30. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Λιοναράκης, Α., Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Α. Μ., Παπαδημητρίου, Σ. & Ιωακειμίδου, Β. (2020). *Διακήρυξη για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Εκπαίδευση, ενεργός πολίτης και δημοκρατικές αξίες*. Στο *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology* Volume 16 (1).

Ματθαίουδάκη, Μ. (2013). *Ο σχεδιασμός του ξενόγλωσσου μαθήματος: προτάσεις στα πλαίσια των σύγχρονων προσεγγίσεων*. Διαδρομές του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Ανακτήθηκε στις 10/7/2022 από: http://elearning.greek-language.gr/pluginfile.php/1137/mod_resource/content/4/sxediasmos.mathimatos.pdf

Ματραλής, Χ. (1998). *Ασκήσεις αυτοαξιολόγησης*. Στο Α. Κόκκος, *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Το εκπαιδευτικό υλικό και οι νέες τεχνολογίες*, Γ, 71-104. Πάτρα: ΕΑΠ.

Μελά, Α. (2021). *Εκπαίδευση Ενηλίκων και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση: Απόψεις φοιτητών/φοιτητριών για την εφαρμογή της εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2018-2020*. Ανακτήθηκε στις 10/10/2022 από: <https://apothesis.eap.gr/handle/repo/54440>

Μήτσης, Ν. (1998). *Στοιχειώδεις Αρχές και Μέθοδοι της Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας: Εισαγωγή στη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης ή (Ξένης) Γλώσσας*. Αθήνα: Gutenberg.

Μικρόπουλος, Α. (2011). *Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη εκπαίδευση*. Στο *Ινστιτούτο, Π. Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό Τόμος Α: Γενικό Μέρος*. Αθήνα: Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών. Ανακτήθηκε στις 15/7/2022 από: <http://www.epimorfosi.edu.gr/index.php/2011-05-17-08-43-19/100-2011-05-23-08-59-15>

Morin, E. (2022). *Μαθήματα ενός αιώνα ζωής*. Αθήνα: Εκδόσεις του ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ

Μουζάκης, Χ. (2006). *Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην εκπαίδευση ενηλίκων: Παραδείγματα και περιπτώσεις εφαρμογής*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε στις 10/5/2022 από: <https://www.openbook.gr/ex-apostasews-ekpaideysi-stin-ekpaideysi-enilikwn/>

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Μουζάκης, Χ. (2011). Εκπαίδευση Ενηλίκων. 7. Οι Νέες Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Ανακτήθηκε στις 10/10/2021 από:

<http://repository.edulll.gr/785>

Μπάνου, Α. (2001). Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ζητήματα ορολογίας και μεθοδολογίας. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*. Αθήνα: Προπομπός.

Μπέλλα, Σ. (2011). *Η δεύτερη γλώσσα: κατάκτηση και διδασκαλία*. Αθήνα: Πατάκη.

Παυλάκης, Μ. (χ.χ.). «Βασικές αρχές για την εκπαίδευση ενηλίκων» Παραδοτέο Π.1.5.2.β: Επιμορφωτικό υλικό για τη ΘΕ 4.1. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Ανακτήθηκε στις 11/6/2022 από:

https://www.academia.edu/43905609/%CE%A0_1_5_2_%CE%B2_%CE%95%CF%80%CE%B9%CE%BC%CE%BF%CF%81%CF%86%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CF%85%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%B3%CE%B9%CE%B1_%CF%84%CE%B7_%CE%98%CE%954_1_%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82_%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%AD%CF%82_%CE%B3%CE%B9%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7_%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BB%CE%AF%CE%BA%CF%89%CE%BD

Ράλλη, Μ. & Σπαντιδάκης, Ι. (2006). ΔΑΦΝΗ: Ένα εκπαιδευτικό λογισμικό που προάγει την ανάπτυξη μεταγνωστικών στρατηγικών και δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου. Στο Δ. Ψύλλος & Β. Δαγδiléλης (Επιμ.), Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή, «*Ο ιΤεχνολογίες της Επικοινωνίας και της Πληροφορίας στην Εκπαίδευση*» Θεσσαλονίκη 5- 8 Οκτωβρίου 2006 (σσ. 91-98). Θεσσαλονίκη: ΕΤΠΕ.

Race, P. (1999). *Το εγχειρίδιο της ανοικτής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Rogers, A. (2002). *Η εκπαίδευση ενηλίκων*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Σαπιδίδου, Α. (2001). Το πολιτισμικό στοιχείο στο μάθημα της ξένης γλώσσας. Στο: Φ. Α. Χριστίδης (Επιμ.), *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Ανακτήθηκε στις 10/06/2022 από:

https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e10/index.html

Σιδηρόπουλος, Δ. (χ.χ.). «Εκπαίδευση Ενηλίκων και εκπαίδευση από απόσταση: Νέες προκλήσεις για το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας». Διαδρομές στη διδασκαλία της νέας ελληνικής. Ανακτήθηκε στις 11/6/2022 από: http://elearning.greek-language.gr/pluginfile.php/2872/mod_resource/content/4/%CE%A3%CE%B9%CE%B4%CE%B7%CF%81%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82_%CE%95%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7%20%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BB%CE%AF%CE%BA%CF%89%CE%BD.pdf

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Σιμόπουλος, Γ. (2014). *Η διαπολιτισμική ικανότητα του εκπαιδευτή ενηλίκων: Μια έρευνα στο πεδίο της διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας* (Διπλωματική εργασία). Ανακτήθηκε στις 10/10/2022 από: <https://nemertes.library.upatras.gr/items/072df8b7-d9b0-4e67-8f79-7f6474ed871c>

Σπανακά, Α. Κ. & Λιοναράκης, Α. (2017). Οι Επτά Αρχές Δημιουργίας Εκπαιδευτικού Υλικού. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9(6B), 121-123.

Σπαντιδάκης, Γ. (2006). «Καθώς μεγαλώνουμε στον κόσμο των ελληνικών: Σχεδιασμός και ανάπτυξη του εκπαιδευτικού λογισμικού. Στο Δ. Ψύλλος & Β. Δαγδιλέλης (Επιμ.), Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή «Οι Τεχνολογίες της Επικοινωνίας και της Πληροφορίας στην Εκπαίδευση», 5 – 8 Οκτωβρίου 2006, 876-883. Θεσσαλονίκη: Μηχανισμός Εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Σπαντιδάκης, Ι., Χατζηδάκη, Α. & Βασαρμίδου, Δ. (2013). Σχεδιασμός και υλοποίηση του περιβάλλοντος μάθησης της Ελληνικής Γλώσσας-Επίπεδο Β2. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 7(4Α), 32-39. Ανακτήθηκε στις 10/10/2022 από: <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/issue/view/54>

Σταυρακάκη, Μ. (2018). «Νέες τεχνολογίες και εξ αποστάσεως εκπαίδευση (eLearning). Σύγχρονες τάσεις και προοπτικές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση» (Μεταπτυχιακή εργασία) Ανακτήθηκε στις 20/6/2022 από: <https://edivea.a2hosted.com/repo/el/node/18>

Στρατικόπουλος, Κ. & Αναστασιάδης, Π. (2022). Σχεδιασμός, υλοποίηση & αποτίμηση περιβάλλοντος ανακαλυπτικής-βιωματικής μάθησης για ενήλικες, που βασίζεται σε παιχνίδι επαυξημένης πραγματικότητας με την χρήση κινητών συσκευών στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς; Design, implementation & evaluation of AR game-based m-learning environment for adults, in the domain of cultural heritage education. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 11(2Α), 1-15. Ανακτήθηκε στις 10/10/2022 από: <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/article/view/3520>

Συμβούλιο της Ευρώπης, Συμβούλιο για την Πολιτιστική Συνεργασία, Επιτροπή Παιδείας, Τμήμα Σύγχρονων Γλωσσών (2001). Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο αναφοράς για τη γλώσσα: εκμάθηση, διδασκαλία, αξιολόγηση, Στρασβούργο: Συμβούλιο της Ευρώπης. Ανακτήθηκε στις 10/6/2022 από: http://www.pi-schools.gr/lessons/english/pdf/cef_gr.pdf

Τζάνη, Μ. & Κεχαγιάς, Χ. (2005). *Σημειώσεις για το μάθημα «Μεθοδολογία έρευνας κοινωνικών επιστημών»*. Αθήνα: ΕΚΠΑ. Ανακτήθηκε στις 11/5/2020 από: <http://benl.primedu.uoa.gr/database1/method.pdf>

Τσιμπουκλή, Α., Φίλλιπς, Ν., Κόκκος, Α. & Κουτρούμπα, Κ. (2010). *Εκπαίδευση εκπαιδευτών ενηλίκων*. Εκπαιδευτικό Υλικό προγράμματος εκπαίδευσης από απόσταση

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

διάρκειας, 100 ωρών. Ανακτήθηκε στις 10/5/2022 από:
https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PPP397/ENOTHTA_1.pdf

Τσιώλης, Γ. (2015). Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων: διλήμματα, δυνατότητες, διαδικασίες. Στο Γ. Πυργιωτάκης, & Χρ. Θεοφιλίδης (Επιμ.), *Ερευνητική Μεθοδολογία στις Κοινωνικές Επιστήμες και στην Εκπαίδευση. Συμβολή στην επιστημολογική θεωρία και την ερευνητική πράξη* (473-498). Αθήνα: Πεδίο.

Τσιώλης, Γ. (2018). Θεματική ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Στο Γ. Ζαϊμάκης (Επιμ.), *Ερευνητικές διαδρομές στις Κοινωνικές Επιστήμες. Θεωρητικές – Μεθοδολογικές Συμβουλές και Μελέτες Περίπτωσης* (97-125). Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Φιλιππούσης, Γ. (2017). Η αξιοποίηση της Επαυξημένης Πραγματικότητας (AR-AUGMENTED REALITY) και του Κώδικα Γρήγορης Απόκρισης (QR-CODE) για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας. Μία δράση για το γνωστικό αντικείμενο της ιστορίας. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9(6B), 1-8.

Χανοπούλου, Ε. Δ. Χ. (2017). *Διδασκαλία και στρατηγικές εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας. Η περίπτωση μεταναστριών αλβανικής καταγωγής* (Διδακτορική εργασία), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε στις 15/5/2022 από:
<http://ikee.lib.auth.gr/record/294455>

Χαραλαμπίδης, Χ. (2003). Διαπολιτισμική επικοινωνία και γλωσσικά στερεότυπα. *Γλωσσολογία*, 15, 129-173.

Χαραλαμποπούλου, Φ. (2009). Αναπτύσσοντας τις δεξιότητες κατανόησης στη δεύτερη/ξένη γλώσσα με την υποστήριξη των ΤΠΕ. *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση*, 2(3), 273-290.

Χατζηδάκη, Α. (2016). *Η ελληνική γλώσσα ως δεύτερη και ως ξένη στη διασπορά – Εκπαιδευτικές δράσεις και νέα δεδομένα*. Στο Σκούρτου, Ε. & Κούρτη-Καζούλη, Β. (επιμ.), *Διγλωσσία και Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα*, 70-96. Ανακτήθηκε στις 14/10/2022 από:
<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6351>

Χουρδάκης, Α., Σπαντιδάκης, Ι., Πολύζου, Α., Βασαρμίδου, Δ. & Καρβούνης, Λ. (2016). Το Ηλεκτρονικό Περιβάλλον Μάθησης της Ιστορίας του Συνδυαστικού Δυναμικού Μοντέλου Γλωσσικής Μάθησης (ΣΔΜΓΜ) του ΕΔΙΑΜΜΕ. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 7 (4A). Ανακτήθηκε στις 14/10/2022 από:
<https://doi.org/10.12681/icodl.716>

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

10.2 Ξενόγλωσση

Anastasiades, P. S. (2012). Design of a Blended Learning Environment for the Training of Greek Teachers: Results of the Survey on Educational Needs. In P. Anastasiades (Ed.),

Antonioli, M., Blake, C. & Sparks, K. (2014). *Augmented Reality Applications in Education*. Ανακτήθηκε στις 30/6/2022 από: <https://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JOTS/v40/v40n2/antonioli.html>

Azuma, R., Baillot, Y., Behringer, R., Feiner, S., Julier, S. & MacIntyre, B. (2001). *Recent advances in augmented reality*. IEEE Computer Graphics and Applications.

Boeren, E., Holford, J., Nicaise, I. & Baert, H. (2012). Why do adults learn?: Developing a motivational typology across 12 European countries. *Globalisation, Societies and Education*, 10(2), 247-269.

Bower, M., Howe, C., McCredie, N., Robinson, A. & Grover, D. (2014). *Augmented Reality in education – cases, places and potentials*. Educational Media International.

Butchart, B. (2011). *Augmented Reality for Smartphones: A Guide for developers content publishers*, JISC Observatory.

Byram, M., Gribkova, B., Starkey, H. (2002). *Developing the Intercultural Dimension in Language Teaching. A Practical Introduction for Teachers*. Strasbourg: Council of Europe.

Cabero, J. & Barroso, J. (2016). *The educational possibilities of Augmented Reality*. New approaches in educational research. Ανακτήθηκε στις 14/10/2022 από: <https://rua.ua.es/dspace/handle/10045/60925>

Cheng, K. & Tsai, C. (2012). *Affordances of Augmented Reality in Science Learning: Suggestions for Future Research*. In Journal of Science Education and Technology, 22(4) DOI: 10.1007/s10956-012-9405-9. Ανακτήθηκε στις 28/6/2022 από: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.860.6083&rep=rep1&type=pdf>

Crock, C., Harrison, C., Farrington-Flint, L., Tomas, C. & Underwood, J. (2010). *The Impact of Technology: Value-added classroom practice*. Coventry: Becta.

Cross, K. (1981). *Adults as learners*. San Francisco: Jossey-Bass.

Edwards-Stewart, A., Hoyt, T. & Reger, G. (2016). *Classifying different types of augmented reality technology*. In *Annual Review of CyberTherapy and Telemedicine*. 14:199-202. Ανακτήθηκε στις 28/6/2022 από: https://www.researchgate.net/publication/315701832_Classifying_different_types_of_augmented_reality_technology

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Evans, T. (1994). *Understanding Learners in Open and distance Education*. London: KoganPage.

Fishman, J. (2007). What do you lose when you lose your language?. 2nd ed.. In G.Cantoni (Ed.), *Stabilizing indigenous languages*. Flagstaff, AZ: Northern Arizona University (σσ. 80-91).

FitzGerald, E., Ferguson, R., Adams, A., Gaved, M., Mor, Y. & Thomas, R. (2013). Augmented reality and mobile learning: the state of the art. *International Journal of Mobile and Blended Learning*, 5, 43-58. Ανακτήθηκε στις 14/10/2022 από: <https://www.igi-global.com/article/augmented-reality-and-mobile-learning/99679>

Garrison, R. D. & Shale, D. (1987). Mapping the boundaries of distance education: Problems in defining the field. *The American Journal of Distance Education*, 4(3), 7-13.

Hiemstra, R. & Sisco, B. (1990). *Individualizing instruction for adult learners: Making learning personal, powerful, and successful*. San Francisco: Jossey-Bass.

Hohmann, M. (1989), *Interkulturelle Erziehung-eine chance fur Europa?*. In Hohmann, M. & Reich H. H. (Hrsg.), *Ein Europa fur Mehrheiten und Minderheiten. Diskussionen um interkulturelle Erziehung* (pp. 1-32). Munster, Waxmann.

Holmberg, B.,(1995). *Theory and Practice of distance education*. 2nd ed. London and New York: Routledge Studies in Distance Education.

Huckin, T. (2002). Critical discourse analysis and the discourse of condescension. *Discourse studies in composition*, 155 - 176.

Jarvis, P. (2004). *Adult education and lifelong learning: Theory and practice*. London:Routledge. Ανακτήθηκε στις 15/4/2022 από: <https://doi.org/10.4324/9780203561560>

Keegan, D. (1986). *The foundation of distance education*. London: CroomHelm.

Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Beverly Hills: Sage Publications.

Lionarakis, A. (1998). *Polymorphic Education: A Pedagogical framework for open and distance learning*. 2nd ed. In *Universities in a Digital Era - Transformation, Innovation and Tradition - Roles and Perspectives of Open and Distance Learning* (pp. 499 – 504). Bologna: University of Bologna.

Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511811678>

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Mezirow, J. (1999). Transformation theory-postmodern issues. In *Proceedings* vol. 4, pp.223-228.

Moore, M. G. (1993). Theory of transactional distance. In D. Keegan (Ed.), *Theoretical principles of distance education*. New York: Routledge, 22-38. Ανακτήθηκε στις 2/6/2022 από: <http://www.c3l.uni-oldenburg.de/cde/found/moore93.pdf>

Munnerley, D., Bacon, M., Wilson, A., Steele, J., Hedberg, J. & Fitzgerald, R. (2012). *Confronting anaugmented reality*. Research in Learning Technology. In *Proceedings* vol. 20, pp. 39 - 48. Ανακτήθηκε στις 2/6/2022 από: <https://journal.alt.ac.uk/index.php/rlt/article/view/1357>

Oxford, R. L. (2003). *Language learning styles and strategies*.: An overview. Oxford:Gala. 438 – 454. Ανακτήθηκε στις 5/10/2022 από: [https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=VFXJT9hZ4T0C&oi=fnd&pg=PA438&dq=Oxford,+R.+\(2003\).+Language+learning+styles+and+strategies.+GALA.&ots=2SAeDW Ojmy&sig=1Aq82UYzES_okrQc2rALAorCraw&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=VFXJT9hZ4T0C&oi=fnd&pg=PA438&dq=Oxford,+R.+(2003).+Language+learning+styles+and+strategies.+GALA.&ots=2SAeDW Ojmy&sig=1Aq82UYzES_okrQc2rALAorCraw&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)

Pence, H. (2011). *Smartphones, Smart Objects, and Augmented Reality*. The Reference Librarian. 52: 136-145. Ανακτήθηκε στις 28/6/2022 από: https://www.researchgate.net/publication/233137389_Smartphones_Smart_Objects_and_Augmented_Reality

Peters, O. (1973). *Die Didaktische Struktur des Fernunterrichts*. Weinheim: Beltz.

Rahmani, R. & Azimi, H. M. (2013). E-learning on Web Generations Itinerary. In *International Journal of Information and Computation Technology*, 3(9): 857-862 Ανακτήθηκε στις 22/6/2022 από: https://www.ripublication.com/irph/ijict_spl/01_ijictv3n9spl.pdf

Richards, J. C. & Rodgers T. S. (1986). *Approaches and Methods in Language Teaching: A description and analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.

Rowntree, D. (1994). *Preparing Materials for Open, Distance and Flexible Learning*. London: koganPage.

Simonson, M. (1999). Equivalency Theory and Distance Education. *The National Convention of the Association for Educational Communications and Technology* (σσ. 207-210). Houston, TX.

Tennant, M. (1997). *Psychology and Adult Learning*. 2^η έκδ. Λονδίνο: Routledge.

Traianou, A. (2014). The centrality of ethics in qualitative research. *The Oxford handbook of qualitative research*, 1, 62-77.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Tsung-Yu, L., Tan-Hsu, T. & Yu-Ling, C. (2007). *2D Barcode and Augmented Reality Supported English Learning System*, 6th IEEE/ACIS International Conference on Computer and Information Science (ICIS 2007).

Wedemeyer, C. (1973). *Characteristics of Open Learning Systems. Report of NAEB Advisory Committee on Open Learning Systems to NAEB Conference*. New Orleans, Louisiana. doi: ERIC Number: ED099593

11 Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγια του κύριου ΕΥ

1.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

UNIVERSITY OF CRETE
Department of Primary Education

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.

E-Learning Lab

Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α
www.edivea.org

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Σχεδιασμός, υλοποίηση & αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής Επαυξημένης Πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Επιβλέπουσα: Ασπασία Χατζηδάκη
Υπεύθυνη Έρευνας: Ειρήνη Μυλωνάκη

Οδηγίες

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεών σας σχετικά με το Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) που μελετήσατε.

Ο σκοπός του ερωτηματολογίου είναι διττός. Αφενός διερευνάται εάν το υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και αφετέρου αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την παρούσα έρευνα, είναι αναγκαία η αντικειμενική προσέγγιση των ερωτήσεων.

Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, θα είναι σεβαστό το απόρρητο των απαντήσεών σας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας κοινοποιηθούν αμέσως μετά το τέλος της στατιστικής επεξεργασίας.

Η Υπεύθυνη Έρευνας:

Υπογραφή

Ειρήνη Μυλωνάκη

Δημογραφικά στοιχεία

(Ζητείται η συμπλήρωση δημογραφικών στοιχείων)

1. Φύλλο (Κυκλώστε) Αντρας/Γυναίκα
2. Ηλικία (Κυκλώστε) 22-30/31-40/41-50/51
3. Χρόνια Προϋπηρεσίας (Κυκλώστε) 0-45/1011-20/20

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

4.Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

1 2 3 4 5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

5.Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.

1 2 3 4 5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

6.Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.

1 2 3 4 5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

7.Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).

1 2 3 4 5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα:Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;

Α. Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση του Ε.Υ.

Α.1. Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.2. Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ).

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.3. Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων.

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

A.4. Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.5. Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B. Το Ε.Υ. συμβάλει στην απλή και κατανοητή παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου

B.1. Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.5. Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.6. Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.7. Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο.

1

2

3

4

5

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.8. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες.

1
5

2

3

4

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.9. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video.

1
5

2

3

4

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.10. Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ. Ευχρηστία του Ε.Υ.

Γ.1. Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ.(εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ.2. Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ.3. Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ.4. Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Δ. Το Ε.Υ. υποστηρίζει - καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Δ.1. Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

1

2

3

4

5

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Δ.2. Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες).

1
5

2

3

4

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Δ.3. Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του.

1
5

2

3

4

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε. Το Ε.Υ υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Ε.1. Το Ε.Υ.εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.2. Το Ε.Υ.εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.3. Το Ε.Υ.εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Ε.4. Το Ε.Υ.εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.5. Το Ε.Υ.εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.6. Το Ε.Υ.εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Στ.4. Το Ε.Υ.εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ.5. Το Ε.Υ.εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ζ. Σκοπός / Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Ζ.1. Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Z.5. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Z.6. Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

(Για να θυμηθείτε τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης δείτε εδώ:

<https://www.edivea.org/mayer.html>)

A.1. Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου. (Πολυμεσική Αρχή)

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.2. Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο. (Πολυμεσική Αρχή)

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.3. Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.). (Αρχή της Τροπικότητας)

1

2

3

4

5

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.4. Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο. [\(Αρχή της Συνοχής\)](#)

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.5. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας. [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.6. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου. [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

1

2

3

4

5

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.7. Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου. [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.8. Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο. [\(Αρχή της Φωνής\)](#)

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.9. Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων. [\(Αρχή της Ευκόννας\)](#)

1 2 3 4
5

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.10. Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά.

(Αρχή της Κατάταξης)

1 2 3 4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.11. Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους. (Αρχή της Προσωποποίησης)

1 2 3 4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.12. Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου. (Αρχή της Κατάταξης)

1 2 3 4

5

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γενικές Επισημάνσεις

1. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;

2. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

1. Σου άρεσε η διδασκαλία με αυτόν τον τρόπο; Αν ναι, γράψε γιατί. Αν όχι γράψε τι ήταν αυτό που δεν σου άρεσε.

2. Ήταν εύκολο να χρησιμοποιήσεις την ιστοσελίδα του μαθήματος; Αν ναι, γράψε γιατί. Αν όχι γράψε τι ήταν αυτό που σε δυσκόλεψε.

3. Οι δραστηριότητες που χρειάστηκε να κάνεις ήταν εύκολες ; Αν ναι, γράψε γιατί. Αν όχι γράψε τι ήταν αυτό που σε δυσκόλεψε.

4. Σου άρεσε το μάθημα μέσω υπολογιστή; Δικαιολόγησε την απάντησή σου(ναι γιατί..., όχι γιατί....)

5. Το μάθημα σε βοήθησε να μάθεις ; Αν ναι, γράψε πως σε βοήθησε. Αν όχι γράψε το γιατί.

6. Το μάθημα σε βοήθησε να διαβάζεις και να γράφεις; Αν ναι, γράψε πως σε βοήθησε. Αν όχι γράψε το γιατί.

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

7. Θα ήθελες να αλλάξεις κάτι στο μάθημα (π.χ. εικόνες, ασκήσεις, περισσότερα ή λιγότερα βίντεο κ.τ.λ.) για να το καταλαβαίνεις καλύτερα; Αν ναι τι θα ήθελες να αλλάξεις; Αν όχι γράψε το γιατί.

8. Θα ήθελες να παρακολουθήσεις και άλλα μαθήματα με αυτόν τον τρόπο;

Ναι

Όχι

9. Γράψε μια λέξη ή φράση για το πώς ένιωσες με την συμμετοχή σου σε αυτό το πρόγραμμα.

12 Παράρτημα Β: Ερωτηματολόγιο για το παιχνίδι επαυξημένης πραγματικότητας Actionbound

Ερωτηματολόγιο 2

Παιχνίδι με την χρήση κινητού τηλεφώνου
--

1. Έπαιξες το παιχνίδι από την αρχή μέχρι το τέλος;

Ναι

Όχι

Αν όχι, γιατί;

2. Έχεις παίξει κάποιο παιχνίδι με την εφαρμογή Actionbound στο παρελθόν;

Ναι

Όχι

3. Υπήρξε κάποιο τεχνικό πρόβλημα με την χρήση του κινητού;

Ναι

Όχι

Εάν ναι τι είδους πρόβλημα;

4. Υπήρξε κάποια δυσκολία όταν το έπαιξες;

Ναι

Όχι

Εάν ναι, ποιά δυσκολία ;

5. Ποια νομίζεις ότι είναι τα καλύτερα σημεία του παιχνιδιού;

Ειρήνη Μυλωνάκη, Σχεδιασμός Υλοποίηση & Αποτίμηση μιας συμπληρωματικής εξ αποστάσεως παρέμβασης με την χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας με θέμα τον πολιτισμό της Μεσαράς σε ενήλικες που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα

6. Ποια νομίζεις ότι είναι τα χειρότερα σημεία του παιχνιδιού;

7. Υπάρχει κάτι που θα ήθελες να αλλάξεις στο παιχνίδι;

Ναι Όχι

Αν ναι, γράψε τι θα ήθελες να αλλάξεις;

Σας ευχαριστώ πολύ για την συμμετοχή σας !!!